

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 98 din, za inozemstvo 120 din. Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENECE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Ček. rač. Ljubljana št. 10.650 za naročnino in št. 10.349 za inserata. Uprava: Kopitarjeva ulica 6. Tel. 40-01 do 40-05. Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.

Bolni pojavi

Te dni se je v Budimpešti končal proces, ki meče značilno luč na razmere, kakor jih v sedanjem čisto zrevolucioniranem času ne pozna samo Madžarska, ampak vse države sveta. Gre za organizacijo tako zvanih »puščičnih križev«, ki si žele nekaj let prizadevati na Ogrskem ustvariti nekaj podobnega fašizmu. Kar je v tem procesu prišlo na dan, dokazuje, da se skuša doseči z besedičenjem, ne spametnimi vstajami peščice mladih ljudi in brez voditeljev, ki bi bili res kaj izkusili in imeli velikopotezne načrte ter jih tudi znali s pozitivnim delom uresničevati, nov politični in družabni red s skrajno nemoralnimi, naravnost zločinskimi sredstvi ter brez potrebne inteligence in čustva odgovornosti. Gre torej za otročarijo, ki pa seveda povečuje npravnstveni nered in brezpotje, ki je tako značilno za dobo, v kateri živimo.

Kaj so zamislili bivši častniki in poslanec Kovacz ter njegovi pristaši, od katerih je eden dobil dve leti prisilnega dela, devet 18 mesecev do 6 tednov, 11 pa je bilo izpuščenih, med njimi narodni poslanec, ki mu menda krivde niso mogli dokazati. Hoteli so zasedati državna poslopja, razstreliti železniške proge in pretrgati telefonske žice, zraven pa še umoriti notranjega ministra dr. Keresztes-Fischerja. Mladi ljudje so se zagovarjali vse drugače, kakor junako. Tajili so svoje velikopotezne načrte in namero, pa so se seveda zagovarjali in v lastno mrežo ujeli; tudi voditelji se niso prav nič moško obnašali ter končno izdali, kako malo so sposobni za voditeljsko vlogo, ki so si jo s toliko samozavestjo prisvajali.

Kako je prišlo do tega, da takim čvekačem, ki v resnici še malo niso sposobni realizirati zahteve svojega »svetovnega naziranja«, mladi ljudje nasledajo? Odgovor ni težak. Obratno se namreč na neko paleto mladine, ki je odrasla v nenormalnih razmerah in je tudi sama moralno čisto brez vsake opore. To so ubogi ljudje, katerim pri najboljši volji ni mogoče pomagati. Država naj jih zaposli, pravijo. Toda izkušnja je pokazala, da ti mladi ljudje sploh nečejo delati, če pa dobe kakšno službo, da bi v njej pokazali svoje zmožnosti, pa z njo niso zadovoljni ter hočejo brez pravega dela hitro zlesti na položaje, na katerih bi mogli zapovedovati, ne da bi se bili kdaj naučili ubogati, ali pa si nabrati velika premoženja brez vsakega truda. Ti ljudje nikakor ne prihajajo iz delavskih vrst in povečini tudi ne iz inteligentnega srednjega stanu. So namreč čudovito neinteligentni, niso zmožni presojati svetovnih dogodkov in verjamejo najbolj bedastim publicam, ako jim obetajo, da bodo z revolucionarnimi besedami in puči prišli do oblasti, to se pravi do denarja in lagodnega življenja v državi, v kateri bi se vse sukalo okoli njih po njihovi volji in v njihovo osebno korist. Nimajo ne razuma, ne toliko vesti ter čuta odgovornosti, da bi premislili posledice svojega početja, zakaj oni si pravijo, da nimajo ničesar izgubiti, pač pa vse pridobiti. Prav za prav bi morala država ustanoviti posebne zavode, v katerih bi ta bolni rod zdravili, kolikor se pač da. Zakaj to so bolne duše, ki nujno potrebujejo zdravnika, ki bi znal vpostaviti ravnotežje njihovega duha. Kar pa se tiče voditeljev, je proti njim na mestu samo največja strogost. Vsaj na Ogrskem je tako, zakaj tukaj kaže gibanje »puščičnih križev« očividne znake skrajne duševne nepravilnosti. Tako na primer je omenjeni proces v Budimpešti pokazal, da obstoji med voditelji tudi nek Franc Szallasi, ki si je po zgledu drugih voditeljev nadel ime »vladajoča volja«. Vidimo torej, da te mlade ljudi organizirajo po zgledu indijanskih plemen, kar gotovo ne dokazuje, da bi to bili resni elementi; toda tudi taki so v sedanjih časih občestvu nevarni. Med njihovimi načrti je bil tudi, da bi najvišjega upravitelja države nekam odvedli, kakor to delajo v Ameriki gangsterji. Ta družba je torej bolj nora in zločinska, kakor pa politična. In če ima oblast obzira do zapeljanih mladih ljudi, pa ga ne more imeti do voditeljev, ki zlorabljajo mnoga na sebi dobra gesla, kakor na primer proti liberalizmu, laždemokraciji in potrebi ljudske skupnosti, za to, da bi mogli na ta način nasiti svoje sebično častihlepe in željo po poveljniškem mostu na državnem brodu.

Seveda samo s prepovedmi in sodnijskimi ter policijskimi kaznimi ter drugimi prisilnimi ukrepi ni mogoče zatreti idej, ne resnih in idealnih, ne iz npravnstvenih nižih porojenih, če se jim ne postavijo nasproti pravilne in dobre ideje in če se ne prosvetljuje ljudstvo, da bo vedelo ločiti dobro od slabega, zrno od plevla, idealno od golega egoizma, fantastično od realnega in uresničljivega. Tega se zaveda tudi ogrska vlada, njeni ministri in državni tajniki potujejo po vsej deželi ter govorijo ljudstvu. Prvi je bil ministrski predsednik grof Teleky sam, ki je ljudem jako pametno govoril, da se mora najprej v sedanjem revolucionarnem preurejanju sveta ohraniti madžarski narod, da bi složno predstavljal svojo domovino in ji zagotovil dostojno mesto v svetu. Pravilno je tudi dejal, da je treba avtoritete, da se zgradi gospodarski red, ki bo vsem zagotovil pošteno eksistenco, da pa se pri Madžarih ne opravi ničesar s samo silo, ampak da mora ogrski človek uživati tudi neko svobodo ter možnost zdrave kritike, zlasti pa, da je treba vzgajati mladino, da ne bo verjela demagogom, fantodom in zapeljivcem, ki izrabljajo mladino samo kot sredstvo za svoje sebične namene. Zakaj naš čas je tak, da se ljudje vdajajo ali prevaram in utvaram, ali pa da živijo fatalistično tja v en dan, ne meneč se za to, kaj se dela in kaj lahko pride, češ nam je vseeno, samo da bomo imeli mi mir. In tudi to je pravilno opomnil, da so ljudje danes zbegani med drugim tudi zaradi tega, ker o stvarih ne izvedo prave resnice, ker so na milost in nemilost izročeni vojni propagandi od ene in od druge strani in ker zato ne vedo, kaj je resnica. Te misli grofa Telekyja so kaj pravilne in upoštevane vredne ne samo na Ogrskem, ampak povsod v tej bolni Evropi.

Resnici na ljubo pa je treba poudariti še

Ameriški mornariški minister Knox o „veliki krizi v prihodnjih 60 dneh“

Washington, 31. jan. t. Associated Press. Mornariški minister polkovnik Knox je bil danes ponovno zaslisan od zunanjepolitičnega odbora kongresa v vprašanju Rooseveltovega zakonskega predloga za pomoč Angliji. Mornariški minister je dal daljšo izjavo, v kateri je med drugim razodel, da ima verodostojne informacije, da nemški znanstveniki sedaj proučujejo vremenske razmere za daleč naprej, da bi mogli ugotoviti najbolj ugodni čas za veliki nemški napad na Anglijo. Knox je nato dodal sledeče resne napovedi:

»Od več strani imamo znamenja, da se približujemo veliki krizi, ki zna izbruhniti v prihodnjih 60 ali 90 dneh. Razvoji imajo resen obraz in imajo svoje težave v dveh pomembnih dejstvih:

1. Nemčija je spremenila taktiko svojih letalskih napadov na Anglijo. Od bombardiranja Londona na slepo, v želji, da bi zdrobila angleški odpor, je sedaj prešla na mnogo bolj načrtno in seveda mnogo bolj nevarno bombardiranje angleških industrijskih središč. Anglija do danes še ni iznašla sredstev, s katerimi bi mogla preprečiti nočna bombardiranja tako, kot je preprečila bombardiranja podnevu.

2. Anglija do sedaj še ni bila v stanju najti način, kako bi mogla svoje velike in zaščitne pomorske prevoze zavarovati proti vedno bolj nevarnemu vojskovanju nemških podmornic.

Ko je Knox govoril o letalski industriji, je dejal, da je v Nemčiji zadnje mesece letalska proizvodnja zaostala in da sta angleška in ameriška industrija zgradili več letal kakor nemška. To ima svoj vzrok v tem, ker Nemčija sedaj z vsemi napori išče novo vrsto letal, ki naj vse obstoječe vrste

letal vrže med staro šaro. Tudi ameriška in angleška industrija išče nove vrste letal.

Svoja izvajanja je mornariški minister zaključil s trditvijo, »da bi bilo dandanes trapasto računati z možnostjo pogajanj, da se vrne v Evropo mir. Pogajanj ne bo, vojna bo šla do konca.«

Rooseveltov zakon v odboru sprejet

Washington, 31. jan. b. Zunanje politični odbor senata je sprejel s 17 proti 8 glasovom načrt Rooseveltovega zakona o pomoči Angliji s spremembami, ki so bile že objavljene. S tem je novi zakon prišel skozi drugo stopnjo in ga bo samo še sprejel senat.

Sumner Welles

Washington, 31. jan. m. Sumner Welles, ki je kot Rooseveltov odposlanec lani obiskal vlade vojskujočih se držav, je imel snoči v radiu v Chicagu govor, v katerem je dejal, da bosta Nemčija in Italija, če zmagata, gospodarsko zasedli vso Južno Ameriko. Pozneje bi jo tudi politično zasedli. To bi bil tudi začetek napada na Severno Ameriko. To je razlog, zakaj mora Amerika podpirati vse one države, ki so danes še v možnosti, da se uprejo zmagi evropskih osištih sil in Japonske. V Tokiu morajo razumeti, zakaj Severna Amerika smatra Kitajsko za svojo prvo obrambno črto.

Vojni minister Stimson

Newyork, 31. jan. AA. DNB. »Newyork Herald Tribune« prinaša izjavo ameriškega vojnega mini-

stra Stimsona pred ameriškim zunanjepolitičnim odborom senata. List pravi, da je Stimson poudaril, da ima ameriška vojska samo 560 borbenih letal in da ni nobeno izmed njih kos modernim okoliščinam. V preteklem letu je USA zgradila 2800 borbenih letal, toda ameriško brodogradništvo in vojska sta dobili od njih samo 400 letal, ostala pa so šla v tujino.

Angleški mornariški minister:

„Približuje se največja ura naše zgodovine...“

London, 31. jan. t. Reuter. Prvi lord admiraltete Alexander je danes govoril v Prestonu o nevarnosti nemškega vdora v Anglijo. Dejal je, da »čaka angleški narod strašna preizkušnja. Angleško junaštvo se bo moralo še dvigniti, kajti treba bo še mnogo več zdržati, kakor doslej. Vedno bliže prihajajo dnevi, ko bo proti nam začen največji vojaški stroj na svetu. Strašni naval bomo morali sprejeti sami. Za nas ni drugega izhoda, kakor da ga premagamo, ali da poginemo. Približuje se največja ura naše zgodovine. Toda prepričan sem, da je bo angleški narod vreden. Ni prvi v naši zgodovini, da smo svoj obstoj zastavili v odločilni borbi. V prošlosti smo se uspešno postavili proti drugim diktaturam. Ne pozabimo, da je angleško govoreči svet danes sprejel od zgodovine nalogo, da prinese narodom sveta svobodo od nasilja in tiranije.«

Po bojiščih Evrope in Afrike Na zahodu spet mir – V Albaniji napadi in protinapadi V Afriki počasen razvoj angleške ofenzive

Zahodna fronta

Dan brez letalskih napadov

Nemška poročila

Berlin, 31. januarja. (DNB.) Včeraj so nemška borbeno letala izvedla več napadov na angleška letališča in uničila nekaj sovražnikovih letal. Na letališče Mildenhall smo vrgli iz višine 100 m več bomb na letala in tri uničili. Na podoben način smo napadli letališče Watisham. Več bomb je priletelo na neko drugo skupino treh bombnikov, druga letala smo pa obsuli s strojniškim ognjem. Uničili smo najmanj tri letala. Neko drugo borbeno letalo je napadlo več bombnikov vrste »Bristol Blenheim« na tleh na letališču Honington. Tudi ta strojniški ogenj je uspešno zadel več aparatov. Nemški lovci so včeraj iznenada napadli balonsko zaporo doverskega pristanišča in sestrelili tri balone.

Angleška poročila

London, 31. januarja. t. (Reuter.) Letalsko ministrstvo poroča: Sovražna letala v pretekli noči niso izvedla nobenega letalskega napada na angleško ozemlje. Tudi angleška letala zaradi vremenskih razmer niso napravila nobenih napadalnih poletov nad Nemčijo.

London, 31. januarja. t. (Reuter.) Letalsko ministrstvo poroča, da so redka nemška letala danes ne slepo skozi oblake metala bombe na London in na nekatere angleške pokrajine. Dva bombnika sta bila sestreljena. Tri londonske bolnišnice so bile zadete in je nekaj ranjencev med osebjem, v eni bolnišnici pa so bili lažje ranjeni tudi nekateri bolniki.

V Albaniji

Hudi boji pri Tepeleniju

Grška poročila

London, 31. januarja. (Reuter.) V uradnih krogih v Londonu izjavljajo, da v Londonu nimajo nikakršnega potrila o tem, da bi bile italijanske čete izpraznile Tepeleni, vendar mislijo, da se Italijanom zdi pametneje, zapustiti to izpostavljeno točko, da ne bodo obkoljeni.

Atene, 31. januarja. t. (Atenska agencija.) Poročilo št. 96 grškega generalnega štaba se glasi: Pri krajevnih bojih, ki so bili uspešni, so naše čete zavzele nekaj sovražnih postojank in ujele 200 sovražnih vojakov, med katerimi je sedem častnikov.

Vladni tolmač je na konferenci tiska razlagal, da so bili boji na vsej fronti precej živahni.

nekaj. Delo za pravičnejši socialni red v duhu krščanstva je tako nujno, da ne sme ostati samo pri govori in obljubah ali pa pri zavlačevanju, ampak ga je treba pripravljati z dejanskimi smotnimi ukrepi na gospodarskem in socialnem področju. Tudi na Ogrskem je iz starih časov ostalo marsikaj, kar je nevzdržljivo in kar malemu človeku jemlje možnost, da bi si mogel pomagati, kakor bi bilo treba in da bi na ta način v družbi pomenil to, kar mora v njej pomeniti kot njen enakopraven član, da ne bo samo izkoriščen, ampak da bo sotravec v državni skupnosti, v kateri se ne bo čutil zapostavljenega.

Na severnem delu fronte so grške čete nastopale ofenzivno, toda do hajonetnih napadov še ni prišlo, ker trebi sedaj pot grško težko topništvo. Na srednjem odseku pa so napadali Italijani. Pri Klisuri Grki napredujejo s težavami, a vendarle, in so zasedli spet nekaj pomembnih postojank v bližini neke večje italijanske utrdbe (verjetno je to Tepeleni), ki so jo Italijani zaradi tega začeli izpraznjevati, da se izognejo obkolitvi.

Ameriški poročevalci na fronti tudi zatrjuje, da so Grki pri Tepeleniju dosegli lepe

Živahna afriška bojišča

Italijanom se je posrečilo rešiti iz Derne vso posadko 10.000 mož

Zemljevid k bojiščem v Libiji: Puščice kažejo smer angleške ofenzive po zavzetju Tobruka. Pikčasta črta kaže mejo ozemlja, ki so ga Angleži zasedli v italijanski Libiji pred padcem Derne. Angleška ofenziva ima sedaj za cilj važno mesto Benghazijo, ki je od Derne oddaljena še 270 km, ter ga brani visoko, težko prehodno puščavsko hribovje Džebela. Od mesta Mekhile, južno od Derne, vodi cesta naravnost do Benghaziji, a na zemljevidu ni označena.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 31. jan. t. Poročilo št. 248 glavnega štaba italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

V Cirenaiki: Da prepreči obkolitev naših postojank v Derne, je vrhovno poveljstvo odredilo izpraznitev mesta in prenesto čete neposredno na zahod in na jug, kjer so naši oddelki etrli napad mehaniziranih avstralskih čet. Letala so bombardirala angleške mehanizirane oddelke. Naši lovci so zbili dve sovražni letali. Sovražnikova letala so napadla neki kraj v Cirenaiki in ubila tri ljudi, nekaj jih pa ranila. Stvarna škoda je majhna.

V Vzhodni Afriki: V več bojih na severni fronti smo zavrnili sovražnikove napade in prizadejali naprotniku občutne izgube.

Naši bombniki in lovci so razvili živahno delovanje in bombardirali baterije, čete in mehanizirane oddelke. Zbili smo eno letalo tipa »Gloucester«, eno drugo angleško letalo je moralo pristati na nekem mestu, ki je oddaljeno od Derne 70 km. Cilj je Benghazija, toda na potu bo treba premagati težavno hribovito ozemlje.

Angleška poročila

Kairo, 31. jan. t. Reuter: Poročilo angleškega poveljstva vzhodne armade se glasi:

Na vseh frontah angleške čete nadaljujejo svoje prodiranje.

Libija: Po zasedbi Derne nadaljujejo angleške čete svoje prodiranje proti Apoloniji, malem obalnem mestu, ki je oddaljeno od Derne 70 km. Cilj je Benghazija, toda na potu bo treba premagati težavno hribovito ozemlje.

Eritreja: Angleške čete so obkolile Agordat od treh strani. Na vsem področju se operacije razvijajo ugodno.

Abesinija: Operacije zahodno od Meteme se zadovoljivo razvijajo in naš pritisk traja dalje.

Kenja: Naše čete nadaljujejo v operacijami onstran meje na sovražnem ozemlju. Pri Moyale se razvijajo hudi boji.

V Vzhodni Afriki je naše letalstvo bombardiralo most na cesti Mega-Neghelli in ga uničilo.

Nadaljevanje na 2. strani

Današnji nakladi »Slovenca« so priložene položnice. - Vljudno prosimo cenj. naročnike, da se jih blagovolijo čimprej poslužiti. Pridobite našemu listu še novih naročnikov!

Zemunska vremenska napoved: Precej hladno, pretežno oblačno in megleno vreme v vsej državi. V gorskih predelih bo snežno, posebno na severozahodu.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno,

Politični zapiski

Vprašanja, ki jih je treba rešiti

Zagrebaški »Obzor« v uvodnem članku piše o vprašanjih, ki so med Slovenci, Hrvati in Srbi še nerešena. Tako vprašanje je na primer tudi vprašanje obojestranske razmejitve. »Obzor« pravi: »Če se vprašanje razmejitve sporazumno reši, sodimo, da bi z obojestransko dobro voljo bilo kaj lahko rešiti še druga nerešena vprašanja. Razmejitve med Hrvatsko in Slovenijo ne kaže nobenih težav. Kakor pišejo slovenski listi, so Slovenci pripravljene vrniti Hrvatski Strigovo, Hrvatska pa bi Sloveniji vrnila tisti dve občini, ki sta svoje čase bili priključeni savski banovini. S tem bi bila rešena vsa vprašanja, ki se tičejo razmejitve med Hrvatsko in Slovenijo. Drugače pa stoji vprašanje razmejitve med Hrvatsko in Srbijo, kjer so velike težave. Mogoče pa jih je sporazumno rešiti le, če težavam pogumno pogledamo v oči.« Nato pravi »Obzor«: »Morda je preveč pričakovati, da bi bilo vsa ta vprašanja mogoče rešiti v nekaj mesecih. V splošnem interesu pa je, da se rešitev vseh teh notranjih vprašanj ne zavlačuje preveč. Nastop kralja Petra II. na prestol nalaga, da se pravilna uredba odnosov med Hrvati, Srbi in Slovenci pospeši. Pot, ki je bila utrta s sporazumom leta 1939, je treba nadaljevati. S te poti ni mogoče vstran. Odgovorni politični faktorji v Belgradu bi tega tudi nikakor ne hoteli ter se ne bi hoteli vrniti na staro, ker vedo, da bi taka vrnitev pomenila nove spore in prepire. Zato je edino le ta pot odprta, da se započeto delo državne preureditve nadaljuje, kar bi utegnile ovirati edinele vojne razmere. Na srečo pa je Jugoslavija zunaj vojne vihrate ter vsi upamo, da bo zunaj tudi ostala. Kot nevtralna država pa moremo mirno dokončati započeto delo notranje preureditve.«

Pašičeva koncepcija

Pred nekaj dnevi je zagrebaški »Obzor« prinesel članek o velikosrbski koncepciji, kjer je med drugim povedal: »Dr. Jovan Radonjić, bivši član glavnega odbora radikalne stranke ter zdaj član glavnega odbora JRZ je v jubilejni številki »Samoupravac« napisal nekaj svojih spominov na Pašiča, kjer med drugim pravi, da ga je Pašič leta 1915 poslal v Bukarešto skupaj z rajnim Jom Marinkovićem, da sestavi spomenico o Banatu na sile trojnega sporazuma. Pri tej priliki mu je Pašič pokazal zemljevid ter na njem dežele, katere naj bi dobila Srbija: »Tako rekoč vso kraljevsko županijo do Moriša, nato ob Morišu do izliva Tise, prešel Bačko, vzel Subotico in Bako, Baranjo s Pečuhom. Medijmurje ter v Sloveniji za nas zaokroži tudi Celovec.« — K temu dodaja splitski »Narodni list«: »Z tega dokumenta je nedvomno razvidno, da je Pašič mislil zbrati do zadnjega vse Slovence, Hrvate in Srbe v eno svobodno narodno državo, čeprav jo je imenoval Veliko Srbijo. Ta Pašičeva država je bila večja kakor pa današnja Jugoslavija. Njen temelj je v bistvu enak Starčevićevi, le v imenovanju se oba razlikujeta...«

Kaj bo z Dalmacijo

List »Delo«, glasilo pravosodnega ministra dr. Markovića, piše o Dalmaciji ter pravi: »Več misli in več predlogov je glede prihodnjega položaja v okviru banovine Hrvatske. Najprej so mislili, da bi Dalmacija dobila samoupravo. To pa so opustili za pozneje. Tako je bila izvršena le dekoncentracija banske oblasti tako, da je ban delegiral svojega zastopnika, kateri opravlja bansko oblast na področju izpostave. Zdal pa so se oglašili še drugi predlogi, naj bi se dalmatinska dežela kot celota docela odpravila ter naj bi se ustanovile tri nove županije, ki bi bile ustanovljene tudi v drugih delih banovine Hrvatske. Vse to pa bo sprožilo nove razprave, kadar pride vrsta na to. Vsekakor pa bodo pri tej priliki vpletene tudi želje srbskega prebivalstva kakor tudi njihove gospodarske in socialne potrebe glede na kraje, kjer prebivajo Srbi v Dalmaciji ter v prejšnji banski Hrvatski.«

Sestanek Srbov iz Boke Kotorske

Listi poročajo: Na povabilo akcijskega odbora, ki mu predseduje sodnik g. Gjura Subotić, je bil v Kotoru v hiši »Srpske radničke zadruge« sestanek Srbov iz Boke Kotorske. Poleg zastopnikov posameznih občin so se sestanka udeležili še bivši poslanec Drašković in Vukotić, dalje prota Jovan Bučin ter notar dr. Jovović. V imenu sklicateljev je spregovoril sodnik Subotić ter obravnaval vprašanje prehrane prebivalstva. Govoril je tudi o sodeionanju vseh občin v Boki Kotorski. Bivši poslanec Drašković je med drugim povedal, da je prejšnja vlada odobrila za Boko Kotorsko mnogo milijonov dinarjev denarja, ki pa še ni bil izplačan. Na koncu so sklenili izvoliti odbor ter so sklenili r. solucijo, ki v njej vabijo kotorske občine, naj osnujejo zvezo, ki naj bi bolje varovala interese vseh kotorskih občin.

Prepovedano zborovanje HSS

Listi poročajo, da bi bil moral te dni biti letni občni zbor občinske organizacije HSS v Hercegovnem. Zborovanje je bilo 20 dni prej naznanjeno politični oblasti ter naveden natančen dnevni red. Tik pred občnim zborom, ki je bil določen za nedeljo 26. januarja, pa je policija sporočila sklicateljem, da je zborovanje prepovedano, in sicer z ozirom na odlok notranjega ministra, ki je prepovedal vsa javna zborovanja in manifestacije. Ker je bilo to prepoznano sporočeno, je nekaj članov od zunaj vendarle prišlo. Namesto zborovanja pa je zato bila le seja, ki je sklenila zadevo naznaniti ministru dr. Smoljanu ter ga prositi, naj se umakne ukrep, ker ne gre za kako javno zborovanje, marveč zgolj za navadni občni zbor.

Nove Awenderjeve naloge

Novosadski »Dan« piše: »Pred nekaj dnevi je naš list po pisavi nemškega lista »Volksruff«, ki je glasilo dr. Awenderja, ugotovil vlogo, ki jo dr. Awender igra v javnem življenju nemške narodne manjšine ter je povedal, da je ta gospod nosilec nacionalnosocialističnih idej ter njihov zastavonoša v Jugoslaviji. Zdal pa »Deutsches Volksblatt«, ki je glavno glasilo Nemcev v Jugoslaviji, v svojem poročilu o nemškem zborovanju v Bajmoku trdi, da je dr. Awender vodja »Erneuerer« in »gospodarski vodja« nemške narodne skupine v Jugoslaviji.«

Osebnosti

Belgrad, 31. jan. AA. S kraljevim ukazom je bil imenovan za senatorja Dušan Kermanović, prota iz Banje Luke. (Novi senator je pristaš SDS.)

Jugoslovanski Feniks je v likvidaciji

Belgrad, 31. jan. m. V današnjih »Službenih novinah« je objavljena uredba o likvidaciji jugoslovanskega Feniksa.

Z dnem, ko stoji ta uredba v veljavo, preide jugoslovanski Feniks v likvidacijo. Likvidacija se bo tako izvedla, da bo celokupno premoženje po stanju na dan, ko stoji v veljavo ta uredba, preneseno na Zvezo Napredkovih zadrug, in sicer Gospodarsko zadrugo z o. z. v Sarajevu in na Zvezo nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev z o. z. v Belgradu. Prenos bo izvršen po izvršeni oceni potom posameznega prenosa premičninskega in nepremičninskega premoženja, iz katerega obstoji premoženje. Za posamezne prenose veljajo splošni pravni predpisi. Z izvedbo tudi zadnjega posameznega prenosa se konča likvidacija jugoslovanskega Feniksa, ki preneha biti. To prenehanje bo objavljeno v »Službenih novinah«.

Z odstopom premoženja jugoslovanskega Feniksa bosta omenjeni zvezi plačali državi znesek 5.070.000 din. Stanje premoženja jugoslovanskega Feniksa in njegove vrednosti na dan, ko stoji v veljavo ta uredba, bo določila najkasneje do dne 31. maja 1941 komisija, sestavljena iz enega predstavnika vsake izmed obeh zvez, od predstavnika jugoslovanskega Feniksa, od predstavnika trgovinskega in finančnega ministrstva. Matematična rezerva ter prenosni promet se bodo izračunali po stanju na dan 31. decembra 1940. Za razliko med tem stanjem in stanjem na dan prevzema celokupnega premoženja se poračuna pasiva v znesku, ki ga bo po oceni določila komisija.

Finančni minister bo izdal zvezama bone zaradi izravnanja aktivne in pasive jugoslovanskega Feniksa v tisti meri, v kateri je to potrebno:

a) da se obveze zavarovancem, ki ustrezajo premijam, vplačanim do 28. aprila 1936. leta izplačajo vplačili s 70%;

b) da se obveze napram zavarovancem, ki ustrezajo premijam, vplačanim po 28. aprilu 1936, izplačajo s 100%;

c) da se obveze napram nameščencem, ki so nastale iz pogodb o odpravinah in pokojninah, ki so bile sklenjene do 16. decembra 1936, izplačajo s 60%;

d) da se obveze napram nameščencem po zakonu o obrti pokrijejo s 100%;

e) da se vse druge obveze, nastale do 28. marca 1936, izplačajo s 70%;

f) da se obveze, nastale pred 28. marcem 1936, izplačajo s 100%.

Točen iznos bonov se bo določil na podlagi ocenitve vrednosti celokupnega premoženja jugoslovanskega Feniksa, ki ga bo izvršila komisija. Dokler se ta ocenitev ne bo izvršila, se iznos bonov začasno določi na 100.000.000 din. Razlika med tem zneskom in točnim zneskom se bo določila v smislu prejšnjega odstavka v izpolnitvi z boni finančnega ministrstva. — Odnosno finančno ministrstvo bo za to razliko odmaknilo odvečni del bonov.

Boni se bodo izdajali v komadih, ki se bodo glasili na pol milijona in ki od dne, ko stoji ta uredba v veljavo, nosijo 5%. 1. januarja vsakega leta bo dosegalo po 10 komadov skupaj z obrestmi do dneva dajatve. 10 komadov izdanih za leto 1941 bodo dospeli 15. februarja t. l. Boni, ki so izdani zaradi izpolnitve med začasno in končno določitvijo iznosa državnih obvez, bodo dospeli prirešeni 1. januarja 1951. V kolikor bo to potrebno za pokritje obvez navedenih v določbah te uredbe, bosta pošta hranilnica in državna hipotekarna banka eskontirali bone po nominalnem iznosu po 5% obresti. Obojestransko potrebo za eskontiranje določa trgovinsko ministrstvo.

Boni so enaki državnim vrednostnim papirjem, v katerih se po § 8 uredbe o nadzorstvu nad zavarovanimi podjetji lahko vlagajo matematične rezerve. Z vročitvijo bonov zvezam prenehajo vse terjatve jugoslovanskega Feniksa, ki nosijo akcept države in to tiste menice, ki v iznosu 1 milij. 693.425,99 dolarjev služijo za pokritje matematične rezerve jugoslovanskega Feniksa kakor tudi tiste, ki jih je država prejela od Lozingerja in ki skupno znašajo 22.982,51 dolarjev.

Zvezi morata solidarno pokriti vse obveze jugoslovanskega Feniksa v višini, ki je določena v določilih te uredbe. Trgovinsko ministrstvo bo odredilo točen iznos odstotkov, v katerih bodo priznane, odnosno izplačane pravice iz pogodbe o zavarovanju, ki se skladajo s premijo, vplačano do 28. IV. 1936.

Da kapitalizirano in aktivirano zavarovanje do 15.000 din prvobitno zavarovane glavne v ostanek neokrajeno in da ostanek odstotek zavarovanja nad 15.000 din prvobitno zavarovane glavne v več odstotkih, bodo priznani odnosi izplačani kapitaliziranim zavarovancem nad 15.000 din. Zvezi morata priznati zavarovancu jugoslovanskega Feniksa tudi vse pravice, ki izhajajo iz zavarovanja, izvešeni tistih, ki so bili ukinjene s § 10. odst. 1 uredbe o jugoslovanskem portfelju bivšega Feniksa, družbe za življenjsko zavarovanje na Dunaju.

Vse obveze iz polic zavarovancev morata zvezi likvidirati neposredno s koristniki, oziroma njihovimi pravnimi nasledniki. Zvezi morata priznati samo tiste pravice, ki jih je Feniks vzel na znanje s potrdilom na polici ali na posebnem dodatku. V

roku dveh let po uveljavitvi te uredbe morajo vsi zavarovanci jugoslovanskega Feniksa predložiti zvezam svoje originalne police z zadnjo vplačano premijsko izkaznico, da bi se na polici izvršilo konvergiranje odnosno ureditev obvez zvez po uveljavitvi te uredbe. Zavarovane, ki ga je na področju kraljevine Jugoslavije prevzel bivši Feniks na Dunaju od drugih zavarovalnih družb, izgubi vso pravico in pogodbo o zavarovanju, če v roku 6 mesecev po uveljavitvi te uredbe ne predloži svoje police na konvergiranje.

Zvezi morata reaktivirati vsako zavarovanje, ki je kapitalizirano po 28. aprilu 1936. leta, v katerem tisti zavarovane vplača razliko do polne premijske rezerve na dan reaktiviranja. Zvezi ugotovita po zdravniškem pregledu, da je zavarovane sposoben za sprejem v zavarovanje na način, ki je določen v njegovem kapitaliziranem zavarovanju.

Zvezi sta dolžni matematično rezervo zavarovanja, ki jo bosta prevzeli, pokriti v celoti s svojim premoženjem. Za to, kakor tudi za vse bosta prevzeli obveze. Zvezi odgovarjata s svojim celokupnim premoženjem, dokler se ne izvrši končna razdelitev premoženja jugoslovanskega Feniksa. To premoženje služi v prvi vrsti za pokritje upnikov jugoslovanskega Feniksa.

V času likvidacije se obveze izplačujejo po uredbi o jugoslovanskem portfelju bivšega Feniksa, družbe za življenjsko zavarovanje na Dunaju.

Kot prevzemnika lahko Zvezi premoženje jugoslovanskega Feniksa med seboj razdelita, toda samo tako, da vsaka od njih dobi pol aktivne in pol pasivne vrednosti. Nadzorstvo nad likvidacijo in delom likvidacijskega odbora opravlja komisar ministra za trgovino. Dolžnost ravnatelja upravnega in nadzornega odbora preneha na dan uveljavitve te uredbe. Z ravnateljem centrale v Belgradu in z ravnatelji podružnic v Zagrebu, Ljubljani in Osijeku prenehajo službeni odnosi z dnem uveljavitve te uredbe. Službeni odnosi uslužbencev prenehajo z zaključno likvidacijo jugoslovanskega Feniksa. Po izvršitvi likvidacije morata zvezi sprejeti v svojo službo najmanj dve tretjini nameščenec jugoslovanskega Feniksa.

Zavarovalna podjetja, ki imajo dovoljenje za delovanje v kr. Jugoslaviji, morajo zneke obrokev za leta 1937, 1938 in 1939 v smislu § 8 uredbe o jugoslovanskem portfelju bivšega Feniksa, družstva za življenjsko zavarovanje, plačati na poseben račun v korist finančnega ministrstva pri Poštni hranilnici do 15. febr. 1941. Prav tako morajo zavarovalna podjetja najkasneje do 15. febr. 1941 plačati fin. ministrstvu na način, predpisan v prejšnjem odstavku vse zneke vseh sodnih in ostalih stroškov, ki jih je imel jugosl. Feniks s plačanjem že razdeljenih in določenih obrokev s 6% obresti.

V kolikor zavarovalna podjetja v omenjenem roku ne bodo plačala stroškov, bodo morala plačati po predpisih o plačevanju neposrednih davkov. Po teh predpisih se bodo v bodoče v korist finančnega ministrstva plačevali tudi drugi letni obroki, določeni v § 8 uredbe o jugoslovanskem portfelju bivšega Feniksa, družstva za življenjsko zavarovanje na Dunaju.

Nadaljne odredbe za izvršitev te uredbe bo predpisal minister za trgovino in industrijo. Minister za trgovino in industrijo je nadalje pooblaščen tudi, da avtentično tolmači predpise tega pravilnika. Vse zakonske odredbe, ki so v nasprotju s predpisi te uredbe, prenehajo veljati z dnem, ko stoji v veljavo ta uredba. Uredba je objavljena v današnjih Službenih novinah.

Drsalni nastop Gillardove v Ljubljani

Velik napredek naših drsalcev

Ljubljana, 31. januarja 1941.

Na nocojšnjem večeru, ko je gostovala nemška umetnica na ledu, gospodična Gillardova, drugi v Ljubljani in ko so se nam ponovno predstavili naši umetniki na ledu, ki so si pred kratkim kratkim osvojili skoraj vsa državna prvenstva na tekmovalstvu v Zagrebu, se je nabralo okrog 1000 gledalcev na Ilirijanskem drsalšču pod Cekinovim gradom. Sneg je sicer nekoliko motil lepi večer, ko je ledena ploskev gladka, vendar so napravili vse, da so gledalci odšli zelo zadovoljni tudi z nocojšnjega večera. Pri vseh domatih se je brez izjeme opazil velik napredek, zlasti pa pri tistih, ki so se udeležili tekme v Zagrebu, in so si osvojili visoke naslove državnega prvenstva.

Nocojšnji večer je obsegal 15 točk, od katerih je nastopila gđ. Gillardova trikrat. V prvi točki so nam z ljubkim nastopom podali ples Trio: Zdenka — Moja — Mara. Tako kot zadnjič, je ugajala ta točka, morda je nocoj motil reflektor. Za njimi je nastopil junior Sajević s svojim prostim drsanjem. Manjka mu

Politični posveti v Belgradu

Belgrad, 31. jan. m. Tudi danes je g. predsednik Kulovec obiskal več članov kr. vlade. Med drugimi gradbenega ministra g. Vulovića, poštne ministra dr. Torbarja ter ministra za telesno vzgojo ljudstva g. Pantića. Sreči pa se je razgovarjal z ministrom za gozdove in rudnike dr. Kulenovićem in ministrom dr. Smoljanom.

Danes je dr. Kulovec sprejel v svojem kabinetu predsednika Preveda, bivšega ministra Snoja iz Ljubljane, zaradi prehrane ljudstva v Sloveniji. G. Snoj je bil sprejet tudi pri ministru za prehrano g. Protiću. Glede prehrane ljudstva v Sloveniji je prav tako govedoval na merodajnih mestih tudi predsednik g. Kulovec.

Prosvelni minister dr. Krek je poleg referatov sprejel tajnika nemškega znanstvenega instituta dr. Franca Hilleja ter članstvo glavne uprave Zveze skatov pod vodstvom kasacijskega sodnika g. Dj. Drenova.

G. podpredsednik Maček je sredi odpotoval v Zagreb. Vrne se prihodni teden. Iz Budimpešte se je vrnil prometni minister inž. Bešlić, ki je na pogrebu madžarskega znanjega ministra zastopal Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla in jugosl. vlado.

Prihranki naših izseljencev v Nemčiji

Belgrad, 31. januarja. AA. Izseljenski odsek ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje sporoča: Z odlobo nemškega gospodarskega ministrstva z dne 20. januarja t. l. je dovoljeno našim delavcem, da naenkrat pošljejo domov tisti višek svojih prihrankov, ki ga niso mogli poslati leta 1940, ker je presegel okvir mesečnega transferja, 60 mark.

Belgrajske novice

Belgrad 31. januarja. m. Trgovinski minister je na podlagi čl. 16 a in 31 uredbe o kartelih predpisal navodilo za pravilno izvrševanje državnega nadzorstva nad kartelnimi prodajami. Uredba je objavljena v današnjih Službenih novinah in stopa z današnjim dnem v veljavo.

Belgrad 31. januarja. m. Na podlagi čl. 1. uredbe o spremembi obstoječih predpisov in izdajanju novih z dne 16. IX. 1939 je ministrski svet v sporazumu s socialnim in finančnim ministrstvom predpisal uredbo o nabavi potrebnih za ustanove pri socialnem ministrstvu. Uredba je objavljena v današnjih Službenih novinah in stopa z današnjim dnem v veljavo.

Belgrajska Delavska zbornica bo izstopila iz osrednjega tajništva

Kakor poroča iz Belgrada zagrebaški »Hrvatski Dnevnik«, je upravni odbor belgrajske Delavske zbornice dne 25. t. m. na svoji seji razpravljal o delovanju Osrednjega tajništva delavskih zbornic od začetka do danes. Nato je upravni odbor belgrajske Delavske zbornice sklenil, naj se takoj vse pripravi, da belgrajska Delavska zbornica izstopi iz Osrednjega tajništva delavskih zbornic. V ta namen je bila že sklicana izredna skupščina belgraj-

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 31. jan. b. Angleški poslanik v Belgradu, Campbell, je dopotoval davi v Zagreb in obiskal bana in župana. Jutri se bo udeležil novinarskega plesa v hotelu Esplanade.

Zagreb, 31. jan. b. Zadnje dni ni bilo velikih motenj in težav v železniškem prometu. V Liki pri Zrmanji piha burja z brzino 80 km na uro. Zaradi hladnega vremena so reke zdaj upadle in je Sava padla pod normalo.

Zagreb, 31. jan. b. Ban je objavil odlok o stanovanjski zaščiti. Ta uredba je prav za prav razširjena na teritorij banovine Hrvatske od 17. oktobra lanskega leta.

Afriško bojišče

(Nadaljevanje s 1. strani)

Druge skupina je bombardirala sovražno topništvo na področju Moyale ter v Moyale samem bombardiralo vojaške zgradbe. Bombe so povzročile požare in eksplozije. V boju, ki se je razvelj s sovražnimi letali, so bili 4 »Caproniji« s strojnimi obstreljevalci na tleh. Eno angleško letalo pogrešajo.

Nairobi, 31. jan. t. Reuter: Južnoafriško poveljstvo poroča: Čete iz Nigerije so vdrele globoko v Italijansko Somalijo ter uničile naselje Kiamboni. Pri tej priliki niso zdale na nobenega sovražnika. Kiamboni je imel izključno domačinski posadko. Od tod so vdrali v Kenjo in ropali po ribiških naseljih na obali. Vas je bila upeljena, nakar so naše čete napredovale.

Pregled po bojiščih

Kairo, 31. jan. t. Reuterjev poročevalec na bojišču poroča, da so angleške armade pred Derno naletele na večji odpor, kot pa so ga pričakovale. Italijani so se postavili v bran s tanki in letalstvom. Tudi težko italijansko topništvo je poseglo v borbo. Teža Angleži niso doživeli ne pred Bardio in ne pred Tobrukum. Danes je jasno, zakaj se tako postopali. Italijani očitveno niso imeli namena držati Derna, marveč samo svoji posadki v Derna, to je

okroglo eni diviziji, dati možnost, da se pravočasno umakne z vsem svojim številnim vojaškim materialom. Italijanom se je res posrečilo, da so iz Derna, ki je angleške čete niso popolnoma obkrožile, rešile 10.000 vojakov, in sicer po obalni cesti. V Derna sami so Angleži našli le manjšo posadko ter nekaj težjega orožja. Angleški vojaški krogi se zavedajo, da bo prodiranje bodisi ob obali, bodisi po cesti proti Benghaziju mnogo bolj težavno, kot je bilo do sedaj, kajti za Derno se dviga spet hribovito vzemlje, ki je neprehodno za tanke, razen po cesti. Glavni vlogi pri operacijah za Derno so spet imele avstralske čete. Njihove izgube so malenkostne.

Poročila iz Eritreje pravijo, da so se Angleži utaborili na ravnici pred Agordatom in Barentujem. Toda Italijani imajo tamkaj močne motorizirane enote. Pri Barentuju je bil pred dvema dnevnoma hud italijanski protinapad s tanki in bombnimi letali, toda ni uspel, ker so ga angleške čete odbile. Iz Abesinije ni bilo posebnih poročil, razen to, da morajo Angleži, ki prodirajo iz Sudana v notranjost Abesinije, spetoma graditi tudi cesto, da po njej spravijo svoje motorizirane vozove za orožje in prehrano. Pri delu pomagajo domačini — četniki. Čeprav so že globoko v abesinskem pragozdu, na neoprtih od sedaj še niso naleteli.

sicer še ugajenosti in pa elana, a kljub temu je ugajala njegova točka. V tretji točki je nastopil junior Klobčič, ki nam je podal svoje prosto drsanje, kakor zadnjič, ko je nastopila gđ. Gillardova s svetovnim prvakom Karlom Schäfferjem. Za njim je nastopil junior Rozman s prostim drsanjem, v katerem so ugajale zlasti njegove prirete.

Težko pričakovana gospodična Gillardova se nam je predstavila v prvi točki s tangom, katerega je izvajala odlično. Krane so bile posebno izdebe, katere so bile prepletene z visokimi in nizkimi piruetami, v katerih je prehajala z največjo sigurnostjo v razne višine z lepo eleganco. V šesti točki je nastopil par Bogatajeva-Betetto, ki sta si osvojila naslov državnega prvenstva v parih za juniorje na tekmovalstvu v Zagrebu. Tudi pri tem paru je bilo opaziti od zadnjega nastopa lep napredek.

Državna prvakinja Silva Palmotova je nastopila s plesom Kresnice, katerega je podala fino, pač pa tako, kakor smo jo vajeni videti na nastopih. Za njo je nastopil Biber s svojim prostim drsanjem, katerega je podal s sigurnostjo in polnim zanosom.

V drugi točki se nam je predstavila gospodična Gillardova s Fox-trotom, katerega je izvajala tako fino, da ga je morala ponoviti. Betetto nam je podal svoje prosto drsanje še boljše, kakor pri svojem zadnjem nastopu. Tudi njemu se je poznala temeljita priprava za letošnje državno prvenstvo. Za njim je nastopila zopet državna prvakinja Silva Palmotova s svojim kmečkim plesom, ki je zopet ugajal množestvenemu občinstvu, tako da ga je morala podati še enkrat. Tudi nato sledeči par Sernečeva-dr. Schwab je v svojem prostem drsanju pokazal znaten napredek od zadnjega nastopa.

Priznanje velja državnemu prvaku Thumi, ki je nastopil na nocojšnjem večeru s prostim drsanjem, s katerim si je osvojil v Zagrebu letošnje državno prvenstvo. Za njim je nastopil par Palmotova-Biber, ki nam je zelo fino podal svoj tekmovalni program prostega drsanja, in v katerem je pokazal precejšen napredek. Za zaključek je nastopila še enkrat gđ. Gillardova s plesom z bakljami, ki je zelo ugajal občinstvu, kateremu je dodala še ples ob polni razsvetljavi. S to točko se je gđ. Gillardova poslovila od zadovoljnega ljubljanskega športnega občinstva, kateremu je tudi nocoj zelo ugajala.

Taki večeri, kakršen je bil zadnji, ko sta nastopila gđ. Gillardova in svetovni prvak g. Schäffer, ter nocojšnji, ko je nastopila gđ. Gillardova, poleg njih pa naši najboljši drsalci in drsalke, je najboljša propaganda za naš drsalni šport, poleg tega pa zaslužijo vse priznanje,

Premirje med Siamom in Indokino

Siam zasedel vse pokrajine, ki jih je lani zahteval od Indokine

Bangkok, 31. jan. t. Domei: Vlada je objavila uradno sporočilo, da je prišlo do premirja med Siamom in Indokino na posredovanje japonske vlade, ki je vodila pogajanja med zastopniki obeh držav v Saigonu. Podrobnost o premirju bodo še objavljene.

Nato navaja uradno sporočilo nekatere podatke o razvoju sovražnosti med Siamom in Indokino od začetka pa do davi, ko je bilo doseženo premirje. Siamske čete so v teku teh operacij zasedle vse tiste pokrajine Indokine, ki jih je siamska vlada v svoji notri pred izbruhom sovražnosti zahtevala od Indokine, ker so bile po krivici od Siama odtrgane. Siamska vlada je sedaj te pokrajine tudi uradno priključila siamski državi.

Bangkok, 31. jan. t. Associated Press: Prince Varnavdhjakorn, ki bo vodil siamsko mirovno delegacijo za mirovna pogajanja v Tokiu, je izjavil, da upa, da bo Siam tudi v pogodbi, ki bo sklenjena, dobil zadostne ter da mu bodo priznana ozemlja, ki so jih kot rodno siamsko zemljo zaveževali hrabre siamske čete.

Siam se že nekaj časa imenuje Thai, kar pa pomeni: dežela svobodnih. Zdaj vlada v tej državi na Daljnem vzhodu Amanda Mahidol, in sicer od leta 1932, ko ga je revolucija spravila na prestol. Revolucija je bila v tej državi nekaj tako nezasiščenega, da so morali šele najti besedo za odlok in prav tako so si morali izmisliti besede za imena, kot so ustava, politična stranka, proletarijat itd. Do leta 1932 je v Siamu vladal kralj Prajadhipok. Prajadhipok je bil bolan, in sicer se mu je na obeh delih nekakšna mrena. Tudi on je bil že prebil revolucijo, pa se dozevala, da se ni niti najmanj zavedal, da bi bila tisto revolucija, zakaj vsi prekucni so mu zatrjevali svojo vdanost, le da bi bili hoteli nekaj sprememb, na kar je kralj takoj pristal. Ker pa je bil bolan, je odpoval v Švico k operaciji. V njegovi odsotnosti pa je doma izbruhnila protirevolucija, to se pravi, da so prejšnji oblastniki hoteli odstraniti nove, pa niso uspeli in novi so jih oddali na smrt. Nato so vse sporočili kralju v Švico in ta jim je ukazal, da jih ne smejo pomoriti, a medtem so bili oni že vsi mrtvi. Tedaj je Prajadhipok sklenil, da se ne bo več vrnil kot kralj in se je odpoval na prestolu in se umaknil v zasebno življenje.

Velik Prajadhipokov predhodnik je bil Hualongkoru, ki je vladal od leta 1893 do leta 1910 in je marsikaj dobrega storil za svojo državo. A najbolj znano o njem je bilo to, da je imel 25 poglavitnih žena, vsega skupaj pa je imel 84 žena in od njih 364 sinov. Zato so po pravici govorili, da se po vsem Siamu pretaka samo kraljevska kri. Hualongkoru je določil posebno nasledstvo: prestolonaslednik bodi prvi sin njegove najstarejše žene; drugi sin iste žene pa naj potem sledi tega prestolonaslednika. Ta kralj je umrl leta 1910 in sledil ga je tisti prvi sin, in sicer Rama VI. Ta je bil plodovit pisatelj; prevedel je Shakespearea v siamski jezik, pisal je siamske drame in je prebival v različnih listih prav zanimive članke. Umrl je leta 1925 in zdaj naj bi ga po nasledstvenem pravu sledil Mahidol. A Mahidol je študiral v Ameriki, postal je izvrsten zdravnik in mimo tega se je poročil z nekim siamskim dekletom, ki je bila bolnišnična strežnica v Albarju v Združenih ameriških državah. In nobeden od njiju ni bil voljan zasedati kraljevskega prestola.

Nastala je revolucija in kralj je postal enajstletni deček Ananda Mahidol (ki vlada zdaj). Ime pomeni »brat lune«. Ko so ga bili poklicali kot kralja v domovino, je živel v Švici v svojo materijo. Ko so ga vprašali, ali bi rajši še dalje študiral v Švici ali pa hoče zasedati prestol, je pametno odvrnil, da bo šele takrat zasedel prestol, ko se bo dovolj naučil. Zdaj pa je »kralj severa in juga, potomec Bude, brat lune, brat sonca in lastnik 24 zlatih sončnikov«.

Tokio, 31. januarja. AA. (Stefani.) Neki poslanec je vprašal v parlamentarnem odboru zunanjega ministra zastran izvajanja člena 3. trojnega pakta. Prosil je, naj mu minister pojasni ta člen v zvezi s sedanjim mednarodnim položajem v Tihem oceanu. Minister je v odgovoru poudaril, da je ta člen imel v misli ravno položaj v Tihem oceanu, če bi anglo-ameriško sodelovanje začelo ogroziti Japonsko. Glede Kitajske in južnega Pa-

cifika pa je Macuoka izjavil, da spremlja japonska vlada s kar največjo pozornostjo razvoj položaja tako s diplomatskega kakor tudi s vojaškega stališča.

Japonske ponudbe Kitajski:

»Čangkajšekova in Vančinkejeva Kitajska naj bi se združili in sklenili z Japonsko mir«

Tokio, 31. jan. t. Domei: V zunanjepolitičnem odboru spodnjega doma je imel danes zunanji minister Macuoka govor, v katerem je v podrobnostih tolmačil politiko Japonske do kitajske vlade maršala Čangkajške v Čunkingu. Japonska ni nikdar stala na stališču, je dejal Macuoka, da se ne bo pogovarjati s Čangkajškovo vlado, odkar je priznala kitajsko vlado v Nankingu pod vodstvom Vančinkeje. Japonska vlada je Vančinke-

jevo vlado priznala, a iskreno želi, da bi prišlo med obema kitajskima vladama do sporazuma in da bi se oba režima počasi združila v eni sami veliki zedinjeni Kitajski. Japonska vlada je to svoje mnenje izrazila v ponudbi, ki jo je lani v novembru dala v vednost maršalu Čangkajšku. Takrat je tudi predsednik kitajske vlade v Nankingu Vančinkejev sporočil v Čunking maršalu Čangkajšku, da naj bo pameten in da naj vendar sprevidi, kako velike napake dela, ko noče s Japonsko skleniti miru, kajti še vedno je odprta pot, da se oba režima med seboj sporazumeta in da Japonska s novo, zedinjeno Kitajsko sklene mir. Japonska, je zaključil Macuoka, še vedno vztraja pri tej politiki.

Reuterjev poročevalec poroča iz Tokia, da so nove izjave zunanjega ministra Macuoka napravile v političnih in diplomatih kitajskih velikih vti, ker izražajo izrecno željo Japonske, da čim prej zaključi vojno na Kitajskem ter se posveti raznim novim vprašanjem, ki se pojavljajo v južnih morjih v zvezi s Siamom, Indokino, Nizozemsko Indijo in otoki na Tihem morju.

Odmevi na Hitlerjev govor

V Berlinu

Berlin, 31. jan. Vsi današnji nemški časopisi so priobčili Hitlerjev govor v celoti in prinesli to veliko zgodovinsko misel pod velikimi naslovi. »Völkischer Beobachter« prinaša na naslovni strani kot naslov »Spomladne začne podmorniška vojna«. V podnaslovu poudarja, da je ta vojna zopet vojna v zraku proti angleški nadoblasti na svetu in da sta Führer in Duce odločena, da premagata Anglijo še v tem letu.

V Rimu

Rim, 31. jan. DNB: Rimski tisk podčrtava v komentarju o Hitlerjevem govoru, da vlada v Italiji splošno prepričanje, da bosta državi osi izvojevali absolutno zmago. »Messaggero« piše, da je Hitlerjev govor vnovič potrdil očno bratstvo med obema državama osi. »Popolo di Roma« pa izjavlja, da se bo državama osi v boju proti Angliji posrečilo podreti nepravilno ravnotežje v Evropi, ki ga je Anglija zgradila. Ni je sile na svetu, ki bi se mogla temu upreti, končuje list. »Tevere« pa pravi v svojem komentarju, da je spoznanje, da je namen te vojne strmoglavljenje Anglije deležno v Italiji globokega razumevanja, ker je italijanska javnost prepričana, da se bo vojna končala z zmago držav osi.

V Ameriki

Newyork, 31. jan. DNB: Newyorški listi prinašajo pod velikimi naslovi včerajšnji govor voditelja rajha. »Newyork Times«, »Newyork Daily News«, »Daily Mirror« in drugi listi naglašajo v svojih komentarjih, da ta govor ne bo imel nobene vpliva na odločitev ameriške vlade, da podpre Veliko Britanijo. Agencija »United Press« pravi, da so se tudi washingtonski politični krogi izrekli v istem smislu.

Vprašanje Balkana

Berlin, 31. jan. b. Inozemski časniki so danes vprašali v Wilhelmstrasse, če bi jim morda kaj podrobneje povedali o odstavku Hitlerjevega govora o Balkanu. Uradni tolmač je nato odgovoril: Oblika, v kateri je izražen ta odstavek v kanclerjevem govoru, ne dopušča nobenih komentarjev. Kancler je samo hotel, da se mimogrede dotakne angleških poročil, katera so se stalno ponavljala po angleškem radiu in v angleškem časopisu, kjer so vedno govorili o Balkanu kot o morebitnem bojišču. Na podlagi tega poudarjajo uradni krogi v Wilhelmstrasse, da ne prinašajo imena Balkan v debato o vojni Nemci, temveč Angleži.

Hitlerjev odgovor Petainu

Odnošaji med Nemčijo in Francijo »ohlapani«

Bern, 31. jan. t. Agencija Stefani poroča, da ima iz Vichya obvestila, da je francoski odposlanec pri nemških oblasteh v Parizu poslanik de Brinon, ki se je vrnil v Pariz, prinesel s seboj iz Berlina odgovor nemškega kanclerja Hitlerja na pismo, ki mu ga je v decembru lani poslal francoski maršal Petain. Takrat je nesel Petainovo pismo za Hitlerja v Pariz francoski mornariški minister admiral Darlan. — Maršal Petain je baje v tem pismu obrazložil, kako si predstavlja lojalno sodelovanje med Nemčijo in Francijo v okviru pogodbe o premirju. Po obvestilih agencije Stefani je Hitlerjev odgovor na Petainovo pismo zelo kratek. Toda vsebina ni znana, ker je vlada ni objavila, niti ni dovolila, da bi se o njej kaj sporočilo javnosti.

Švicarski listi, ki tudi o tem pišejo, menijo, da se Hitler ni spustil v nobena dolgovetna razpravljanja o nemško-francoskih odnošajih, marveč da je nakratko označil nemško stališče, ki da je bilo Petainu ustno obrazloženo ob priliki sestanka med Petainom in Hitlerjem. Francija ima sedaj svobodo, da se odloči za pot, ki jo smatra za najboljšo.

Švicarski listi posebno podčrtavajo, da je zastopnik nemškega zunanjega ministra včeraj pri

običajnem sprejemu inozemskega tiska zelo hladno govoril o odnošajih s Francijo ter javno prihl, da so odnošaji postali ohlapnejši, odkar je Laval zapustil francosko vlado ter da ima francoska vlada na izbiro, da si uredi svojo usodo, da pa bo morala pač nositi tudi vse posledice svoje odločitve.

Antonescu proti masonom

Prisrčni pozdravi med Hitlerjem in Antonescom

Bukarešta, 31. januarja. DNB: Romunski tisk objavlja uradno poročilo, v katerem se general Antonescu zahvaljuje vsem državljanom, ki so ga razumeli in ki so mu prihlitali na pomoč v boju proti tistim, ki so s svojim delovanjem spravili v nevarnost obstoj države. Glavna skrb voditelja države bo, da v vsej državi vzpostavi popoln red. Ta naloga pa terja neutrudljivo delo in disciplino v vseh slojih prebivalstva. Sele nato, pravi poročilo, bomo lahko mislili na organizacijo političnega življenja v državi. Uradno poročilo opozarja nazadnje na zakon, ki prepoveduje sleherno politično delovanje v državi.

Uradno je bilo objavljeno, da je general Antonescu sklenil pobijati delovanje framasonov v Romuniji in je zato odredil, da naj se obtožijo vsi tisti, ki govorijo, da je kakšen član sedanje vlade mason ali pa da štiti masone. Prav tako je bilo sklenjeno, da naj se objavi celotno gradivo, ki so ga našli pri masonih, da bi vsi državljani poštenih namenov izvedeli, kaj so masoni in v čigavi službi so bili. Zlasti pa se naj izkaže, čigavo sredstvo so bili tisti, ki trdijo, da general Antonescu ali pa njegovi sodelavci štitiijo in podpirajo masone.

Nemško-sovjetski dogovor o obmejnem pravilniku

Moskva, 31. jan. Tass: Včeraj je bilo objavljeno naslednje uradno poročilo o ratifikaciji sporazuma med Sovjetsko zvezo in Nemčijo o pravnem obmejnem pravilniku in o izmenjavi ratifikacijskih listin:

Dne 30. januarja 1940 sta g. Molotov, predsednik sveta ljudskih komisarjev Sovjetske zveze, in ljudski komisar za zunanje zadeve grof v Schulenberg, nemški veleposlanik, izmenjala v Moskvi ratifikacijske listine in pogodbe o pravnem obmejnem pravilniku, ki je bil dne 31. avgusta 1940 podpisan v Berlinu, in zapisnik ter druge dokumente. Sporazum o pravnem obmejnem pravilniku sloni na sporazumu o prijateljstvu in meji med Sovjetsko zvezo in Nemčijo z dne 28. septembra 1939, ki je bil ratificiran od sovjetske vlade in nemške vlade dne 1. decembra 1940 in je stopil v veljavo še istega dne.

Predsednik turške republike na sovjetski meji

Carigrad, 31. jan. Reuter: Iz Ankare poročajo, da je predsednik republike Ismet Ineni zapustil prestonico in odpoval na nadzorovano pot v Vzhodno Anatolijo. Med drugim bo Ismet Ineni obiskal tudi Erzerum.

Ankara, 31. januarja. m. V vseh večjih turških mestih so bile včeraj vaje proti letaliskim napadom na široki podlagi.

Zahtevajte vedno od vašega trgovca

RUSE

odlične kakovosti, ki jih že 5 let izdeluje

NAŠA RIBA - SPLIT

Dopise in naročila pošiljajte na naslov: I. BOGDANOVIĆ, Zagreb, poštni predal 218

Pogreb generala Metaxasa

Atene, 31. januarja. t. (Atenska agencija.) Danes popoldne je bil general Metaxas slovesno pokopan v bližini Akropolis. Pogrebni svečanosti se je udeležil kralj Jurij, novi predsednik vlade Korizis z vsemi člani vlade, veliko število generalov, poveljstvo letalstva in mornarice, zastopniki angleškega poveljstva v Grčiji, poslanci, ter ogromno število grškega prebivalstva, ki je prišlo iz vseh krajev države.

De Gaulle Francozom v Afriki

London, 31. jan. t. AFI: Poveljnik »svobodnih francoskih čet«, general de Gaulle, je imel danes v radiu govor, v katerem se je obrnil na Afriko ter jo pozval, naj se vsa dvigne v boju na strani Anglije. Začela bi se takoj velika bitka na Sredozemskem morju. Če to bitko izgubimo, je rekel de Gaulle, potem je svoboda Francije za zmerom izgubljena, če pa to bitko dobimo, je usoda sovražnika že zapečatena. General de Gaulle poziva vse generale, častnike in vojaške v francoskih afriških kolonijah, naj se mu pridružijo v tej veliki borbi za osvoboditev Francije in za ohranitev francoskega imperija. Naj nikar ne drže križem rok, je rekel, posebno sedaj ne, ko se usoda Francije odločuje v bližini francoskih topov v Tuniziji. Francoski general Cartroux je vkorakal v Tobruk, francoski general Larminat je prodril do Murzuka. Naj bo njihovo junaštvo zgled za vse Francoze v Afriki.

Italijanski častnik o bojih za Tobruk

Rim, 31. jan. Stefani: Listi prinašajo izjavo nekega častnika s ladje »San Giorgio«, ki jo je potopila njegova lastna posadka. Častniku se je posrečilo prinesiti v Italijo košček vojne zastave te ladje. Pripovedoval je o posledicah strahovite akcije topov ladje »San Giorgio« v sovražnikovih vrstah pri vkorakanju v Tobruk. Bilo je pravo klanje in videlo se je, kako oklepni avtomobili lete v zrak. Dalje je častnik povedal, kako je zbežal z ostalimi častniki in z nekaj mornarji. Čakal jih je motorni čoln, toda poškodovano ga je bilo sovražnikovo topništvo, zato se ga niso mogli poslužiti. Tedaj so šli na ribsko ladjo »Risvoglio 2« in z njo brez navigacijskih priprav, ravnaajo se samo po zvezdah, prepluli Sredozemsko morje. Pri tem so srečali neko mino. Naposled so prispeli v Capanzaro Maritime, kjer jih je prebivalstvo sprejelo s kar najtoplejšimi manifestacijami.

Willkie v Angliji

Associated Press, 31. januarja. t. Rooseveltov protikandidat Wendell Willkie, ki je sedaj na obisku v Angliji, je danes dvakrat opazoval protiletalske baterije, ko so streljale na velika nemška bombna letala vrste »Dornier«, ki so priletela nad Dover, kjer je bil Willkie vprav takrat na obisku. Willkie si je ogledal tudi baterijo daljnostrelnih topov, ki streljajo čez Rokavski preliv na francosko ozemlje.

Nemške čete na Finskem

»Neue Zürcher Zeitung« objavlja posebno poročilo dopisnika »United Press«, ki je osebno obhodil vso Finsko ter se sam prepričal o obsegu nemških čet, ki se nahajajo na Finskem. Iz tega članka posnemamo glavne misli:

Odkar je v septembru 1940 finska vlada v posebni pogodbi dovolila Nemčiji, da se sme poslužiti finskega ozemlja za prehod svojih čet na severnem Norveškem, ko gredo domov na dopust ali prihajajo z dopusta, ter za prevoz vojnega materiala, so po svetu krožile najbolj različne novice o moči nemških čet na Finskem. Neki so vedeli poročati o »večjem številu nemških divizij«, ki da se nahajajo na Finskem, drugi pa so spet poročali, da so Nemci Finsko že zapustili in sicer na pritisk Sovjetske Zveze. Niti prvo, niti drugo poročilo ni resnično. Moč nemških čet na Finskem nikdar ni dosegla »več divizij«, niti niso Nemci Finske popolnoma zapustili.

Nato opisuje dopisnik »United Press« vso 3000 kilometrov dolgo pot od Helsinkijev do Rovaniemija in naprej do Petsama ter nazaj, ki jo je delno prehodil peš, delno prevozil z železnico ali v avtomobilu, da se sam prepriča o moči nemških čet, ki se poslužujejo vprav te ceste za svoje prehode in svoje prevoze. Na podlagi svojih opazovanj na kraju samem je ugotovil, da na Finskem stvarno ni več kakor 1000 stalnih nemških vojakov, ki pa imajo samo eno nalogo, da namreč vodijo prehodni promet nemške vojske, ki se nahaja na daljnem norveškem severu, ki je najlažje pristopen po tej poti. Vse nemške čete, tiste, ki so stalno na Finskem, kakor tudi tiste, ki so samo na poti skozi Finsko, živijo od svojih lastnih živežnih zalog in pri prevozi uporabljajo svoj lastni bencin. Nemški prehodni promet ne pride do Petsama, marveč se že prej zasuje na Kirkenes in naprej na Norveško. Stalne nemške posadke na tej dolgi poti ni več, kakor 1000 mož, medtem ko številni vojakov, ki so na poti skozi Finsko v eno in drugo smer, nikdar ni prekorajlo 500 mož. Pogodba, ki je bila sklenjena med Nemčijo in Finsko, ne predpisuje nobene določene poti. Dejansko pa

prihaja v poštev itak samo ena cesta, to je od Vaase, odnosno Turku na Rovaniemi ter dalje naprej po avtomobilski cesti do Kirkenesa pod Petsamskim zalivom.

Avtomobile, v katerih potujejo nemški »dopustniki« v eno ali drugo smer, šofirajo Nemci. Na splošno so to večji avtobusi v temni barvi. Ker je pot od Rovaniemija do Kirkenesa (350 km) predolga za enodnevno potovanje, so Nemci nekako v sredini organizirali prenočišče. Barake so sami zgradili. V Rovaniemiju, kjer se konča železnica, so tudi barake za pretovarjanje blaga in prenočišče za vojaštvo. V obeh prenočiščih živijo Nemci od lastnih zalog. Osebe na železniški postaji je pomnoženo z mehaniki nemške vojske, s šoferji in drugimi tehničnimi strokovnjaki. Nemške oskrbovalne postaje razen Rovaniemija so sledeče: Turku na obali, Mantiluoto, Haapamaki, Vaasa, Sodankila Ivalo, Kerkeneč, kjer pa je le zelo malo nemškega osebja. Poveljnik v Rovaniemiju je neki podpolkovnik, ki so mu tudi vse druge postaje podrejene. Vsi nemški vojaki, ki službujejo po naštetih oskrbovalnih postajah, pripadajo nemškemu letalstvu.

Ves material, ki ga Nemci uporabljajo na teh postajališčih, je prišel iz Nemčije. Samo les za vojaške barake je dala Finska. Tudi ves živež, po večini v konzervah, prihaja iz Nemčije, tako da nemško vojaštvo domačinom nikjer ni v nadlego. Nemški vojaki so na Finskem lahko oboroženi. To se pravi, da imajo na sebi samo orožje za samoobrambo, nož in revolver. Pušk pa ne nosijo. Tudi protiletalskih baterij na Finskem ni. Na cesti med Rovaniemijem in Kirkenesom je dopisnik »United Press« osebno videl dolgo vrsto 20 tovornih avtomobilov, ki so prevažali »dopustnike«. Po novem letu gredo transporti v obeh smereh hkrati. Če se primeri, da se dva taksna transporta srečata, potem je umetno, da za nekaj dni število nemških vojakov na Finskem naraste. Pač pa je prevoz vojnega materiala in živeža na tej cesti nepretrgan in je mnogo večji kakor pa prevoz vojaštva. Ta promet porabi dnevno na tisoče in tisoče litrov bencina, ki ga je treba sproti nadomestiti z novimi dovozi iz Nemčije.

Bombniki razbijajo led na Donavi

Budimpešta, 31. januarja. b. Madžarski bombniki so bili včeraj precej zaposleni Ceta eskadrila natovljena s težkimi bombami je bombardirala in razbijala led na Donavi, da bi s tem omogočili plovbo, ker je bila Donava na nekaterih mestih tako zaledenela, da niti ledolomilci niso mogli razbiti ledu.

Drobne novice

Budimpešta, 31. januarja. (Hayas.) Izvemo, da bo ameriški poslanik Montgomery kmalu zapustil svoje mesto in se vrnil v Ameriko. Na njegovo mesto bo najbrž kmalu prišel sedanji ameriški poslanik v Lizboni.

Budimpešta, 31. januarja. (Hayas.) Predsednik vlade Teleky je priredil kosilo na čast nemškemu, italijanskemu, japonskemu in jugoslovanskemu zastopstvu, ki so se udeležila pogreba grofa Csakyja.

Moskva, 31. januarja. (Tass.) Predsedstvo vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze je povišalo Berija, ljudskega komisarja za notranje zadeve v Sovjetski zvezi za generalnega komisarja javne varnosti.

Washington, 31. januarja. t. (AP.) Pričakuje se, da pride že v ponedeljek v debato »Zakon za pomoč Angliji«. Debatu bo trajala tri dni. Na koncu drugega tedna pa bo verjetno zakon postal že pravnoveljavno.

Gospodarstvo

Potrebno je ljudsko štetje

V naši državi smo imeli doslej po svetovni vojni dve ljudski štetji, prvo je bilo dne 31. januarja 1921, drugo pa dne 31. marca 1931. O prvem štetju nimamo vsega materiala v obliki knjig, šele za drugo štetje leta 1931 je dala splošna državna statistika javnosti na razpolago dovolj gradiva, ki ga je nabrala pri tem štetju, v glavnem po zaslugi sedanjega načelnika Splošne drž. statistike g. dr. Rudolfa Andrejke.

Prišel pa je čas, da bi izvedli tudi tretje ljudsko štetje v naši državi in sicer s koncem leta 1940 ali z začetkom leta 1941. Vidimo, da so tudi druge države, ki niso v vojni, šle po tej poti in tako je napovedano veliko ljudsko štetje v Romuniji, v največjem teku pa so že priprave za ljudsko štetje na Madžarskem.

Ravno v današnji dobi, ko se uvaža pri nas dirigirano gospodarstvo, vedno bolj pogrešamo dobre statistične službe. Brez te si ni mogoče misliti niti uspešnega začetka dirigiranja, kaj šele samega dirigiranja. Kako naj dirigiramo naše gospodarstvo, ko za najbolj važne stvari nimamo dobre statistične podlage in smo navezani na mnenja strokovnjakov, ki so pa brez številk tudi v težavnem položaju. Naša gospodarska politika bi morala biti vodena bolj po znanstvenih načelih, kar pa ni mogoče prej, dokler ne bo dobre statistične podlage. Tega se zavedajo drugi narodi in ni jim žal za one izdatke, ki so potrebni v ta namen. Ta denar vendar ni zapravljen, pa bi se dal tudi danes, ko je finančni ministru trda za denar, vendar dobiti, ker si od njegove porabe obeta mnogo praktičnih rezultatov. Ne gre tudi za izredno velike vsote. Menda bi stalo ljudsko štetje samo okoli 16 milijonov dinarjev.

Ce bi izvedli ljudsko štetje pravočasno, potem bi bilo tudi delo pri izvedbi racioniranja lažje. Tako pa smo danes navezani na podatke starega štetja iz leta 1931 in na ctenive prilastka, ki pa ne morejo biti nikdar popolnoma zadovoljive. S tem nastajajo velike težave, ker pač vemo, katere razpoložljive količine predmetov so nam na razpolago, ne vemo pa, koliko je potrošnikov. Brez tega in drugega pa si ni mogoče misliti uspešnega racioniranja, ker je drugače vse delo bolj reševanje ugank kot pa pozitivno delo.

Tudi zunanje politični razlogi nas ne smejo odvrtiti od ljudskega štetja v najkrajšem času. Ti razlogi so take narave, da se jih da lahko izločiti na ta način, da bi rezultati prišli v dobro samo vodstvu naše gospodarske politike in nikomur drugemu.

Smatramo, da je nujno potrebno izvesti ljudsko štetje v naši državi, ki naj nam ne bi dalo samo podatkov o številu prebivalstva v naši državi, temveč tudi o gospodarski in socialni strukturi naše države. Kombinirano ljudsko štetje obenem z odgovori na važna gospodarska in socialna vprašanja bi nam omogočalo drugačno vodstvo naše gospodarske politike kot doslej. Imeli bi trdno podlago, na kateri bi se dalo delati naprej. Spoznali bi podrobno konstruktivne sile naše države na gospodarskem in socialnem polju, kar bi bilo v prvi vrsti nam samim v prid.

Seveda, če se izvede ljudsko štetje, potem je tudi potrebno, da se podatki, zbrani pri štetju, pravočasno zberejo in obdelajo, kakor to zahtevajo moderne statistične metode. Tako bodo vsaj na

razpolago onim, ki jih potrebujejo, ne da bi jih bilo treba objavljati v sedanjih časih za širšo javnost. Gotovo je, da bodo ti podatki lahko prej zbrani in obdelani, če bi se skrb za to prepustila n. pr. naši banovini s primernimi krediti iz državnih sredstev. Statistika je decentralizirana in pripada nje vodstvo tudi banovini Hrvatski, tako da ni nobenih pomislekov proti temu, da bi tudi mi Slovenci sami obdelali gradivo, zbrano pri nas. To bi bila za nas garancija, da bi bilo delo dobro in pravočasno opravljeno.

Potrebna je tudi statistika pridelka

Druga izredno važna stvar, katero smo doslej po starem običaju zanemarjali, je statistika pridelka. Ministrstvo za kmetijstvo objavlja sicer vsako leto podatke o količini raznih naših pridelkov, toda ti podatki nimajo tiste vrednosti, ki bi bila potrebna. Zaradi tega je treba nujno uvesti dobro statistiko naših pridelkov, da bomo vsaj vedeli, s kakšnimi količinami pridelka lahko razpolagamo, ne pa da kot danes tavamo in si pomagamo več ali manj s cenitvami, o katerih se da razpravljati tako dolgo, da dejansko ne dobimo prave slike o višini pridelka, lastne porabe in prodaje na trgu. Zlasti čutimo sedaj pomanjkljivost naše statistike pridelka, ko nam nekaterih predmetov zmanjkuje in jih je potrebno racionirati. Zgledov, kako bi se dala izvesti dobra organizacija kmetijske statistike, imamo v drugih državah več kot dovolj in potrebno je tudi v ta namen žrtvovati nekaj denarja, ki nam bo prihranil marsikatero razočaranje, zlasti pa bo prihranil marsikatero razočaranje onim, ki mislijo, da je vsega dovolj.

Se do nedavna ni bilo znakov, da je kaj takega potrebno izvesti. Nedavno pa je bilo razglašeno uradno, da bodo popisane vse zaloge žita v državi. Toda ta napoved je prišla prvič nekoliko prekmalu, drugič pa je potrebna v prvi vrsti statistika proizvodnje, potem šele bomo lahko ocenili višino zalog kot odgovarjajočo ali ne. Zaradi tega nam je v prvi vrsti potrebna statistika proizvodnje in kar je z njo v zvezi, kajti le potem bomo lahko kontrolirali tudi zaloge. Tehničnih težav je veliko, toda za novo letino moramo vpeljati dobro statistično službo. Sedaj je čas za priprave novega žitnega režima pri nas, ki ne bo shajal brez statistike proizvodnje. Mislimo, da je potrebno že sedaj opozoriti merodajne faktorje na to, da nas nova letina ne bo našla neprivrženih in ne bomo potem na osnovi včasih popolnoma napačnih cenitev višine pridelka delali politike, ki ne bo odgovarjala dejstvom.

V današnjih časih se je pokazalo, da zahteva po dobri statistiki ni samo zahteva naših gospodarskih, socialnih in statističnih teoretikov, ki bi se radi ukvarjali s številkami in jih po svoje obdelovali in prikazovali, temveč je to realna in praktična zahteva, brez katere izpolnitve si uspešne gospodarske in socialne politike ne moremo misliti. Zlasti se bo ta potreba čutila v najbližji bodočnosti in prav je, če pravočasno gremo na novo pot, ki bo prinesla koristne rezultate vsemu našemu gospodarskemu in socialnemu življenju.

Ekonomist.

Novi izvršni odbor Narodne banke

Belgrad, 31. jan. m. Danes je imel odbor Narodne banke svojo prvo sejo, na kateri je novo imenovani guverner Narodne banke g. dr. Milan Radosavljević po prečitavanju ukaza o imenovanju in pred prehodom na dnevni red dal naslednjo izjavo: Vdrugič mi je bila zapuana visoka čast, da prihajam na čelo naši Narodni banki. Čeprav so se splošne razmere zaradi motenj, povzročenih radi vojne, znatno izpremenile, moramo računati z danimi okoliščinami in vprašanji, ki se vsiljujejo tudi naši denarni ustanovi ter storiti vse, da zanje v polnem soglasju z merodajnimi činitelji najdemo primerne rešitve. V nadi, da bodo naši napori privedli do pozitivnih rezultatov, vas pozivam na skupno složno delo.

Na prvi svoji seji je novim imenovani odbor obravnaval bilanco ter račun zruhe in dobička za 1940, katera bo po čl. 34 bančnih pravil predložila Narodna banka v odobritev finančnemu ministru. Nadalje so bili izbrani v smislu čl. 46 pravil za člane izvršnega odbora naslednji člani upravnega odbora: gg. Avenek Ivan iz Ljubljane, Ante Kovačević in dr. Dragoljub Novaković iz Belgrada. Ti člani upravnega odbora bodo obenem z guvernerjem in prvimi viceguvernerjem tvorili izvršni odbor Narodne banke.

Gospodarske težave v Franciji

Naredbe in ukrepi, s katerimi se vlada maršala Petaina trudi, da bi z vsem potrebnim oskrbela tudi zasedeno ozemlje Francije, jasno pričajo, da so nereseni namigavanja onih, sicer maloštevilnih pariških publicistov, ki s prozornimi nameni pošiljajo v svet vesti, da so pomanjkanja v glavnem mestu in v ostalem delu nezasedene Francije krivi »možje iz Vichyja«.

Gospodarski odbor, ki se je pred kratkim zbral pod predsedstvom ministra Flandina, je izdal ukrepe, ki urejajo preskrbo Pariza in njegove okolice z živili. Prav to težavno vprašanje je bilo, že od početka ena glavnih nalog Petainove vlade, ki je po svojih močeh lajšala dovoz najrazličnejših živil na pariški trg, kot najbolj potreben v vsem zasedenem delu. Do skrajnosti je zmanjšala trošarinski davek, prav tako tudi vse druge takse, samo da bi s tem pospešila pošiljanje živil v zasedeni del. V iste namene je povečala rekvizicije v produkcijskih središčih, kar ji je omogočilo zvečati deleže kruha, sladkorja, zelenjave in riža, poslana v Pariz. V departementu Seine je organizirala mesni trg na ta način, da so danes pošiljali mesa in druge klavne živine za Pariz in okolico svobodno. Na delu je komisija, ki zbira podatke o brezposelnih in vojaških podporah, ki se bodo čimprej izplačale prebivalstvu zasedenega dela. Vse te uredbe dovolj jasno kažejo, da stremijo za čim obširnejšim izboljšanjem stanja, katerega so ustvarili vojna in njene posledice: razpad premožnih bogastev, pomanjkanje surovin, blokada ter skrajno omejen promet, in to v isti meri za zasedeno, kakor za nezasedeno Francijo.

Med najtežavnejšimi problemi pa je oskrba pariškega prebivalstva s premogom. Določene ko-

ličine kuriva prihajajo potrošnikom z veliko zamudo, saj so nekateri dobili šele sedaj obroke, ki so jim bili določeni za november. Večina trditi s premogom se na vse načine trudi, da bi v čim krajšem času zadostila nujnim potrebam, toda ovire so danes neizogibne in le težko premostljive. V normalnih časih so se Parižani zalagali a premogom od aprila do septembra, ko jim je bil na razpolago po znižanih cenah. Zadnje poletje jim je bilo zaradi vojne nemogoče, da bi si preskrbeli te rezerve, kar se je poznalo v jeseni, ko so vsi navalili na trgovce, ki pa so jim namesto običajnih 400—500 kg na stanovanje dali le predpisanih 50 kg. Tudi tu je eden glavnih vzrokov pomanjkanja vagonov in drugih prevoznih sredstev. Vendar pa se zdi, da se dobavljanje premoga, navzile vsem težkočam, le izboljšuje, saj je v primeri s predvojnimi številkami poskočilo v zadnjem času od 30—45%, kar je v danih razmerah vsekakor omenjanja vreden uspeh. Dovož premoga pa danes ne gre več po rečnih in kanalskih ladjah, temveč izključno le po železnici. Pričakovati je torej, da se bo z izboljšanjem prometa, postopoma rešilo tudi pereče vprašanje oskrbe zasedenega dela Francije s premogom.

Akcija za čuvanje stabilnosti denarja. V nekoliko čudni obliki so objavili belgijski listi vest, da se bo začela akcija Narodne banke za čuvanje vrednosti nacionalnega denarja. Na čelu te službe, ki bo imela izvesti to akcijo, bo stal menda g. Kosta Ljubisavljević, dosedanjí ravnatelj deviznega ravnanstva Narodne banke. Vest pravi, da bo šla akcija za čuvanje notranje vrednosti našega denarja, torej po našem mnenju v smeri stabilizacije cen, kar zahteva vse naše gospodarstvo. To pomeni, da se sedanja uprava Narodne banke zaveda svoje naloge v tem smislu in da bo le prišlo tudi do izpremembe naše finančne politike, kar je v ozki zvezi z ukrepi za ustalitev cen pri nas.

Zvišanje cen bencinske mešanice. Na podlagi pravilnika o prodajni ceni bencinske mešanice kot motornega gonila je finančni minister odredil, da se prodajna cena bencinske mešanice, določene 23. novembra lani, poviša za 0,90 din pri litru, tako da bo znašala 8,25 din, odnosno 8,50 din, odnosno 8,60 din liter.

Uvoz celulozne volne. V mesecu februarju bodo prišli v Belgrad trije nemški strokovnjaki na pogajanja za podrobnosti uvoza celulozne volne. S seboj bodo prinesli vzorce in se bodo začela tudi pogajanja o cenah. Nato bodo ugotovljene količine, na katere reflektirajo naši interesi.

Načrt naredb o tipizaciji in omejitvi proizvodnje tekstilnih predmetov. Iz Belgrada poročajo, da je sestavljena naredba o tipizaciji in omejitvi proizvodnje tekstilnih predmetov. V načrtu je določeno, kakšni in kateri predmeti se bodo lahko izdelovali. Predvsem bodo obseženi oni predmeti, ki služijo najširšim plastem prebivalstva, proizvodnja luksuznih predmetov pa bo omejena. Načrt uredbe je že prešla tekstilna industrija in bo v šestih tednih o njej povedala svoje mnenje, nakar bo naredba lahko predpisana.

Trgovinski delegati v Madridu in Lizboni. V kratkem bodo imenovani naši trgovinski delegati za Španijo in Portugalsko.

Kartelirano blago. Iz Belgrada poročajo, da je ministrstvo trgovine in industrije izdalo predpise o prijavljanju zalog, proizvodnje, prodaje in cen predmetov, katere proizvaja kartelirana industrija.

POMLADANSKI

DUNAJSKI VELESEJM

WIENER MESSE

OD 9. DO 16. MARCA 1941.

Poljedelstvo (vsi poljedelski stroji) — vrtnarstvo — sadjarstvo — vinogradništvo — ribolov in ribogojstvo — čebelarstvo — kemična industrija — mlekarstvo — kletarstvo.

Na področju tehničnega velesejma

AVTOMOBILSKA IN MOTOCIKLISTIČNA RAZSTAVA

Prijave najpozneje do 10. februarja

Vsa obvestila in navodila dajejo:

J. Kulhanek, častni zastopnik za Dravsko banovino in banovino Hrvatsko, Zagreb, Ulica Kraljice Marije 24, telefon 51-85,

H. Piannenstill, generalni zastopnik za vso Jugoslavijo, Beograd, Bosanska 29, telefon 30-881.

Popusti na vseh železnicah.

Splošno jugoslov. bančno društvo, Belgrad.

S koncem leta 1940 so izstopili iz ravnanstva banke: ravnatelj Mavro Kandel in David Hochner, namestniki ravnanstva: Rudolf Markus, Ladislav Scheiber in Robert Arnold, in prokuristi: Edvard Mandolfo, Rudolf Weil in Alkalaj Meier.

Trepča. Dividenda Trepče za poslovno leto 1939-1940 znaša tri čiste šilinge na eno delnico, katere imenska vrednost je 5 šilingov, torej 60%. V letu 1938-1939 družba ni izplačevala nobene dividende. Čisti dobiček za 1938-1939 je znašal 40.091 funtov šterlingov, za 1939-1940 178.124 funtov šterlingov. Izplačilo dividende je vzbudilo v Londonu zadovoljstvo, ker se je imela družba kot angleško podjetje boriti z velikimi negospodarskimi težavami radi vojne. O bodočnosti podjetja delničarjem upravitelji niso mogli ničesar povedati.

Nova delniška družba. Znana tvornica čokolade itd. Mihajlo Sonda v Belgradu se je izpremenila v delniško družbo: Tvornica kakava, čokolade, bonbonov, keksov, umetnega ledu in kvasa K. M. Sonda. Glavnica znaša 15 milij. din. Upravni odbor tvorijo: Mihajlo Sonda, Aleksander Sonda, Jovan Sonda in Kosta Sonda. Od glavnice dobe dosedanjí lastniki 14 milij. dinarjev za svoj apor v podjetje.

Ameriška zunanja trgovina. Po poročilu ameriškega trgovinskega ministrstva, ki je bil ameriški izvoz v lanskem letu največji po letu 1929. Znašal je 4.222 milij. dolarjev v primeri s 3.177 milij. dolarjev leta 1939. Ameriški uvoz je znašal lani 2.625 milij. dolarjev (2318 milij. dolarjev leta 1939). Dalje pravi poročilo ameriškega trgovinskega ministrstva, da je izvoz posebno poskočil v britanski imperij in v latinsko Ameriko.

Tipiziranje tkanin v Italiji. Nedavno smo poročali, da je uvedeno v Italijo samo nekaj vrst čevljev, namesto dosedanjega velikega števila tipov. Zdaj gredo v tej smeri tudi prizadevanja v tekstilni industriji. Predvsem je že prepovedano izdelovanje ženskih nogavic iz volne. Uvedene pa bodo mešane tipizirane tkanine iz umetne volne in naravne surovine. Določene cene bodo tiskane na sami tkanini.

Borze

Dne 31. januarja 1941.

Denar

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 6.745.360 din, na belgrajski 8.305.000 din, od tega 168.056 in 291.000 mark, 73.906 šv. frankov in 720 dolarjev. — V efekth je bilo prometa na belgrajski borzi 970.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj: London 1 funt 174.57—177.77 Newyork 100 dol. 4425.00—4485.00 Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — svobodno tržišče: London 1 funt 215.90—219.10 Newyork 100 dol. 5480.00—5520.00 Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Evropa povečava svoje ozemlje

Pridobivanje tal z namakanjem in izsuševanjem

Posledice vojne so v mnogih deželah poudarile pomen poljedelstva in povsod uvidevajo potrebo, da se z obsežnim pridobivanjem novega zemljišča razširi proizvodnja, a s tem tudi osnova prehrane. V poročilu nemškega ministrstva za prehrano in poljedelstvo so bila objavljena dela melioracije zemljišč v letih 1937 in 1938, in sicer naslednja:

V gorskih predelih je bilo reguliranih 172.4 km potokov in budojnikov, kateri so prej s svojimi poplavi čisto uničevali plodna zemljišča. Z izgradnjo nasipov je pridobil 91.3 milijonov kubnih metrov zaprtega prostora, ki se uporablja za namakanje, za pitno vodo in za pridobivanje električne struje. Okrog 185.000 ha zemljišča za obdelavanje, ki je bilo pod vodo, je znatno popravljeno z gradnjo odprtih jarkov za izsuševanje. Nadaljnjih 100.000 ha plodnega zemljišča je z regulacijo od 3558 km rečnih tokov osvobodeno visokega vodostaja. Toda še 4.6 milijonov ha travnikov in 4 milijone polja čaka na izsuševanje, s čimer bo omogočen za 20—30% večji pridelek. Nadalje bi se lahko 250.000 ha neplodne zemlje z zasipavanjem in 1 milijon močvirnatih zemljišč z izsuševanjem pretvorilo v plodno zemljo.

Slična obsežna dela nameravajo izvršiti tudi v drugih evropskih deželah. Znano je italijansko izsuševanje, katero sedaj uspešno izvršujejo v Albaniji, kjer bodo najprej obdelali pešeno albansko obalno področje, veliko 107.700 ha. Energično tudi kljub vojni pridobivajo plodna tla na Nizozemskem

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark 1772.00—1792.00 Solun 100 drahem 38.50 den

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 38.15—38.85

Curih. Belgrad 10, Paris 8.20, London 16.08, New York 431, Bruselj 69 (nom.), Milan 21.72, Madrid 40, Amsterdam 229 (nom.), Berlin 172.50 (rez. marke 54.25, trg. marke 29.25), Stockholm 102.75, Oslo 98.50 (nom.), Kopenhagen 83.50 (nom.), Sofija 4.25, Lizbona 17.24, Budimpešta 85, Atene 3, Carigrad 8.37, Bukarešta 2.15, Helsingfors 8.75 Buenos Aires 101.625.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 477.50—480.50
v Zagrebu 479 denar
v Belgradu 479—479.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100—102, agrarji 55.50—57.50, vojna škoda promptna 477.50—480.50, begluške obveznice 85.50—87.50, dalm. agrarji 81—82, 8% Blerovo posojilo 105—107, 7% Blerovo posojilo 100—102.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 102.50—105, 7% stab. posojilo 96—98. — Delnice: Narodna banka 7.100 do 7.200, Trboveljska 365—375, Kranjska industrijska družba 142 denar.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 101 denar, agrarji 56 denar, vojna škoda promptna 479 denar, begl. obveznice 85.50 blago, dalm. agrarji 81.75—82.25 (82.25), 6% šemske obveznice 81—81.75 (81.25), 4% severni agrarji 56.50 denar, 8% Bler. posojilo 106.50 denar, 7% Bler. posojilo 100 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 97 denar. — Delnice: Narodna banka 7.100 denar, Priv. agrarna banka 204 denar, Trboveljska 372.50 do 380.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 100.50 den., agrarji 57 den., vojna škoda promptna 479—479.50 (479.50), begl. obveznice 85.25—85.75 (85.50), dalmat. agrarji 81—81.50 (81.50), 6% šumske obveznice 79.75 den., 4% severni agrarji 55.25—56, 5% Blerovo posojilo 106.50 den., 7% Bler. posojilo 100.50 den., 7% posojilo Drž. hip. banke 102 den., 7% stab. posojilo 99.25 denar. — Delnice: Narodna banka 7.050 denar, Priv. agrarna banka 211 denar.

Zitni trg

Novi Sad: Vse nespremenjeno. — Sombor: oves bački, sremski in slavonski 395—400, rž ne notira; ječmen bački okol. Sombor 62—63 kg in sremski 460—470; fižol: bački beli 2% 576—580. Ostalo nespremenjeno. Promet majhen.

Cene kmetijskim pridelkom

Cene kmetijskim pridelkom na Jesenicah, dne 25. januarja t. l. Crna, krušna moka 6.50 din, bela pšenična moka 8.50 do 9 din, govedina 12—18 din, teletina 16—18 din, svinjina 18—22 din, ovčje meso 15 din, svinjska mast 26—28 din, sveža slanina 22—26 din, prekajeno meso 25—28 din, fižol 7—10 din, suh grah 5.50—12 din, krompir 1.75—2 din, sladko seno 1.75 din, pšenična slama 0.75 din, ječmen 3.50 din in ješprenj 6 din za 1 kg. Jajca 2 do 2.50 din komad in mleko 3 din liter.

s pomočjo za ustanovljene narodne službe za izgradnjo pod nemškim vodstvom.

Bolgarski minister za javna dela je v dalekosežnem načrtu za izgradnjo, katere se bodo izvršile v štirih do petih letih, odredil izsuševanje 52.506 ha močvirnatih tal, kakor tudi namakanje 78.600 ha presubega zemljišča z izgradnjo treh velikih rečnih nasipov. Nasipi, ki jih bodo zgradili na treh rekah: Rosici, Topolnici in Tundji, bodo dajali razen tega še 85 milijonov KW električne energije na uro, ki se bo uporabljala predvsem za poljedelstvo. — Jugoslavija je dovolila kredit 3.2 milijard dinarjev, da se v šestletnem načrtu izsuše rečne doline, katere leže med hribi Krasa. V Madžarski je dokončan veliki načrt za namakanje 55.000 ha na Tisi, v delu pa so slične pravice v Karpatih. Da bi olajšali ponovno naseljevanje izseljenih kmetov iz onega dela Finske, katerega so odstopili Rusiji, se bo predelalo 1 milijon ha peščenih tal v plodno zemljo, da bo tako pripravno za naseljevanje. Dela bodo poverili novoustanovljenemu društvu za popravljanje tal »Pellonraivsa Oy« v zvezi z javnimi uradi za naseljevanje. Tudi Rusi pripravljajo veliko izsuševanje na zapadu, kakor tudi namakanje do sedaj neplodnih področij v Uzbekstanu, Kirgizih in Kazakstanu. Iran bo tudi izsušil močvirnata tla na Kaspijskem morju, da bi povečal poljedelsko proizvodnjo in s tem bolj izenačil svojo zunanjo trgovino. Tudi španski zakon za naseljevanje velikih področij predvideva velike agrarne reforme izsuševanja in namakanja.

Danes začnemo z nakaznicami za kruh in moko

Kaj hitro je prišel zadnji januar in z njim konec svobodni prodaji kruha in moke. Sicer so kupci v zadnjih tednih lahko opazili, da kljub temu, da karte še niso bile v veljavi, moka ni bilo mogoče kupiti v poljubnih količinah. S februarjem pa je nastopil čas, ko odraslimu žolodcu pritiče na mesec le 4 kg moka, zdroba ali testenin. Prav gotovo je to bolj pičila mera, ki je pa upravičena glede na zaloge, ki si jih je oskrbel banovinski prehranjevalni zavod. S temi zalozami moramo shajati do prihodnje zetje, in sicer tako, da bo vsak dobil svoj delež, ki mu pripada, da ne bodo imeli nobene prednosti tisti, ki imajo morda kaj več pod palcem. Upravičeno lahko upamo, da bo letošnja zetje odgovarjala vsaj povprečni letini, ker je bilo posejane precej več površine s pšenico, kakor prejšnja leta, bo pridelek nad povprečkom. Zato lahko upamo, da po žetvi karte na kruh ne bodo več potrebne.

Prijave lahko popravimo

Prevod je zadnji teden imel silno veliko dela z razpošiljanjem nakaznic za vsa mesta in občinske prehranjevalne odbore. V dobrem tednu je razposlal 750.000 nakaznic in 200.000 prijav, na katerih vpisujejo družinski glavarji svoje zaloge. Ljubljana je tako dobila okrog 70.000 nakaznic, ki so večinoma že razdeljene trgovcem, ki jih sedaj na drobno oddajajo naprej svojim odjemalcem. V Ljubljani je organizacijo te delitve izpeljal preskrbovalni urad mestne občine, ki ga vodi g. nadsvetnik Cehun. Trdo je bilo delo zadnje dni v uradu, saj je bil to prav posebno težek začetek. Načela, ki veljajo v Ljubljani, so splošna in veljajo tudi za vso banovino, torej za vse preskrbovalne urade v Sloveniji. Za začetek so nastopile še druge težave. Tako je na primer po prijavi polah kar čez noč neverjetno naraslo število ljubljanskih prebivalcev. Deloma si to razlagajo na ta način, da nekateri niso dobro razumeli navodil, drugi pa da so hoteli povečati število glav v svojih družinah, da bi dobili več nakaznic za moko. Čez noč ali v nekaj dneh teh prijav seveda ni mogoče pregledati in primerjati s prijavi na policiji, zlasti ne sedaj, ko ima urad drugega, še nujnejšega dela čez glavo. Pač pa bo urad začel pregled prijav v drugi polovici meseca. Ker je pa zdaj že slehernemu znano, da ima pravico do nakaznic za moko le tam, kjer stanuje, to mnogi družinski poglavarji že sedaj sami popravljajo. S tem sebi prihranijo kasnejše nevšečnosti, uradu pa kasneje delo. Ta poprava je kaj lahka in enostavna. Ko grede družinski poglavarji k trgovcu, kjer izpolnijo prijavo o zalozah, morajo navesti, koliko članov imajo in koliko izkaznic in kakšnih morajo dobiti. Če navedejo na tej prijavi pri trgovcu, da imajo manj članov, ki so upravičeni do nakaznic, kot v prijavi, ki jo oddali na občino, nima to zanje nobenih hudih posledic. Urad smatra, da pri prvi prijavi niso dobro razumeli smisla navodil in da so v dobri veri navedli preveliko število. Zato v tem primeru družinski poglavarjev ne zadene nobena kazen, pač pa dobe le toliko nakaznic, kot so navedli članov na drugi prijavi pri trgovcu. Vsi drugi dobe po toliko nakaznic, kot so prvič prijavili članov, če se njihova druga prijava ujema s prvo. Kdor pa pri trgovcu na prijavi navede več članov, kot je navedel na prvi prijavi za občino, dobi le toliko nakaznic, kolikor članov je navedel prvič. Za nakaznico, ki pripada novemu članu, pa se mora osebno zglašiti na preskrbovalnem uradu.

Vrnitev nakaznic, do katerih nismo upravičeni

Tudi pri prijavah zaloz so se pojavili primeri, ki jih ni bilo mogoče predvideti v naprej. Tako je na primer družinski poglavar napisal prav majhno zalogo, kolikor je pač mislil, da jo je in n. pr. tudi že dobil nakaznice. Zena, ki kot gospodinja vedno varčuje, pa je zadnje mesece varčevala in dokupovala moko in ko ji mož prinese nakaznice, pravi: »Joj, kaj pa sedaj, saj nimam vendar zalogo, ki je tako velika, da se nimam pravice na nakaznice.« Teh primerov je bilo že precej, pa se je zanje našla prav primerna in zadovoljiva rešitev. Družinski poglavar ali pa gospodinja je šel k trgovcu, ki je izročil nakaznice, in mu povedal, da ima še toliko zaloz, da nima pravice na nakaznice, ki jih je že dobil. Trgovec v tem primeru vrne napako izpolnjeno prijavo in vzame nakaznice nazaj, s čimer je zadeva brez vseh hujših posledic opravljena.

Nakaznice delijo do 8. februarja

Ljubljana je dobila za mesec februar 33 vagonov moka po 10 ton ali 330.000 kg moka. Ta moka bo na razpolago ljubljancem na nakaznice pri trgovcih, katere so si potrošniki sami izbrali. Zanimivo je, da sta dva trgovca prav iz nasprotnih koncev ljubljanske periferije dobila po prijavah največ kupcev za moko. Za vsakega od njih se je prijavilo nad 2600 potrošnikov oziroma družinskih glavarjev. Ta dva trgovca sta seveda morala nastaviti posebno moč, ki ima dela le z oddajanjem prijav o zalozah, sprejemanjem prijav in izdajanjem nakaznic. Za začetek so mnogi po nepotrebnem prišli prijavljati zaloge, saj je znano, da vsake gospodinjstvo, ki ima v zalozgi več moka kakor 1 kg na glavo posameznika iz družine, ne dobi za februar nakaznic. Mnogi so to tudi upoštevali in se bodo preživljali čez februar z moko iz svojih zaloz in sploh niso prišli

Na šolah so končali prvo polletje

Ljubljana, meseca januarja. Te dni so bile na naših srednjih in sorodnih šolah zaključne konference za prvo polletje. Naši profesorji in dijaki so imeli te dni zopet mnogo dela, ko je bilo treba spraviti v red marsikatero zaostanek in zadeve, da bi bil tako pregled čez delo v prvem polletju čimbolj popoln in nazoren. Pravzaprav pa je nerodno, da pada zaključek prvega polletja ravno v dobo, ko je po vseh šolah in vseh učilnicah delo pravzaprav ravno na višku. Ob teh zimskih mesecih se najlažje in največ dela. Dnevi so kratki, daljši večeri kakor nalašč navezujejo človeka na knjigo ali pa na studij. Pa ti pade prvo polletje ravno v tisti čas, ko je delo na višku in skuša podati sliko o vsem, kar se je dosedaj doseglo po šolah in učilnicah. Ta velika zaposlenost med mladino in vsemi, ki se morajo pečati s študijem, bo trajala tja do konca meseca nekako v istem teku in vzponu, nato pa se bodo začeli daljši in morebiti tudi lepši dnevi in tedaj bo nehote začelo plahneti navdušenje in zanimanje za šolsko delo ter za naporno studiranje. Toda tedaj zahteva šola največ časa in truda zase in potruditi se bodo morali v tistih mesecih proti koncu leta tisti, ki so

po prijavo o zalozah in s tem seveda tudi ne po nakaznice. To je tudi razumljivo, saj so določene stroge kontrolne mere in težke kazni za tiste, ki bi se kljub zalozam polakomnili nakaznic in s tem odjedali drugim, ki so bolj potrebni. Važno je nadalje še dejstvo, da bodo potrošniki potem, ko so izpolnili prijavo o zaloz, mogli dobiti nakaznice za kruh in moko za februar pri trgovcih le še do včerajšega 8. februarja. Po tem dnevu tisti, ki nakaznic niso dvignili iz poštenega razloga, ker imajo še dovolj zaloz, in vsi drugi, ki bodo po kakršni koli malomarnosti s svoje strani pozabili izpolniti prijave in dvigniti nakaznice, teh ne bodo mogli dobiti. Trgovci so namreč dolžni, da takoj po 9. februarju predložijo preskrbovalnemu uradu obračun o izdanih nakaznicah, preostale pa morajo vrniti. Urad pa bo potem začel s kontrolami.

Kako bomo hodili po moko

Zelo važno je nadalje, da vsi potrošniki, ki so in bodo prejeli nakaznice upoštevajo, da vse njim pripadajoče moko ne bo mogoče kupiti v trgovini že prve dni v mesecu. Pri nekaterih trgovcih bo to morda šlo, če imajo trenutno dovolj veliko zalogo. V splošnem pa bo veljalo navedeno, da bo treba hoditi po pripadajočo moko približno vsak teden. Pri tem trgovci ne bodo izdajali moka veččlanskim družinam tako, da bi vzeli eno nakaznico in nanjo izdali recimo 4 kg moka. Nasprotno, trgovci bodo zahtevali vse nakaznice in bodo za prvi teden od vseh odrezali po eno nakazilo za 1 kg. To naj upoštevajo vsi, ker sicer se jim zna zgoditi, da konec meseca na celo nakaznico ne bodo dobili 4 kg moka. Ta ukrep je nujno potreben zaradi kontrole v dobroti vseh potrošnikov, čeprav se morda nekoliko manj enostavno. Pripravljeni pa smo, da bo slehernega tolažila pri tem zavest, da je prav s tem ukrepom skoraj popolnoma izključena možnost, da bi se kdor koli okoristil s še tako prevelikim ponarejanjem izkaznic.

SANATORIJ ZA ŽIVČNE BOLEZNI

V ZAGREBU, ZELENGAJ 37

tel. št. 96-44, 96-45

Sprejema bolnike z vsakršnimi organskimi in funkcionalnimi obolenji živcev iz mirne psihoze. Insulinska ter kardiacolska zdravljenja, malarija, trajno spanje, elektro- in hidroterapija, zdravljenje alkoholiizma in narkomanije, psihoterapija.

Sanatorij vodi Dr. Đuro Vranešić.

Podrobna pojasnila v prospektu.

profesorski stan; dohodki so le šibko v skladu z dnevnimi cenami, uradniške družine pa imajo navadno precej otrok. Če se bo prehrana znala s pravih razdeljevanjem obratni v redu in stalnosti, tedaj bodo pač kmalu nastopile velike ovire v preskrbi z obleko in obutvijo. Vsega tega je dovolj na trgu, toda cena, cene, cene... Te skrbi bodo naš učiteljski zbor vedno bolj nadlegovale in če je bilo tokrat že kaj več mrčnosti in skrbnosti po naših šolah, tedaj sloni pač na teh vprašanjih, ki jih še ni bilo mogoče urediti.

Blagopokojni naš narodni voditelj, prosvetni minister dr. Anton Korošec je zapustil našim šolskim vodstvom lepo oporo, ko je naročil, da se naj ustanovijo šolske in dijaške kuhinje, kajti v tej zimi noben otrok ne sme biti lačen.

Letos so dijaške kuhinje prvič delovale v večjem in rednejšem obsegu. Povsod so se dobro obnesle in tako najrevnejšim dijakom in učencem nudile vsaj nekaj hrane. Dijaki pa so se zlasti v Ljubljani tudi lepo oddolžili tej dobroti in so skoraj vsi zavodi prirejali nape in kulturne prireditve, čisti dobiček teh prireditev pa je bil namenjen za dijaške kuhinje ali pa za šolsko pomoč. Kjer se je že letos to delo lepo obneslo, se bo v prihodnje še bolj uveljavljalo in izpopolnjevalo, ker bodo pridobljene izkušnje urile prav v drugem letu.

Poleg hrane in obleke pa morajo dijaki imeti tudi primerna stanovanja. V tem oziru še nekako gre za uradniške in delavske otroke po tisti, slabše pa je za tiste, ki morajo v šole daleč z doma, kajti tudi v šole se ne morejo voziti v vlaku. Zato morajo najti v mestu stanovanje, ki bo pač najbolj ceneno in skromno. Toda v tem oziru se morajo dijaki in gojenci šol zatekati čisto v stanovanju, ki so mladini silno škodljiva. Mnogo dijakov in dijakin mora že sedaj a. pr. stanovati pri družinah, ki imajo samo enosobno stanovanje. Poleg domačih članov družine se mora kje v kakem kotu stiskati še tak dijaški stanovalec ali pa stanovalka.

To je hudo vprašanje našega socialnega stanja in skrbstva. V Nemčiji so n. pr. že vveljavili ter izvajajo zakon o delavskih stanovanjih. Po določbah tega pravilnika morajo poslej delavska stanovanja imeti po štiri sobe in sicer dnevno sobo, spalnico za starše, spalnico za dečke in spalnico za dekleta. Sicer se bo ta zakon tudi v Nemčiji uveljavil nekdaj let, toda tudi pri nas in drugod ne smemo preveč zanemarjati tega cilja. Sicer ni treba vse posnemati, toda že sedaj moramo preprečiti, da bi dejstvo, da je še preveč enosobnih stanovanj za družine, upoštevati in poskrbeti, da bo tega čimprej konec. Kjer pa je že preveč članov v takem enosobnem stanovanju, dijaki-najemniki ne bi smeli stanovati.

Demanti v lončku za mazilo

Laška carska policija je v Fiancu ob švicarski meji zasedla tihotapstvo z dragulji na debelo. Dragulje je tihotapila neka švicarka, ki je živel v Luganu s pomočjo nekega italijanskega draguljarja. Tihotapko so prišli, ko je vprav hotela spraviti čez mejo dve demanti v vrednosti 70.000 lir in ju je skrila v lonček mazila. Tudi draguljarja in njegovega tovariša so prišli. Policija je doganila, da je bilo iz Švice v Italijo vtihotapljenih na ta način za več kot 750.000 lir demantov.

Na šolah so večinoma povsod dosegli določene meje uspehov, nikjer pa se ni ustavilo delovanje zaradi kakšnih izrednih odsotnosti članov profesorskega zbora ali pa zaradi kakšnih nesreč ali pa epidemij na šolah, kar sicer rado nastane in izbruhne v vojnih letih. Tudi oskrba šol z vsem potrebnim za zimo je potekala v redu in po načrtu.

Edino pri pouku se vendarle zelo pozna, da smo v sredi dogodkov, ki skušajo biti usodni tudi za tiste narode, ki še niso v metežu. Mladina sicer letos več ne prebira tako strastno in pridno senzacionalno vseh poročil, toda to najbrž le zaradi tega, ker so dogodki postali vkljub vsemu le redki, razburkala bo naše šolske klopi tem bolj tedaj, kadar se bo zgodil v razvoju dogodkov kakšen hud preobrat.

Preobratov pa še ni bilo in tako se življenje na šolah razvija vsaj nekoliko bolj mirno in v zatišju, kakor pa je to bilo lansko leto.

Če se mednarodni dogodki tako še ne odražajo v šolah, kakor je to bilo lansko leto, pa je zato socialni problem na šolah tembolj pereč. Med delavsko in uradniško mladino se bo vedno bolj začelo poznati, da mora ta mladina zelo štediti s svojo obleko in biti doma skromna pri tistem, kar prihaja na mizo pri kosilu ali večerji. Še bolj pa bodo socialne okoliščine težile

Pokrajina je postajala že pred mestom bolj hribovita, mesto samo je na majhnem hribočku. Kmalu za mestom smo zavozili v do 15 km široko dolino, kjer so bili spet sami vinogradi, na vsaki strani pa se je vlelo nizko, golo hribovje, ki me je spominjalo našega Krasa.

Ob devetih zvečer smo prišli v Montpellier, kjer smo nameravali ostati čez noč. Avto smo postavili v garažo, nato pa šli iskat prenočišča in hrane. Eno ur smo hodili sementerja, pa nikjer nismo mogli dobiti ničesar. V vseh hotelih, v vseh restavracijah in gostinjah so nam dejali, da ni ničesar več za nas. Saj je bilo tudi razumljivo: mesto je pred vojno štelo 100.000 prebivalcev, begunci pa so število vsaj za enkrat povečali.

Tako nam ni preostalo nič drugega, kot da smo vzeli svoj avto ter se odpeljali naprej. Gospod, ki je bil namenjen v Maroko, in belgijski častnik iz tujske legije sta ostala v Montpellieru, jaz pa se seveda nisem ločil od vojakov, ki sta peljala avto proti Marcellu.

Na poti smo večkrat skušali dobiti kako večerjo, pa je bilo vse zaman. Opolnoči smo se ustavili v Nimesu, kjer smo se ob luči žepne svetilke posedli na tlak ter »povečevali« skorje kruha, ki jih je kdo slučajno našel v svojem žepu. Da bi bili ali kaj kupovali, je seveda bilo vse prepozno. Ko smo se tako navečerjali ter večerjo zalili z vinom, ki sta ga vojaka še imela s seboj, smo odšli spat. Spali smo v avtu, ki je bil pošteno natrpan, ker sta se nama tik pred mestom pridružila še dva druga vojaka. Za vsak primer smo se pokrili s plahuti, kar nam je prišlo zelo prav, ker je začelo proti jutru pošteno deževati.

Naslednjega jutra smo se odpeljali že zgodaj iz Nimesa čez Arignona proti Marcellu. Le škoda, da nisem nič videl na poti. Ves čas sem čepel z volakoma, ki sta se nam prejšnjo noč pridružila pred Nimesom in ki sta nas zapustila onkraj Avignona,

pod plahto. Dež je še vedno lil in kmalu že tudi plahita ni mnogo zalegla. Proti poldnevju smo se ustavili v majhnem mestecu, v Salonu, kjer je naš šofer imel sestro. Pri njej smo se posušili in počakali, da nam je pripravila dobro kosilo. Ko smo se po kosilu odpeljali dalje, je dež že prenehal in tudi oblaki so se že nekoliko razredčili.

Kar prehitro smo bili v St. Chamasu, kjer smo se razšli. Vojaka sta bila namreč iz tamkajšnje smodnišnice, od koder sta z avtom vozila municijo v Toulouse. Iz srca sem jima bil hvaležen, da sta me pripeljala tako daleč, in ko smo si ob slovesu stisnili roke, je bilo vsem težko, da se moramo ločiti.

Od Marcella sem bil oddaljen še okrog 50 km — sicer sem pa upal, da bom morda s kakim avtom še tisti večer v mestu. Kmalu pa me je na cesti ustavila straža, ki mi je razložila, da je v Marcellu skoraj nemogoče priti (premirje z Italijo še ni bilo podpisano in tako dolgo tudi premirje z Nemčijo še ni bilo veljavno). Eden od vojakov me je pospremil nazaj v St. Chamas, kjer sem si pri orožnikih dobil posebno potrdilo, s katerim sem upal srečno priti v Marseille.

Vojaki so mi nato želeli srečno pot ter mi svetovali, naj ustavim kak avto, če pride kateri za menoj. Medtem so oblaki že izginali in sonce me je prav pošteno grel v hrbet. Pokrajina sama je precej kraška, le v ravnini je nekaj vinogradov, malo višje so veliki oljčni gajji, sicer pa je vse golo. Čista se je vila ob velikem zalivu. Na drugi strani zaliva pa je bilo spet nizko, golo hribovje. In ko sem gledal ta zaliv, sem se večkrat resno vprašal, ali je res zaliv: če ga je človek gledal oddaleč, se je dozevala, da je to ogromna ravnina temnosive barve, kakršno je bilo hribovje okrog, le tu pa tam se je zdela, da leži kak bel kamen — belina je pripadala od ponekih se valov.

V angleški tovarni za mine.

Beg iz Pariza

13

V naslednji vasi smo se res ustavili, kjer so me vojaki povabili na obilen obed, ki mi je prav dobro teknil, saj je bil prvi, odkar sem bil odšel iz Pariza.

Popoldne smo se odpeljali dalje. Na poti smo dobili še štiri španske begunce, ki so nas spremljali do Carcassonne.

Cesto je držala preko ravnine, kjer je bil na daleč okoli en sam vinograd. In ob vsaki strani ceste je bil krasen drevored platan. Vasi in mesta, skozi katera smo se vozili, so bila polna vojaštva, zlasti je bilo mnogo Belgijcev. Po cestah pa so bile vedno bolj goste barikade, ki so bile zgrajene bodisi iz kamena, bodisi iz porčnega drevja. Barikade so bile pripravljene tako, da se je moralo vsako vozilo ustaviti in je moralo napraviti razne ovinke, preden je prišlo skozi nje. Tu pa tam smo srečali več kilometrov dolge motorizirane čete.

Kar sami sebi nismo mogli verjeti, ko smo zagledali pred seboj Carcassonne, saj nismo mislili, da bomo tako hitro prišli v to mesto. Pred mestom nas je ustavila vojaška straža ter vse legitimirala. Sploh so nas odsej pogosto ustavljali, pa legitimiranju sem se vedno že na kak način izognil, ker svojemu papirju nisem sam mnogo zaupal, in na noben način nisem hotel, da bi izgubil tako krasno priliko — da bi me namreč kje zadržali, avto bi mi medtem ušel in bi spet lahko hodil peš v Marseille.

Ko smo se vozili skozi Carcassonne, so nismo mogli načuditi krasoti tamošnjega gradu, ki ga imenujejo Cité de Carcassonne. To je eden najlepših srednjeveških gradov, ki je bil docela obnovljen v kratkem času. Človek bi mislil,

da take gradove najde le še v kaki zgodovinski knjigi, v resnici pa da jih nikjer ni. Kar žal mi je bilo, da si ga nisem mogel ogledati, da takrat sem bil rajši dan prej v Marcellu, kot pa da bi bili vsi ti gradovi moji.

V mestu smo pustili španske begunce, tudi Belgijce, ki je šel po svojo hčerko, je izstopil. Ponujal mi je še svojo vojaško suknjo, katere pa nisem hotel vzeti, ker sem se bal, če me dobijo, pa še kot inozemca, pa v vojaški suknji, potem... Zato pa se nam je v mestu pridružil starejši gospod, katerega sem pozneje spoznal, da je prav za prav kar svetovni romar. Prepotoval je že ves Balkan, tudi Turčijo, in takrat je skušal dobiti kje ladjo, da bi šel v Maroko.

In že je naš avto drvel naprej — skozi lepo južno francosko pokrajino, kjer ni bila samo pokrajina povsem drugačna, temveč tudi ljudje. Vse je bilo bolj južnjaško živo, povsod so nas pozdravljali in neenkrat so nas njihova dekleta obsula s cvetjem. Res, ti ljudje so živeli daleč od fronte in se jim o vseh vojnih grozotah še sanjalo ni.

Kar ko smo bili v Narbonni, kjer se mi je najbolj vtisnila v spomin mogočna katedrala s svojima dvema zvonikoma. Uro potem nas je že pozdravljalo iz daljave mesto Béziers. Starejši del mesta, ki se je ohranil še iz srednjega veka, je zelo slikovit in daje vsemu mestu krasno lice. Ko smo se vozili skozi mesto, sem mislil na prijatelja, ki je bil tam doma in me je lani obiskal v Jugoslaviji. Pa kaj — on je zdaj nekje na fronti in okoliščine mi pač niso dopuščale, da bi mu bil vrnil njegov obisk.

Vsa južno francoska mesta imajo neko posebnost. V vsakem mestu je poseben trg, ves zasajen s platanami — in v večernih urah pride na ta trg vse, kar leze ino greči. To vam je tam vrtača in vplija, potja in smehal

Droline novice

Koledar

Sobota, 1. februarja: Ignacij Antiohijski, škof in mučenec; Brigita Škotska, devica.

Nedelja, 2. februarja: Svečnica, darovanje Gospodovo; Kornelij, škof.

Letopis

1. februarja 1814. leta se je pruski general Blücher, ki se nekaj dni prej od Napoleona premagan umikal, združil z ostalimi zavezniškimi armadami in v bitki pri La Rothière prisilil cesarja, da se je umaknil čez reko Aube. Toda ko so se nato zavezniške sile, precejšnje svoje zmago, ločile in začele v različnih smereh pohod na Pariz, je Napoleon znova pokazal svoje vojaške sposobnosti, v štirih dneh je pobil Pruse in jih prisilil k umiku, nato pa udaril še na ostale vojske, ki so nato prav tako poražene sledile Prusom.

1. februarja 1861. leta so avstrijsko-pruske čete pod poveljstvom feldmaršala Wrangla zasedle doljele d. dansko krono združeni Schleswig in Holstein. Danel so se sicer hrabro borili, toda premoč je bila le prevelika, pomoči pa od nikoder. Šele po ponovnih krvavih bojih pri Överses-u in Düppelu in po porazu danskega brodogojca, je kralj Kristijan IX. pristal na mir, ki je bil nato sklenjen na Dunaju. Danski kralj je moral odstopiti Nemcem vojvodstva Schleswig, Holstein in Lauenburg.

Novi grobovi

† V Radovljici je mirno v Gospodu zaspala v starosti 84 let gospa Terezija Vurnik roj. Ažman, mati vseučiliškega profesorja g. inž. Ivana Vurnika. Naj ji sveti večna luč! Žalujemo naše globoko sožale!

† Učitelj Ivan Ranfl

V nedeljo smo pokopali ob potrkavanju mestnih zvonov učitelja in šolskega tajnika pri okrajnem načelnstvu v Brežicah g. Ivana Ranfla.

Blagi pokojnik se je rodil 23. septembra 1905 pri Sv. Marjeti nižje Ptuj, kjer je tudi obiskoval ljudsko šolo. Po končani ljudski šoli je vstopil v gimnazijo v Ptuj in pozneje v Mariboru in tam dokončal učiteljsko. Njegovo prvo službeno mesto je bilo Turnišče v Prekmurju, odkoder je 1. junija 1927 odšel v St. pri Planini in prevzel mesto upravitelja na tamkajšnji ljudski šoli. V prijaznem St. Vidu si je pridobil nešteto znancev in prijateljev, ki so dobrega šolskega upravitelja prisrčno vzljubili. Poznan je bil kot izbrani pedagog, saj je mnogokrat s pravilno besedo in toplim pogledom vzpostavil red med neobglednimi šolarčki, ne da bi se poslužil ostrejših metod. Po naročilu kralj. banske uprave pa je sredi leta 1939 moral zapustiti prijazni St. Vid in nastopiti službo šolskega tajnika pri okrajnem načelnstvu v Brežicah. Skozi vse svoje življenje je potrpežljivo prenašal bol, ki mu jo je zadala težka živčna bolezen, o kateri ni nikdar tožil. Zapustil je urad in šel v bolnišnico, odkoder se ni več vrnil.

Pred hišo žalosti poleg bolnišnice v Brežicah se je v nedeljo zbralo mnogo njegovih tovarišev in znancev. Pevski zbor je pred krsto zapel, nato se je od Ivana poslovil v toplih besedah okrajni šolski nadzornik g. Anton Volavšek. Pri grobu je spregovoril še šentvitski župnik g. J. Presker. Dragi Ivan, črna prst krije Tvoje izmučeno telo, zapusti si ženo in malega sinka, ki objokujeta Tvojo prezgodnjo smrt. Dragi Ivan, počivaj v miru!

— Strojepisni tečaj — novi — (dnevni in večerni) se prične 8. februarja. Prijave sprejema »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15. Dnevi in ure po želji obiskovalcev. Največja strojepisna — 60 pisalnih strojev! Prospekt na razpolago!

— Gostilničarje opozarjamo na navodila, ki so objavljena v večeršnjem »Slovenec« glede nakazne za kruh in moko. Uradni obrazci nakazne za gostinske obrti še niso izdani. Zato bo prejemal vsak gostilniški obrat od svojega trgovca ali peka od izdaje teh kart potrebno količino proti začasnemu potrdilu gostilničarja o prejemu. Ta začasna potrdila bo seveda moral vsako potem kriti z uradnimi nakaznicami, ko jih bo prejel. Posebej opozarjamo, da bo nakazana količina zelo skrbna, zato naj si preskrbijo tudi od gostov odrezke osebnih nakaznic pri postrežki s kruhom Zveza združenih gostinskih obrti dravske banovine.

Oglejte si vsi v soboto 1. februarja ob 20. uri v frančiškanski dvorani Schönherjevo dramo

Otroška tragedija

Delo samo, režija in igralci so na višini. Uprizarja trnovsko prosvetno društvo v korist zimske pomoči. Predprodaja vstopnic v pisarni Pax et bonum in tri ure pred predstavo.

— Knjižne novosti Družbe sv. Mohorja: Stvarno kazalo h Grudnovi in Malovi Zgodovini slovenskega naroda (sestavil L. Mlakar), broš. 44 din, vez. 60 din; Andrejček Jože: Žalost in veselje (2. izdaja), broš. 28 din, vez. 36 din; Ksaver Meško: Mladim srcem III. zvezek (2. izdaja), broš. 20 din, vez. 32 din. Udje Družbe sv. Mohorja dobe knjige 25% ceneje.

— Vse vozne karte pri Putniku.

— Z veseljem pozdravljamo zamejski škofjskega vodstva Marijinih družb, da je založilo sliko Marije z Brezij in ji tako omogočilo dostop v vsako slovensko hišo. Cena 40 din.

— Razpis mest v poštni službi. Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani je razpisala tri mesta uradniških pripravnikov stroke po § 45/3 zakona o uradniških za inženirje z izobrazbo tehniške fakultete (elektrotehniške ali elektrotrojniške oddelka) ter 16 mest uradniških pripravnikov stroke po § 45/2 u. z. s popolno srednješolsko izobrazbo. Sprejmejo se samo moški. Prošnje naj se vlagajo do konca februarja 1941. Podrobnejša pojasnila se dobe pri vsaki pošti, kakor tudi pri direkciji pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani.

Kino Kodljevo tel. 41-64

Danes ob 16. in 18. uri

Zivljenje in čudovite ustanove velikega prijatelja in vzgojitelja mladine v filmu

Don Bosco

Za dodatek film iz življenja tistih, ki jih je vzgojila ulica v najzagrizennejše nasprotne pravice in reda.

G-Man (Sovražnik države št. 1)

James Cagney — Ann Dvorak

Pri obeh predstavah oba filma!

V nedeljo predstave: ob pol 11, pol 15, pol 18 in pol 21. uri. Vedno dva filma razen ob pol 11. Ob 13. uri izredna predstava Don Bosca. Vsi sedeži po Din 2.—

Po državi

* Zeleniška nesreča. Iz Ogulina poročajo: Na postaji Josip dol se je pripetila hujša železniška nesreča. Tovarna vlaka št. 1042 in 1073 sta pred prometnim uradom trčila skupaj. Obe lokomotive sta močno poškodovani, več vagonov je pa skočilo s tira. Materialne škode je okrog 200.000 dinarjev, človeških žrtev pa k sreči ni bilo. Uvedena je preiskava, da ugotovi vzrok nesreče. Čez dve uri je bil železniški promet spet vzpostavljen.

Navzile temu, da so že davno pretekli ti roki za likvidacijo in plačilo okupatornih odškodnin, pa del okupatornih škod, ki so jo utrpeli naši državljani, večinoma Slovenci, zaradi italijanske okupacije leta 1918 in 1919 na ozemljih bivše Avstrije, ki so pripadla Italiji in Jugoslaviji, še do danes ni poravnani in deloma niti likvidirani ne.

Za rešitev tega sporazuma je bila ustanovljena v našem zunanjem ministru takozvana mešana italijansko-jugoslovanska komisija za okupatorno škodo, ki pravno še obstaja, a dejansko počiva. Za končno rešitev te zanemarjene odškodninske zadeve se je naša država leta 1940 pogodila z Italijo, da bo Italija plačala naši državi za še neporavnane okupatorne škode našim državljanom okrog 1.800.000 lir, kateri znesek je obljubila Italija plačati, ko bo Jugoslavija s svoje strani ratificirala takozvane Splitške in Puljske konvencije, sklenjene glede imovine istrskih in dalmatinskih pokrajin. Ne vemo, če so se te ratifikacije od strani naše države že izvršile, vemo le toliko, da naši oškodovanci niso dobili še nobene odškodnine za okupatorno škodo. Gotovo je upravičena nejevolja vojnih oškodovancev, ker naša država ni v 20 letih iztirila od Italije dolžne jim odškodnine, in ni se čuditi, da se ti oškodovanci boje pri sedanjih negotovih in nepopolnih razmerah, v katerih živimo, da sploh ne bodo prišli do svojih odškodnin za svoje škode, napravljene jim po italijanski okupaciji.

Skrajni čas je, da se temu neznosnemu stanju napravi konec.

Dr. Matej Pretner.

* Založna mladega kmetkega dekleta v Zagrebu. 16 letna kmetka deklica Nada Horvat iz Dubrave pri Cazmi je bila hudo bolna. Običinski zdravnik je ugotovil pljučno tuberkulozo in jo poslal na zdravljenje v Zagreb. Nada se je pripeljala v Zagreb in prošla po vseh bolnišnicah, da bi jo sprejeli. Povsod pa je dobila enak odgovor: »Zal nam je, toda nimamo prostora.« Nada je bila od hoje čisto izmučena, pa tudi lačna, ker ni imela denarja, da bi si kupila kaj za pod zobe. Ostalo ji je le še toliko denarja, da si je kupila vozno karto do doma. V čakalnici tretjega razreda je čakala na vlak, da bi se vrnila domov v Dubravo. Toda usojeno ji je bilo, da ne bo več videla Dubrave. Toda usojeno ji je bilo, da ne bo videla videli, da je deklica mrtva, so obvestili policijo, ki poslala komisijo. Ta je ugotovila vzrok smrti in odredila prevoz trupla v mrtvašnico.

* Pobegli razbojnik Sabotji prijet. Orožniki, ki so zasledovali pobeglega jetnika Sabotjo, o katerem smo že poročali, so ugotovili, da se je zločinec pred umorom podnarednika Ratkovića skrival pri posestniku Antonu Jambroviću v Vogrišču in da se je po umoru spet vrnil k svojim prijateljem v vas Vugrišinec. Se preteklo nedeljo je Jambrović prenočeval pobeglega zločince, nato je Sabotji našel zatočišče v vasi Dragoslavec. Znanci Jambrovića so gostili Sabotjo, medtem ko so orožniki preiskovali gozdove, da bi našli njegovo skrivališče. Zato so orožniki poleg Jambrovića aretirali tudi trgovca Martina Novaka, njegovo ženo Ano, obrtnika Besa in njegovo 60-letno ženo Kato. V sredo dopoldne je Sabotji vdrl v železniški čuvajnici pri Varaždinu, grozil čuvaju in njegovim domačim ter zahteval kruha in druga živila. Železniški čuvaj je obvestil orožniško postajo. Ko se je osem orožnikov blizilo čuvajnici, je Sabotji pobegnil in begal nekaj časa ob Dravi. Ko so pa v vseh smereh močne orožniške patrle priskovale obrežne gozdove, ni bilo za zločince drugega izhoda, kakor da preplava reko Dravo. Čisto izmučen in premočen je Sabotji na drugi strani brega skušal priti do neke kmetke hiše, da bi si tam posušil obleko in se odpočil. Povsod pa je našel na orožnike, ker je orožniško poveljstvo v Čakovcu skupaj z drugimi orožniškimi postajami dalo na razpolago dve sto orožnikov, ki so stržili vsa pota k meji in preiskali vsak kotiček. Pobegli zločinec se je v zamrejeni obleki plazil skozi grmičevja in skušal pobegniti čez mejo. V nekem gozdu pri Podravski Subotici se je vlegel, da bi se odpočil, tedaj ga pa prijeli kmetje, ki so pomagali orožnikom. Sabotji je bil tako izmučen, da se ni prav nič upiral. Kmetje so ga razorožili in poklokali orožnike, ki so zločince ukenili in odgnali v Čakovec, odtam pa v zaprtem avtomobilu v Varaždin.

* Drzen roparski napad v zagrebski trgovini. Te dni zvečer okrog pol sedmih sta prišla v trgovino s čevlji N. Setina v Preradovičevi ulici v Zagrebu dva moška, od katerih eden je dejal, da bi rad kupil par čevljev. Trgovčeva žena mu je pokazala par črnih čevljev, vendar je mož izrazil željo, da bi kupil rjave čevlje. Ko je žena iskala čevlje, jo je drugi moški nenadoma dvakrat sunil v trebuh, da se je žena zrušila na tla. Zločinec je hitro pograbil skatlo s čevlji in pobegnil. Čeprav je trgovec takoj prihitel ženi na pomoč, se je obema lopovoma posrečilo uiti. Na policiji je trgovec Setina izjavil, da sta to prav tista dva zločince, ki sta pred mesecem v njegovi trgovini napadla neko ženo in ji iztrgala ročno torbico, v kateri je bilo 1500 dinarjev.

* Lepotica pobegnila s ciganskim primasom. 16 letna Margita Jonkaj, izredno lepa deklica iz Sente, je pred par dnevi odšla od doma, da bi nekaj kupila za svoje starše, pa se od takrat ni več vrnila domov. Vse oseb je videlo Margito v družbi ciganskega primasa Istvana Dimovića. Sodiijo, da se je Margita zagledala v ciganskega primasa in da so jo odpeljali cigani. Oblasti sedaj iščejo zaljubljeno deklico.

Kranj

Občinski prehranjevalni urad v Kranju javlja, naj vsi glavarji gospodinjstva dvignejo pri svojih trgovcih, katere so javili na vprašalnih polah občini, prijave za zaloge mleviskih izdelkov. Prijave naj v vseh točkah točno in vestno izpolnjene vrnejo občini, ker le oni, ki bo predložil izpolnjeno prijavo, more dobiti izkaznico za moko. Osebe, ki ne žive v lastnem gospodinjstvu, dvignejo same izkaznice na občini in same podpisujejo zadevno prijavo. Za netočno prijavo zalog je predvidena kazen do 6 mesecev zapora, odnosno 100.000 din denarne kazni. Da ne bo pri razdelitvi nakaznice preveč navala, naj oni, ki imajo kakršno koli zaloge mleviskih izdelkov, ne hodijo po nakaznico, dokler niso potrošili svoje zaloge. Nakaznico za moko more dobiti le oni, ki je podal prijavo o zaloz, šele potem, ko svojo zalogo izčrpa. — Občinski prehranjevalni urad Kranj.

Krško

Popolno zadoščenje občinskemu tajniku. Konec leta 1939 in deloma v letu 1940 se je po gotovih ljudeh, ki ro krški javnosti znani po podtalnem delovanju in spretnih intrigah, začela gonja med drugim tudi zoper občinskega tajnika Puntarja Franceta. Gonja je bila seveda popolnoma neupravičena. Puntar sam je iskal prilike, da bi mogel ugotoviti ljudi, ki so o njem raznašali neresnične govorice. Končno je zvedel, da ga je Simončič Viktor, elektrotehnični delavec iz Vidma klevetati in dolžiti dejanj, ki bi Puntarja postavile v slabo luč in mu škodile v službi. Da dokaže neresničnost teh klevet in razkrije tudi ostale, ki so sodelovali s Simončičem, je občinski tajnik Puntar nastopil sodno pot. Vršilo se je več razprav in zaslišanj pred sodišči v Krškem in Brežicah ter okrož. sodiščem v Novem mestu dne 27. jan. 1941 pa je obtoženec Simončič Viktor podal izjavo, da so vse klevete, ki jih je iznesel o občinskem tajniku, bile neresnične in izjavil, da obžaluje, da je s tem občinskemu tajniku napravil nepravilne, ker pa je bil obtoženec Simončič Viktor obtožen tudi od drž. tožilec v Novem mestu, je okrožno sodišče prekljeno izjavo vzelo kot olajševalno okolnost in ga zaradi iznesenih klevet obsodilo na 18 dni zapora in 300 din denarne kazni. Občinskega tajnika Puntarja je na sodišču v Novem mestu zastopal tamonjski odvetnik dr. Weble, v Krškem pa dr. Jensek iz Sevnice. — S tem je zasebni tožilec Puntar dobil popolno zadoščenje za vse krivice, ki so se mu godile tekom zadnjih let.

Vuzenica

S tesnim občutkom v eru smo prejeli vest, da je dne 27. januarja preminula hči ugledne družine Mravljakove, Mravljakova Mira. Neizprosna smrt jo je z zahrbito boleznijo udarila kakor slana spomladansko rožo v najlepših dneh življenja. V starosti 18 let. Vsa, kdor jo je poznal, jo je moral vzljubiti, bila je vsakemu prijazna in za vsakega je imela prijazno besedo. Ves trud in požrtvovalnost staršev je bila zama. Poslovila se je od svojih dragih z zadnjo besedo: »Mama, zdaj pa lahko grem«. Ko smo se poslavljali od njenih zemeljskih ostankov, se je pač slehernemu čutečemu človeku utrla solza v oči, češ, tako mlada, pa je morala umreti. Danes je ni več med nami, uživa že večni mir in milostno sodbo; naj ji bo zemljica slovenska lahka.

Proti nevarnosti

okuženja po ustni-
dlini jemljite
okusne

Dobivajo
se v vseh le-
karnah. Cena ma-
lega zavitka Din 8.—,
velikega zavitka Din 16.—.

Oglas reg. št. br. 13510, 27. V. 1939.

Ljubljana, 1. februarja

Gledališče

Drama. Sobota, 1. febr.: Sesto nadstropje. Premiera. Red premierski. — Nedelja, 2. febr.: Ob 15 Snegulčica. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20 Othello. Izven. — Ponedeljek, 3. febr.: Zaprt.

Opera. Sobota, 1. febr.: Friderika. Izven. Gostovanje tenorista Josipa Gostića. — Nedelja, 2. februarja: Ob 16 Pri belem konjčku. Izven. — Ob 20 Frasquita. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenčeve, sopranistinja belg. Opere. — Ponedeljek, 3. febr.: Zaprt.

Rokodelski oder

V nedeljo dne 2. februarja ob 8 zvečer bo vprizoril Rokodelski oder velezabavno komedijo »Maturac«. Komedija je pri premieri sijajno uspešna in bo gotovo tudi v nedeljo privabila polno dvorano občinstva.

Radio Ljubljana

Sobota, 1. februarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Venček plošč podaja to, kar vam ugaia: pesnice in ples in druge take vmes — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Poročila, objave — 17 Otroška ura: Nastop Pavlihovega odra (prenos iz velikega studija) — 17.30 Drobščak za drobščak (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18 Nastop otroškega zbora »Zvonček«, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 18.40 Kako si uredimo lastno vremensko opazovalnico (gosp. Janko Sicherl) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Teden zimske pomoči v dravski banovini; govor g. bana dr. M. Natlačen — 20 O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Pisan večer: »Trpno pretekli deležnik — partitici perfecti passivi, ali: Vesela in žalostna študentska zgodba ob koncu semestra; besedilo napisal Jože Schweiger, izvajajo člani Rad. igral. družine — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za dober konec tedna igra Rad. ork. — Konec ob 23.

Prireditve in zabave

Šiškarji — jutri v samostansko dvorano. Na sporedu je Nušičeva veseliga v 3. dejanjih: »Uje«. Rezervirajte vstopnice.

Iz centralne Zdrženih slovenskih nameščencev. Tudi letos bodo nameščenci imeli svoj družabni večer, in sicer danes, 1. februarja t. l. ob pol 8. zvečer v dvorani Delavske zbornice. Ker je morebitni prestanek prireditveni odbor namenil za zimsko pomoč, toliko bolj pričakujemo številne udeležbe članstva in prijateljev društva. Vsi so vjudno vabljeni!

Zelena jama bo lepo praznovala svečnico. V dvorani Zavetišča bo ob 5 popoldne Marijanska akademija z bogatim sporedom. Pridite k lepi proslavi.

Danes zvečer vam nudi drama »Otroška tragedija« v frančiškanski dvorani lep užitek. Delo samo, režija in igralci so na višini. Čisti dobiček je namenjen v korist zimske pomoči.

Predavanja

Za rakovniško okolico bo jutri (2. febr.) tiskovna nedelja. Po večernicah bo v zavodu predavanje o tisku in ljubljanski kongresih. Vjudno vabljeni!

Predavanje Pedagoškega društva. Danes zvečer se bo vršilo predavanje dr. Milana Peruška »Sport, zdravje, mladina«. Predavanje bo ob 18 v predavalnici Mineraloškega inštituta na univerzi. Vsi, ki se zanimajo, vabljeni. Vstopnine ni.

Sestanki

Združenje elektrotehničnih obrti v Ljubljani bo imelo jutri ob devetih dopoldne v Beli dvorani hotela Uniona svoj redni občni zbor.

Naše dijaštvo

Pevke in pevci! Ne pozabite na pevsko vajo za akademsko službo božjo pri oo. frančiškanih; drvi ob 6 in jutri pred sv. mašo ob 10. pridite vsaj k eni vaji!

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospodinjstvo pri sv. Jožetu v Ljubljani. V nedeljo 2. t. m. na Svečnico je drugi praznik kongregacije: zjutraj ob pol 7 sv. maša in skupno sv. obhajilo, popoldne ob 3 slovesen shod in darovanje v kongregacijske namene. Pridite vsi!

V svetišču sv. Terezije na Kodljevem bo v nedeljo, 2. februarja, slovesen praznik sv. Janeza Boska. Ob pol devetih blagoslovitev sveč, nato govor in slovesna sveta maša, ki jo bo opravil g. kanonik Anton Vovk. Med sveto mašo bo zbor mladincev pel Rihovskega »Missa Loretta« ob spremstvu orkestra. Popoldne ob pol štirih letni shod sodelavljanskega sotrudstva. Govoril bo g. dr. Franc Blatnik. Nato pete litanije in blagoslov. Po končani pobožnosti bo v dvorani prireditve v proslavo velikega apostola mladine.

Cerkvena glasba

Cerkev sv. Jožeta na svečnico: Ob 7.45 slovesen blagoslov sveč, nato sv. maša z blagoslovom, pri kateri se pojo božične pesmi raznih skladateljev. Pri darovanju: Vse čistosti Marija cvet, zložil St. Premrl. Po blagoslovu: Antifona za svečnico, zložil dr. Fr. Kimovec.

Cerkev M. b. v Križankah na svečnico: Ob 10.15 slovesen blagoslov sveč, nato slovesna sveta maša, pri kateri se poje: Misa in D., zložil K. Kemper. Graduale: Suscepimus, recit. Ofert.: Diffusa est gratia, zl. A. Rihovsky. Po blagoslovu: Vse čistosti Marija cvet, zl. St. Premrl.

Mestna zdravniška dežurna služba

Od sobote ob 8 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj mestna zdravniška dr. Žilko Jožica, Pleteršnikova 13, telefon št. 47-64.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, mr. Komotar, Vič — Tržaška cesta 48.

Poizvedovanja

Zgubil se je ključ do 30. jan. 1941 med 7 in 9 uro zvečer v bližini Mestnega doma. Pošten najditelj naj ga odda v zavodu sv. Marte.

O rekvizicijah in poškodbah, izvršenih ob zadnji svetovni vojski na ozemljih, ki jih je zasedlo vojaštvo in ki so pripadla Jugoslaviji in Italiji

Ko je v zadnji svetovni vojni italijansko vojaštvo zasedlo nekaj ozemlja bivše Avstrije, je to vojaštvo tam rekviriralo in tudi povzročilo dotičnim prebivalcem nekaj škode, kakor se to v vojnih časih dogaja. Četudi je od tega preteklo že nad 20 let, je vendar potrebno o tem še sedaj pisati, ker še dosedaj nekateri naši prizadeti državljani niso dobili odplačil za te rekvizicije oziroma odškodnin za škodo, povzročeno jim pri okupaciji vojaštva, navzile takozvanemu St. Margaritskemu sporazumu od 23. 10. 1922, sklenjenemu med Jugoslavijo in Italijo za poravnavo teh rekvizicij in odškodnin.

V tem sporazumu (št. 61—64) je določeno glede rekvizicij in poškodb, izvršenih po oblasteh ali vojaških četah Jugoslavije in Italije tekom zasedanja (okupacije) na ozemljih, pripadlih naj si Italiji ali Jugoslaviji, da imajo Jugoslavlani proti Italiji in Italijani proti Jugoslaviji take pravice do plačila teh rekvizicij in odškodnin za te škode, kakršne imajo domačini. V kratkem povedano: Italija se je zavezala v tem sporazumu plačati našim državljanom rekvizicije in škode, napravljene tekom okupacije po njenem vojaštvu ali po njenih oblasteh našim državljanom.

Imenovani sporazum ima dalje še sledeče določbe:

Le tisti imajo pravico na plačilo teh rekvizicij in škod, kar vse kratko imenujemo okupatorno škodo, ki so to prijavili do 1. maja 1922 oblastem v Jugoslaviji ali Italiji; škode in rekvizicije, napravljene na ozemljih, na katerih je vojaška okupacija še obstajala 1. maja 1922, pa je bilo prijaviti v 45 dneh po nehanju okupacije.

Okupatorne škode, ki ob času, ko je naveadeni sporazum stopil v veljavo, še niso bile ugotovljene, je bilo ugotoviti po lokalnih oblasteh z intervencijo italijanske oblasti, v treh mesecih in v krajih, ki niso bili še izpraznjeni od zasedanja takrat, ko je stopil v veljavo ta sporazum, pa v štirih mesecih po nehanju zasedanja.

Nabiralna dneva za zimsko pomoč

bomo imeli v Ljubljani kar dva, da prebivalstvo lahko dokaže, kako se zaveda pomena tedna za zimsko pomoč ter s primerno visoko vsoto vsej državi pokaže, kako se v glavnem mestu Slovenije tudi najširši sloji zavedajo svoje dolžnosti napram revnim. Sodelavke in sodelavci bodo v ponedeljek in v torek, 3. in 4. februarja, obšli prav vsi ljubljanski občini in obiskali vsa stanovanja, zato pa prosimo prebivalstvo, naj ta dva dneva ne zapira svojih stanovanj pred požrtvovalnimi nabiralkami in nabiralci. Kjer bi našli stanovanje zaprto, bodo namreč morali zabeležiti ime stranke, da jo odbor za zimsko pomoč na drug način naprosi za prispevek. Prosimo torej, naj dobrosrčni ljudje puste za zimsko pomoč ljubljanskim revežem namenjeni znesek doma hišni pomočnici ali komur koli v hiši, da ga bo izročil nabiralcem ter za podarjeni znesek dobil posebne listke za potrdilo. Sicer pa računamo, da v Ljubljani sploh ni takih ljudi, ki se ne bi zavedali svoje dolžnosti napram revežem in ki ne bi s priznanjem in hvaležnostjo upoštevali velikih žrtv nabiralcev in nabiralke, saj bodo nabiralke in nabiralci žrtvovali polna dva dneva svojega dragocenega časa za zbiranje prispevkov, tvegali svoje zdravje s hojo po mrazu in se trudili s hojo po stopnicah v najvišja nadstropja. Potrdila so majhni listki z ljubljanskim grbom in napisom »Zimska pomoč« ter z označbo 1. din, 2. din, 5. din, 10. din. Na vsakem listku sega čez potrdilo in kupon okrogel žig Akejskega odbora za zimsko pomoč v Ljubljani. Listki brez tega žiga so neveljavni, seveda je pa na potrdilo navadno samo del žiga. Listki po 1 din so oranžni, po 2 din beli, po 5 din zeleni in po 10 din modri. Pričakujemo, da bodo pridobitni sloji, predvsem pa taki pridobitniki, ki doslej še niso ugnili poslali svojega prispevka za zimsko pomoč, jemali cele bloke, saj velja modri ali zeleni blok samo 250 din, beli blok pa samo 100 din. Kdor pa svojega dobrega srca do ljubljanskih revežev ne more pokazati z večjim zneskom, bo storil dobro delo in zaslužil hvaležnost odbora za zimsko pomoč, mesta Ljubljane in mestnih revežev tudi s posameznim listkom.

I Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 7 zjutraj.
I Križanska moška kongregacija ima jutri na Svečnico cerkveno pobožnost zjutraj in zvečer ob šestih. Zjutraj med vs. mašo skupno obhajilo, pri večernem shodu bo po govoru blagoslov sv. Blaža in darovanje za namene družbe.

I Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov vabi vse svoje člane, mojstre in pomočnike, da se udeležijo pogreba pokojnega člana uprave Rokodelskega doma g. dr. Fr. Dolška, načelnika kr. banske uprave v p. Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes, v soboto, ob pol 4 popoldne v žal. kapeli sv. Nikolaja. Blagopokojnega načelnika kr. banske uprave in našega dobrotnika priporočamo vsem v molitve in blag spomin.

I Brucevski večer AZ! Akademski zveza bo priredila drevi ob osmih v verandni dvorani Unione za svoje članstvo »brucevski večer«. Drevi bodo akademski novinci, letošnja brucevska zelenjad, prvič v življenju videli in spoznali, kakšna je »višja družba«, ko bodo zri veliki, elegantni in odlični svet »starih bajt«. Opozorjamo novince, da daje legitimacijo za vstop med to elito edine »brucevske diplomate«, ki si jo bodo priporili pred komisijo naših najodličnejših, a obenem najstrožjih strokovnjakov. K izpitu odkorakom skupno ob pol osmih iz Akademkega doma, kjer bo zbirališče. Izpitne takse, koliki itd., stanejo 12 din. Vabimo tudi gg. starešine, da prihitijo v našo sredo gledat krst nadobudnih brucev. Prispevek zanje znaša 20 din.

I V Stritarjevi ulici štev. 6 v Ljubljani, pri franciskanskem mostu, se sedaj nabaja, optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Siamem trgu. Samo kvaliteta optika.

I Znanjani danes, da tisti, ki so v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu rezervirali vstopnice za Verdijevo Requiem, pridejo ponje, ker bi jih drugače knjižarna morala oddati drugim reflektantom. V ponedeljek je pa še čas za nabavo vstopnic v predprodaji, saj je še nekaj vstopnic za ta sijajni koncert mesta Ljubljane v spomin častnega meščana dr. Antona Korošca. Koncert se prične v ponedeljek 3. februarja v veliki dvorani hotela Union točno ob 20. uri. Zaradi lažjega razumevanja in večjega užitka naj si udeleženci koncerta nabavijo besedilo Requiem-a s slovenskim prevodom in obširno razlago v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice ali pa zvečer pred koncertno dvorano.

I V potaščenje dr. Antona Korošca je mestnim revežem za zimsko pomoč podarila 500 din trdka Ivan Pielick, trgovca z južnim sadjem in zelenjavo na debelo. Najtoplejšo zahvalo izreka odbor.

I Angleško društvo v Ljubljani vabi svoje člane, da se udeležijo v ponedeljek, 3. februarja t. l., ob 17 popoldne čajanke v društvenih prostorih. Čajanki bo prisostvoval tudi britanski poslanik v Belgradu g. Ronald Campbell.

I Razstava akad. slikarja Frana Klemenčiča v Jakopičevem paviljonu je odprta vsak dan od 9 do 17. V nedeljo ob 11 dopoldne bo vodstvo po razstavi.

I Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani ima v soboto 1. februarja t. l. ob 20 v kmetski sobi restavracije Slamič svoj redni občni zbor. Čitanje zapisnika, poročilo predsednika ter ostalih funkcionarjev, volitve, slučajnosti.

I Ker je z uvedbo nakazne za kruh in moko najmanjši odrezek za četrt kilograma, peki ne bodo mogli prodajati kruha v manjših količinah kakor po četrt kilograma. Ker je pa določena različna mešanica moke za kruh tako bele in koruzne, enotne in koruzne, ržene in koruzne in moke za vse te vrste mešanice ni poljubno na razpolago, bo tudi cena kruha v prodaji dvojna. Kruh iz mešanice 40% enotne in 60% koruzne moke se bo prodal po 1,25 din za četrt kilograma, iz mešanice ržene ali soršine ali bele s koruzno v istem razmerju pa po 1,50 din za četrt kilograma.

I Smužarji vsi na Krvavec. Smuka sijajna!
I Za mestne reveže je spet podarila 2.000 din stalna velika dobrotnica ga. Ivana V. V. Kolodvorske ulice št. 34, prav tako je pa spet nakazal 200 din g. Bogomir Kobal s Pražkove ulice 10; pekovski mojster g. Andrej Dolinar (Bohoričeva ulica 1) je poslal zavodom najbednejših v stari cukrarni 15 kg kruha, g. Marinc s Fügnerjeve ulice 6 je pa podaril ponošeno zimsko suknjo, odejo in suknjič. Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom mestnih revežev najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

I Odkar je cestna električna železnica preusmerila pred glavno pošto svoje postajališče, vlada tam prava zmešnjava. Tako se ti zgodi, ko se pripelješ z Viča do glavne pošte in od tu tečeš pred kavarno Emono, kjer stoji voz št. 2, da ti pred nosom odpelje. Mišlimo, da je v interesu cestne železnice, da naroči sprevodniku počakati

pasante z drugega voza, ki so že na potu, ne pa, da kot v zasmeh zavpije z voza: »Pa počakajte na drug voz.« Če pa zahteva od navzočega revizorja pojasnilo, ti ne da niti odgovora.

I Zenski odsek Trnovskega prosvetnega društva, to je: odsek poročenih žena, ki se je ustanovil v okviru tega društva, je prikratk nastopil na X. rednem prosvetnem večeru, s katero so žene postavile spomin Ivana Cankarja. Po uvodni recitaciji o Vrhniku, prečudnem kraju, s katero se je odsek poklonil rojstnemu kraju velikega pisatelja, je imel slavnostni govor urednik dr. Tine Delbaj, ki je podal oris Cankarjevega dela in njegovih idej ter podčrtal njegov pomen za slovensko duhovno kulturo. Nato je nekaj slovenskih narodnih pesmi (Kje so moje rojce, Vsi so prihajali, Gor čez izaro) zapela ga. Potočkarjeva ob spremljavi klavirja (ga. Mikličeva). Za njo je ga. Zalarjeva recitala Cankarjevo črtico Njena podoba. Fantovski kvartet je zapel nekaj slovenskih pesmi (Na valovih Save i. dr.), kjer je prišel do polne veljave prelep tenor v svojem lahmem poletu. Ga. Mikličeva je brala Večerno molitev. Kvartet je zapel navdušeno in s popolnim uspehom Morje Adrijsko, kar je povzročilo aplavz priznanja. Za konec je ga. Lorenzova recitala s svojim dramatskim talentom Cankarjevo Vrzdenc. S pesmijo se je zaključil lep večer. — Ves čas je bil oder lepo dekoriran. Za ozadje je bila silhueta Cankarjevega spomenika na Vrhniku, pred katero je žarel šop svežih rdečih nageljnov — poklon trnovskih žen, ki so tako lepo počastile slovenskega kulturnega delavca. Večer je bil lep, okusno aranžiran, kot znajo samo gospe, ki so z uspehom svojega prvega nastopa lahko zadovoljne.

I Ljubljanske občinske davštine in pristojbine (vodarina, gostiščina, kanalska pristojbina i. dr.) za IV. četrtletje proračunskega leta 1940-41 je treba plačati najpozneje do 15. februarja t. l., na kar opozarjamo na dospelost plačila občinske davštine na motorna vozila prav tako 15. februarja t. l.

MARIBOR

Mestni proračunski predlog za leto 1941

56,469.230 dinarjev — Za 8,204.090 dinarjev višji od lanskega

Maribor, 31. januarja.

Posebna komisija mestnega sveta za sestavo mestnega proračuna je te dni končala svoje delo in sestavila mestni proračunski predlog za leto 1941, ki bo od jutri naprej na mestnem poglavarstvu razgrnjen mestnim davkoplačevalcem na vpogled.

Sestavljanje letošnjega proračuna je bilo še prav posebno težavno. Prva težava je v tem, ker je sedaj proračunsko leto izenačeno s koledarskim letom in torej proračunski predlog ne velja več do 1. aprila, ampak le do 31. decembra. Ta sprememba je zlasti povzročila težave v proračunski partiji tehnične stroke. Vsa cestna dela se namreč vedno vršijo od spomladi do jeseni tako, da je treba kljub letošnji skrajšani proračunski dobi predvideti ravno toliko izdatkov in dohodkov, kakor če bi proračunska doba trajala 12 mesecev, to je do 1. aprila 1942. Izdatkov pa ni mogoče zmanjševati, ker bi sicer odpadla nujna cestna dela. Zato pa je treba v 9 mesecih zbrati prav toliko sredstev, kakor če bi bil proračun sestavljen za 12 mesecev. Ta težava bo seveda prihodnje leto odpadla, ker bo prihodnja proračunska doba zopet trajala 12 mesecev.

Velika težava povzroča vsem proračunom sedanje dvigovanje cen materialu in porast mezd. Javna dela so sedaj mnogo dražja, dohodki pa kažejo tendenco padanja. Dalje je letošnji proračun močno obremenjen s socialnim skrbstvom, za katerega je bilo treba zaradi draginje življenjskih potrebščin predvideti mnogo višje izdatke in z višjimi plačili uslužbencev mestne občine. Sedanjí čas zahteva tudi razne zaščite: protifelešsko, zaščito otrok itd. in vse to nalaga občini nova bremena, ki jih prej pri večjih dohodkih ni poznala.

Pri vsem tem se je morala občina ozirati na gospodarsko moč svojih občanov in zato ni mogla zvišati dotedanjih davščin ali uvesti nove.

Pri vseh sedanjih težavah se kaže pametna gospodarska politika občinske uprave v zadnjih letih. S previdnim in štedljivim gospodarjenjem si je občina namreč ustvarila nekaj rezerv, s katerimi si v sedanjih slabih časih more pomagati, da ji ni treba zviševati mestnih davščin ali pa reducirati nujno potrebnih izdatkov. Občina je bila primorana zvišati od 10 na 15% socialno dolo, od katere pa se celotni proračun ne bo okoristil, ker gredo dohodki te zvišane izredne davštine izključno na račun partije socialnega skrbstva, ki nalaga mestni občini od leta do leta večja bremena.

Pripomniti je še, da vsebuje proračunski predlog tudi možnost za začetna dela za gradnjo nove tržnice in za razširitev mestnega vodovoda.

Proračun mestnega zaklada in Mestnih podjetij znaša skupaj 56,469.230 din in je torej za 8,204.090 din višji od lanskega.

Proračunska vsota se na posamezne partije razdeli takole: osebje mestnega poglavarstva 2,939.190 (210.697.50 več od lanskega proračuna), preskrbne mestnega poglavarstva 1,131.160 (več 105.295), osebje in preskrbne Mestnih podjetij 3,626.200 (več 531.550), splošna mestna uprava

1,319.610 (manj 214.800), osebna in imovinska varnost 681.590 (več 70.332.50), finančna stroka (anuitete) 7,054.670 (več 143.247.50), tehnična stroka 1,710.330 (več 631.095), zdravstvo 1,810.580 (več 61.055), socialno skrbstvo 5,035.230 (več za 1,586.242.50), šolstvo 1,098.770 (več za 17.142.50), znanost in umetnost 348.260 (več 86.435), obrt, trgovina in turizem 170.000 (manj 72.500), mestni veterinarski sklad 178.250 (več 31.437.50), sklad za protifeleško obrambo 75.000 (novo), rezerva 150.000 (kakor lani), prehodni izdatki 450.000 (kakor lani), mestna podjetja 28,685.300 (več za 4,941.470); skupaj 56,469.230 din.

Dohodki so v proračunu predvideni takole: splošna mestna uprava 28.960 (manj 11.232.50), mestna davština 17,339.190 (več 2,091.225), finančna stroka (povračila MP) 4,011.640 (manj 164.510), tehnična stroka (povračila MP) 1,029.000 (več 639.000), socialno skrbstvo (razne takse in globe) 45.600 (več 150), mestni veterinarski sklad 178.250 (več 31.437.50), razno 1,000.000 (več za 700.000), prehodni dohodki 450.000 (kakor lani), mestna podjetja 32,311.590 (več 5,473.020).

Proračun regulacijskega sklada predvideva 1,457.000 (več 92.000) din in prav toliko izdatkov.

m Prosvetno društvo Pobrežje. Današnji prosvetni večer odpade, ker je predavatelj nujno zadržan. Prihodnji prosvetni večer danes teden. Jutri zvečer ob 7 veseloigra. Vabljeni!

m Ustanove morajo predložiti bilance in letna poročila. Opozarjajo se vse uprave ustanov, da morajo predložiti do najkasneje 21. marca t. l. kralji, banki upravi — če se delovanje razteza na več banovin, pa ministrstvu prosvete — skupno z obračunom še letno poročilo o svojem delu.

m Odpovedane smučarske prireditve. Dne 2. februarja napovedani »Štanglov spominski smuk« od Ruske kočje do Ruš za pokal »Slovensk. doma«, katerega urednik je bil pokojni Zdravko Štangl, v priredbi SSK Maratona v Mariboru je preložen na nedoločeno čas zaradi neugodnih snežnih razmer.

m Lastniki živilskih izkaznic. Mestni preskrbovalni urad opozarja vse lastnike živilskih izkaznic, da hranijo talone (glavo nakaznice) in jih ne zavrzijo, ker bodo prejeli za mesec marec nove živilske nakaznice samo proti predložitvi talonov živilskih izkaznic, ki so veljale za mesec februar.

m Pekom in trgovcem z živili v Mariboru. Živilske nakaznice oziroma kuponi teh nakaznic, ki so bile dane v promet v mestu Mariboru, so opremljene s posebnim rdečim znakom. Mestni preskrbovalni urad opozarja vse trgovce z živili in peke, da jim bo nakazoval moko le proti predložitvi kuponov, ki bodo imeli omejen rdeč znak.

m Danes zvečer na planinsko prireditve v Union. Začetek ob 19.30.

m Jutri, v nedeljo, ob 17 »Pokora kmeta Bohanca«. ljudska igra v petih dejanjih na Ljudskem odru.

m Pavlihov oder uprizori v nedeljo, 2. februarja, v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 za mlache in mladino šaljivo predstavo »Kralj modrih lis«, ki bo razveselila vsa mlada srca. Ljubitelji lutkovnih predstav iskreno vabljeni!

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD vrši jutri, v nedeljo, dr. Pogruje Stanke, Prešernova ulica 18, l.

m Naročili so se: Roman Jurij, sluga, in Krivec Marija; Kertek Janez, delavec, in Četrtek Stanislava; Hanžekovič Franc, zidar, in Rozman Jožefa; Puškarič Franjo, peš narednik, in Bogadi Ana; Holzer Jožef, trgovski pomočnik, in Katz Friderika; Finguš Avgust, služ. tel. in telef. sekcije, ter Mežnar Marija; Mursič Anton, delavec, in Veronika Frida. — Mladim parom iskreno čestitamo! riborskega poštnega okoliša, ki še niso dvignili koledarja, prosimo, da to čimprej storijo v naši podružnici v Mariboru, Koroška cesta 1.

m »Slovenčev koledarji« so že na razpolago. V naši podružnici so na razpolago »Slovenčev koledarji«. Naročniki jih dobijo za 18 din, nenaročniki pa za 28 din.

m Dar Zgodovinskega društva. V spomin na svojega pokojnega brata notarja Otona Ploja je daroval dr. Miroslav Ploj Zgodovinskemu društvu v Mariboru znesek 1000 din.

m Poziv. Člane Slomske družbe, podružnica Maribor, prosimo, da se udeležijo zborovanja v nedeljo, dne 9. februarja, ob 10 v IV. razredu vladne drž. učiteljskega. Govore gg. F. Bobič, dr. Hanželič, F. Kotnik in J. Vošnjak. Udeležba obvezna. Izostanek opravičile! — Odbor.

m Smrt kosi. V četrtek zvečer je umrl v mariborski bolnišnici orožniški podnarednik Franc Turin za posledicami zavrtna bolezni, ki si jo je nakopal pri opravljanju težke orožniške službe v južnih krajih naše države. Pokojnik je bil doma iz

Slov. Bistrice. Pogreb bo danes iz mrtvašnice na pokopališče na Pobrežju. Naj mu bo domača zemlja lahka! Zaljubljen naš iskreno sožalec!

m Slomska družba, podružnica v Mariboru, poziva svoje člane, posebno one iz mesta in najbližje okolice, da se udeležijo jutri, na Svečnico, ob 15. uri blagoslovitve Slomskega dijaškega doma v Tomšičevem drevoredu (kavarna Promenada). — Odbor.

m Vinarska podružnica v Mariboru priredi v mesecu februarju sledeče tečaje v rezanju trte v vinogradi: 4. febr. na Meljskem hribu pri dr. Scherbaumu ter v Pekrah na posestvu benediktineške samostana; dne 6. febr. v Počehovi v vinogradi F. Kaufmana in v Limbušu na upravi samostojnih posestev; dne 9. febr. na Parni pri Grahorniku; dne 11. febr. v Peklu v vinogradi dr. Marina. Vsak vinogradnik naj se tega tečaja udeleži ter naj pošlje nanj tudi svojega viničarja. Rezanje v vinogradi bo zopet letos posebno važno in zato je vsakemu vinogradniku v korist, da se tečaja udeleži. Pričetek vseh tečajev ob dveh popoldne.

m Preskrbovalni urad občine Studenci opozarja, da se bodo delile nakaznice za kruh in moko za mesec februar jutri, v nedeljo, v dvorani deške ljudske šole v Studencih od 8 zjutraj nepretrgoma do 7 zvečer. Vsak družinski poglavar mora z ozirom na popis pole o zalogi živl sam priti in dvigniti nakaznico za svojo družino. Isto velja za vse zadržane! Zaradi ugotovitve pravega upravičenca naj vsak prinese s seboj legitimacijo ali kak osebni dokument. Vsaka nakaznica velja 25 par, popisna pola ter vpisna za vsa družina po 1 dinar.

m Iz gledališča. Premiera Nušičeve komedije »Sumljiva oseba« bo drevi. Abonenti reda A se opozarjajo, naj dvignejo pri gledališki blagajni vstopnice za simfonični koncert Glasbene Matice, ki bo v sredo, dne 5. februarja, v Unionski dvorani.

m Dva dni bo trajala razprava proti ponarejevalcem. Kakor smo že poročali, se bo v Mariboru vršil v kratkem velik proces proti ponarejevalcem 500 dinarskih bankovcev. Razprava je razpisana za 18. in 19. februarja ter bo trajala tedaj dva dni. Zagovarjalo se bo 28 obtožencev, nastopili pa bosta 202 prič.

m Zopet nov Bratkov zločin. Še vedno prihajajo na dan novi grehi slovitega rokovnjaka Ivana Bratka in njegovih pajašev. Sedaj je pojasnjen tudi drzen vlom v gostilno Leopolda Felzerja v Zamar-kovi pri št. Lenartu v Slov. goricah. V noči na 1. januar so vdrl v omenjeno gostilno vlomilci ter odnesli raznovrstne predmete v vrednosti več tisoč dinarjev. Za vlomilce dolgo ni bilo sledu. Ko pa so napravili orožniki in Apačah preiskavo pri Ivanu Serecu, znanem pajašu Ivana Bratka, so našli tudi par gojzarjev, ki so bili ukradeni ob priliki vloma v Felzerjevo gostilno. Na ta način se je sedaj dokazalo, da je izvršil omenjeni vlom Bratko v družbi Serca in Pavla Dvoršaka. Bratko je sedaj dejanje priznal.

Gledališče
Sobota, 1. februarja, ob 20: »Sumljiva oseba«. Premiera. — Nedelja, 2. febr., ob 15: »Habakuk«; ob 20: »Sumljiva oseba«. — Torek, 4. febr., ob 20: Gostovanje g. Slavka Jana in ge. Juvanove v komediji »Jaz ljubim te«.

Komenda
Prosvetno društvo v Komendi priredi z gostovanjem pevskega odseka društva Kamnik na Svečnico, v nedeljo, 2. februarja 1941 ob treh popoldne opereto v treh dejanjih in eni sliki »Mečnar-jeva Ljilka«.

Novo mesto

Iz seje okrajnega prehranjevalnega odbora. Na zadnji seji okrajnega prehranjevalnega odbora se je ugotovilo, da je Prevod ugodil prošnji, da bi poleg g. Germa mleti tudi ostali mlini v okraju moko za potrebo občin. Prevod sam je sporočil, da bo določil mlinarje ozi. mlino v Žužemberku in Trebnjem, v katerih se bo mela moka. Okrajni prehranjevalni odbor je že stavil tozadevne predloge. Sklenjeno je bilo, da se odda mletje pšenice g. Langerju iz Pogane. Moko iz tega mlina bodo dobivale občine Smihel-Stopiče, Brusnice in Orehoviča. Ker se bo pšenica za črnomaljski okraj odšel mleti v Črnomlju v mlino g. Pluta, bo na ta način mlin g. Germa znatno razbremenjen in se bo tako potrebam občin po moki pravočasno zadostilo. Kontingent za krušno moko za novomeški okraj znaša za mesec januar 82.100 kg. Ta količina je bila v celoti nakazana od Prevoda okrajnemu odboru. Ker so se nekatere občine odpovedale delni količini, ki na njih odpade, je Novo mesto, kjer je bil kontingent preizko določen, lahko dobilo toliko več moke. Sklenilo se je, da se se pozovejo vse občine, da preskrbijo »skladišča«, v katero bo Prevod uskladiščil koruzo, ki pa se bo oddajala šele po 15. maju t. l. Novo mesto mora skrbeti za skladišče za ves okraj. Glede finansiranja nakupa moke se je ugotovilo, da so številne občine problem rešile na ta način, da so si preskrbele denar doma, bodisi pri domačih denarnih zavodih ali pa pri posrednih zasebnikih. Sklenilo se je, da se ta način priporoča tudi drugim občinam. Nadalje je bilo sklenjeno, da se priporoča vsem občinskim prehranjevalnim odborom pri njihovem delu skrajna vestnost. Vsaka nevestnost ali pretiravanje bi moglo ogroziti prehrano v krajih, kjer se je res postopalo po predpisi.

Občnega zbora Obrtniškega združenja ne bo. Tajnik Združenja g. L. Cigler nas naproša za sporočilo, da občnega zbora Obrtniškega združenja v nedeljo, 2. februarja 1941 ne bo.

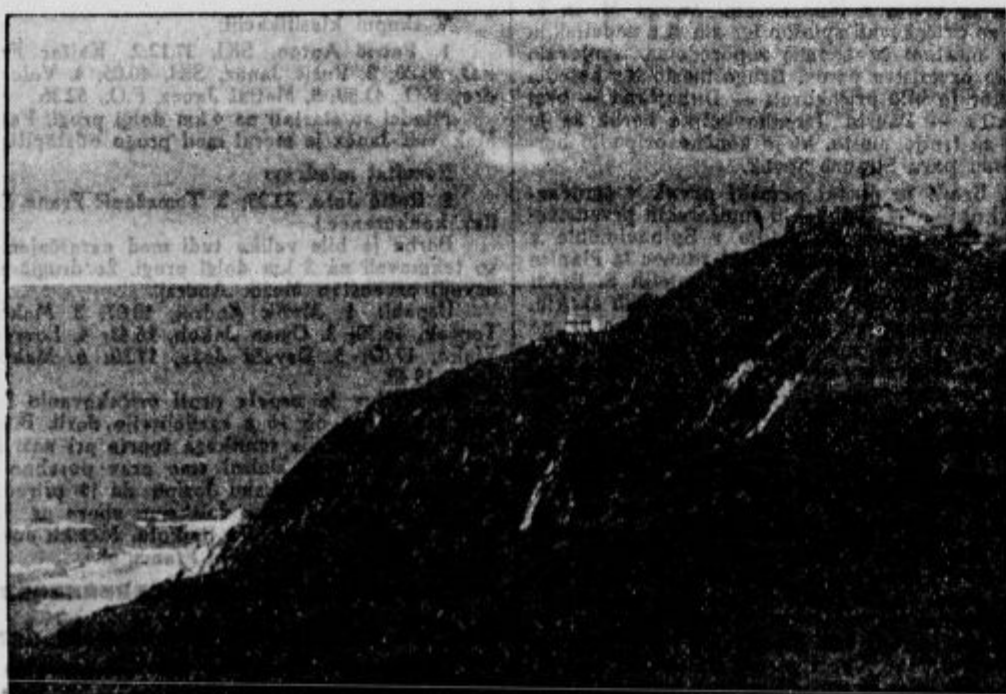
Slovenj Gradec

Okrajni prehranjevalni odbor je imenovan. Pred kratkim je kraljevska banska uprava imenovala prehranjevalni odbor, ki ga sestavljajo: okrajni glavar g. dr. Franjo Hrašovec kot predsednik, člani pa: kmetijski referent Stropnik Ivan, bivši nar. poslanec in ravn. meš. šole g. Ivan Theuerschuh, trgovec in banksi svetnik g. Ivan Smolčnik, vsi iz Slovenjegrada, dalje zasebni uradnik in banksi svetnik g. Marko Novak iz Sočtanja, rudar Vekoslav Zajc iz Velenja ter Jakob Jaš iz Mislinja. Prehranjevalni odbor je imel že dve seji, na katerih se je pretresalo vse najvažnejše glede preskrbe s prehrano prebivalstva v okraju. — Občinski prehranjevalni odbor pa sestavljajo: predsednik je župan g. dr. Picek Jože, člani pa so: trgovec Ivan Smolčnik in Rozman Vinko, za potrošnike Anton Gorčan, upravitelj bolnišnice, ter Gregor Franc, tovarniški delavec, za industrijo pa tovarnar usnja Fr. Potočnik in tovarnar meril I. Mikolič. Tudi občinski prehranjevalni odbor je imel že svoje seje glede prehrane občanov.

Za dijaško kuhinjo. Namesto venca na grob g. Henrika Vranča. urarja in Slovenjem Gradcu, so darovali sorodniki dijaški kuhinji v Slovenjem Gradcu 100 din. Iskrena hvala!

Anekdota

Slovitega voditelja makedonskuvjušjih v Bolgariji Vanča Mihajlova so nekoč vprašali, zakaj je dal umoriti svojega enoprotnika generala Protogerova. — »Zakaj? To je čisto enostavno.« odgovori Mihajlov. »Jaz pač nisem hotel, da bi nekoga dne mogli vprašati Protogerova, zakaj je dal mene umoriti.«

Biskajski zaliv in francosko-španska meja.

KULTURNI OBZORNIK

O. Dj. Fišta, veliki pesnik male Albanije

V Albaniji je sedaj krvava vojna. Vodi se na albanskih narodnostnih tleh, toda vojskujeta se dva druga naroda, namreč Grki in Italijani. Albanci, morda zadnji ostanek nekdanjih ilirskih plemenov, ki so nekoč pasli svoje ovce od Peleponesa tja do Norika, ti Iliri so se umaknili v sedanjo kraljevino Albanijo. Albanci so nedvomno belci, Arijci, nimajo pa nič sorodnega ne z Latinci, ne s Slovani, ne z Germani. Bili so v Evropi prej, kakor kdo drugi. Njihov sedanji književni jezik je zmes starih alarodskih, starih ilirskih, starih slovanskih in romanskih besed. Vseučiliška profesorja v Ljubljani dr. Nahtigal in dr. Ostir sta natančno preiskala albanski jezik ter prišla do pravih zanimivih ugotovitev. Samo 25 odstotkov starih ilirskih besed je še ohranjenih v tem izjemnem jeziku na Balkanu, vse drugo je slovansko, romansko, turško, grško.

In vendar, tam na visokih albanskih planinah se je kot v zadnjem zatočišču ponosnega ilirskega plemena Arnavtov, Albancev, Skiptarjev, kakor se sami sebe imenujejo, ohranili v lepi čistosti stari albanski jezik, ki je v začetku tega stoletja prišel tudi do književnega izraza.

To, kar doživljajo sedaj Albanci, to smo nekako pred 150 leti doživljali tudi mi Slovenci, z nami pa drugi manjši slovanski narodi, z nami še drugi evropski narodi, ki so nemočni in pod tujimi jarmi smeli smatrati že za veliko ugodnost, da smejo natisniti kako zbirko svojih narodnih pesmi (Romuni, Finci, Irli, Baski itd.). Simpatije Slovencev kot malega naroda naj torej veljajo tudi Albancem, ki se sedaj kljub oviram in mednarodnim zapletitostim posvečajo dvigu svoje književne kulture. Prav tako, kakor je bilo med napoleonskimi vojnami s Slovenci, prav tako je sedaj med vojnami evropskih velesil tudi z Albanci. Naj v sedanji vojni zmaga kdor koli bože, vendar je eno gotovo: albanski narod bo ostal, ker se je prerodil in dobil svojo književnost.

Sredi te vojne vire je umrl v Skadru veliki albanski pesnik in velik domoljub, frančiškan p. Djerđ Fišta. Albanski narod je sredi bojnega polja ta vest zadela z veliko bolestjo. Očeta, frančiškana, reformatorja albanskega književnega jezika, je poznal sleherni, kolikšak kultivirani Albancec. Tako, kakor nam pred Vodnikom in Prešernom, tako se je še pred desetletji dogajalo tudi Albancem: namreč, da njihov jezik sploh ni sposoben za književno ustvarjanje, za delo na kulturnem polju in tako dalje. Skromen frančiškan Djerđ Fišta pa je dokazal nasprotno. Nad trideset let je deloval kot pesnik, pisatelj, časnikar in ni bilo številke niti enega albanskega časopisa, kjer ne bi bil objavljen kakšen njegov sestavek.

Djerđ (Jurij) Fišta se je rodil dne 23. oktobra 1871 v vasi Fišti blizu Zadrima. Gimnazijo je študiral v Travniku v Bosni. Že v zgodnji mladosti se je pričel baviti s poezijo, ki je ni zapustil do svoje smrti. Prepeval je nad 45 let, ponavljal je lepe epske albanske narodne pesmi ne glede na veroizpovedi albanskih plemen, od koder te pesmi prihajajo, ter so ga vsi Albanci vseh veroizpovedi,

brez razlike smatrali kot velikega narodnega kulturnega delavca. Zadnjih 30 let je sploh veljal kot edini in najbolj zaslužni nacionalni delavec, kot najbolj pomembni predstavnik še mlade albanske književnosti. Kot ravnatelj frančiškanskih šol v Skadru je prvi uvedel kot obvezen predmet l. 1902 albanščino v šole. Ko so mednarodne čete zavzele Albanijo, ki bi ji bilo potrebno priznati neodvisnost, je o. Djerđ Fišta začel izdajati albanski časopis »Hylli Dyites« (Zvezda Danica). Ta časopis velja od svojega začetka pa do danes kot najboljša revija vsega albanskega književnega življenja.

Poleg mnogih pridobljenih zaslug, ki si jih je pridobil kot pesnik in kot pisatelj v prozi, ima p. Djerđ Fišta tudi mnoge zasluge na drugih poljih, zlasti na diplomatskem. V interesu Albanije je nastopal na mirovnem kongresu v Parizu l. 1919, nato je odpotoval v Zedinjene države, kjer je pred ameriško vlado zastopal albanske interese.

Vendar je treba predvsem naglasiti Fištovo zasluge v njegovem pesniškem delu, ki je najbolj pestro in najboljše. Njegovo glavno delo je »Lahuta e malcise«, to je »Gosle Malisorov«, ki jih ima književna kritika za najbolj uspešno umetniško delo njegovega pesništva, ter razne druge številne, junaške, lirčne in satirične pesmi, ki bi delale čast ne samo malim, stoletja trpeti Albancem, temveč tudi drugim, večjim narodom. Sijajno je na primer njegovo delo »Gomari i Babatasit«, kjer je sijajno uporabil povest o Buridanovem oslu v svoje satirične namene. To njegovo delo je bilo precej drzno za vladavino, ki je nastopila po prejšnji svetovni vojni v Albaniji. Vendar je to njegovo delo v toliko uspešno, da je celo albansko ljudstvo pričelo po njegovem vzgledu kovati šaljive primere na javno življenje v Albaniji. Tu se vidi, da je bil Djerđ Fišta v Albaniji ne samo veliki pesnik, temveč pravi ljudski pevec in satirik, s katerim je bilo slehernemu malo nerodno spoprijeti se v borbi.

Resnično je, da se z njim ponaša tudi med Albanci skromni, toda v vsakem narodu vedno nacionalni red frančiškanov, katerega član je bil Djerđ Fišta ter da je Fišta bil deležen ne samo spoštovanja med albanskimi katoličani in pravoslavnimi, temveč tudi med mohamedanci. Celo Gabriele d'Annunzio ga je imenoval »velikega pesnika slavna albanskega naroda«.

Za albanski narod, za prebuditelj njegove narodne zavesti, za oživitelj njegove kulture je skromni frančiškan p. Djerđ Fišta ustvaril mnogo, mnogo. Dokazal je, da je ta stari kavkazijski jezik, osamljen med drugimi evropskimi jeziki, zmožen najfinjših izražanj. Zato je p. Fišta vreden, da se pokloni njegovemu spominu tudi slovenski narod, prav tako majhen, toda narod, ki je doživljal prav iste težave z ustvarjanjem narodne kulture in lepote, v kateri je v svoje vrste prav tako duhovne velike in idealiste, kakor je bil za albanski narod p. Djerđ Fišta.

(Za nekatere podatke o albanskem pesniku p. Djerđu Fišti se moram zahvaliti albanskemu intelektualcu g. Avguštinu Šestaniju, ki živi v Belgradu.) C. Kočvar.

Lažnivi Kljukec v novi izdaji

Tiskarna Veit je založila drugo izdajo nekdanje zelo priljubljene in razširjene Lažnivega Kljukca in njegovih prigod, kakor jih je po nemškem Münchhausenu lepo ponasil in naši mladini približal Josip Brinar, pisatelj tudi slovenske Lisice Zvitrepke. Spominjamo se, s kakšnim veseljem smo brali kot dijaki Lažnivega Kljukca! Verjetno je, da ga je mlajši rod pozabil, kakor toži tudi Kljukec sam v uvodu, ko zopet pomlajen — po Voronovi metodi — prihaja med nas. Gotovo bo naša mladina vesela te knjige, kjer se laže tako na debelo, da ne more pohujševati, temveč kvečjemu vpliva dobro, ker napako kaže v drastični podobi. To so lovske in avanturistične zgodbe, tako otipljivo nemogoče, da bude smeh prav s to odkrito lažnostjo. Izdajo je lepo opremil Maksim Gaspari ter s tem poživljal zgodbe. Vrednost zase je lep jezik, ki ga piše Brinar in ki ga mlajši ne znamo več tako po naše zaviti. Priporočamo.

Sardenkov Mlajši sin v pesmi in podobi

Silvin Sardenko: Mlajši sin v pesmi in podobi. Svetopisemska priredila. Izd. Glasnik presv. Srca Jezusovega v Ljubljani, l. 1941.

Simpatična knjižica obsega svetopisemsko besedilo o izgubljenem sinu, 18 Sardenkovih pesmi, v katerih je prepešnil to ganljivo zgodbo, ter kratko pojasnilo, kako je to delce zasnoval po pobudi profesorja arhitekta Jožeta Plečnika ob 140 letnici rojstva enega največjih umetnikov romantične smeri, Jožefa Führiha.

Knjižica nas zanima predvsem kot izredno skrbno pripravljena knjižna izdaja, kjer sta ilustracija in besedilo skladno sestavljena v celoto. Zaradi širinskega formata Führihovega grafičnega venca osmerih risb o izgubljenem sinu ima knjižica širinski format. Prireditelj tiskarske oblike, arh. J. Plečnik, je v celoti uveljavljal načelo enakosti, obliki risb ustrezajočega, trdnost v okviru enakega zrcalca ter mu ustrezajoč podredil nevezano, kakor vezano besedilo in pregled vsebine. Pri vezanem besedilu je to dosegel tako, da je kitice zaval po okviru brez ozira na to, ali gre za začetke ali konce vstic. Ta način, ki ga je poskusil po njegovi pobudi že pred desetimi leti Dom in svet, se nam ne zdi prav nič pretiran in jasnost vezanega besedila ne trpi zaradi nasilja arhitektonsko strogo zunanje forme, temveč vidimo v njem enega izmed redko posrečenih poskusov s pesniškim besedilom zadovoljivo obvladati tiskarsko stran.

Reprodukcija Führihovit listov je izredno mehka, tako da je tiskovni vzor prav zadovoljivo ohranil svoje finece.

Pesnik Silvin Sardenko od nekdanj skrbni za lepoto svojih knjig. »Mlajši sin« je nov dokaz za to stran njegovih prizadevanj. Frst.

Brošura o polomu francoske demokracije

Reinhard Hühn: Francoska demokracija in njen duhovni zlom. Berlin 1941. V zbirki raziskav o državem in upravnem pravu je znani vseučiliški profesor v Berlinu Reinhard Hühn, ki je tudi ravnatelj nemškega Instituta za državno vedo, na podlagi predavanja, ki ga je imel v Berlinu pred odličnim poslušalstvom, na 76 straneh napisal obsežno razpravo o »francoski demokraciji in njenem duhovnem zlomu«. Predmet je obdelal v treh poglavjih, in sicer: 1. francoska demokracija v zrcalu

svoje lastne kritike; 2. poskus francoske demokracije, da bi se preosnovala; 3. zunanje politični obraz demokracije in notranja kriza. V teh treh poglavjih proučuje učenjak življenje in težave francoske države v luči narodnosocialističnih nazorov o demokraciji in prihaja do zaključka, da je morala francoska demokratska ustava propasti, ker ni izpolnila načel francoske revolucije pred 150 leti, ni prinesla svobode, enakosti in bratstva, marveč postala »organiziran sistem, ki narode stalno sili v vojno za izvennarodne koristice«.

★

Bolgarski »Koledar sv. Cirila in Metodija« za l. 1941. Katoličani v Bolgariji bi bili letos skoraj ostali brez svojega koledarja. Razmere, ki jih je prinesla s seboj sedanja vojna, so namreč grozile, da ga ne bodo mogli izdati. Končno pa se je zadeva vendar srečno rešila, tako da so bolgarski katoličani končno vendar nekaj dni pred božičnimi prazniki dobili v roke svoj tako zaželen koledar, najpriljubljenejši knjigo vsake katoliške bolgarske družine. Koledar ima naslov: »Koledar Sv. Kiril i Metodij za 1941 godina«. Na naslovnici strani ima lepo večbarvno podobo »Sv. oče papež Hadrijan II. in sveta brata Ciril in Metodij, slovanska prosvetitelja«. Podoba je posnetek neke slike iz 9. stoletja, ki se hrani v cerkvi sv. Klementa v Rimu. Slika oklepa značilni latinski napis »Gaudium meum et corona mea estis in Dno«.

Letošnji koledar bolgarskih katoličanov se močno razločuje od koledarjev prejšnjih let. Poleg rednega koledarskega dela, ki se vsebinsko v glavnem sklada z Vašim Mohorjevim, obsega letošnji še poseben del, ki je posvečen 100 letnici oo. kapucinov v Bolgariji. V koledarskem delu je na 1. mestu objavljena podoba sedanega sv. očeta Pija XII., ki ga koledar značilno imenuje papeža »mirodateljca«. Cistemu koledarskemu delu, ki sestoji iz zapadnega in vzhodnega koledarja in obrobnega pravoslavnega štetja, sledi vrsta poučnih in literarnih prispevkov. Med poučnimi prispevki je največ zgodovinskih, pomembnih za bolgarske katoličane; med literarnimi pa nosi večidel prispevkov oznamovanje največjega dogodka v bolgarskem narodnem življenju, t. j. osvobodjenja Dobruže. Med drugimi stvarmi je tu objavljena vrsta pesmi Ljubomirja Bobovskega; med njimi na prvem mestu najpomembnejša bolgarska pesem zadnjega časa »O, Dobrudžanski Kraj«. Tem pesmim je pridejana tudi avtorjeva slika. Prva kitica te slovit pesmi se glasi:

O, Dobrudžanski kraj,
Ti naš si zemen raj,
V teb zlatno žito zrej,
V teb vako stado blej!

Koledarski del je bogato ilustriran, podobno kakor tudi drugi jubilejni del, o katerem bomo pa spregovorili kasneje, in sicer zaradi važnosti, ki jo imajo pri tem Vaši slovenski kapucini odn. slovenske sestre usmiljenke. Drugi del koledarja je stvarno samostojno delo in nosi tudi samostojno numeracijo strani! Skupno s koledarjem je izšel samo zaradi razmer.

Koledar velja 25 levov. Izšel je v založbi »Dobrega tiskac« (»Dobr Pečat«) v Sofiji, ul. Lavale 2. P. K. Plovdivski.

V zbirki »Politika i društvo« v Belgradu je izšla 52 strani obsegojača brošura »Poezijske radikalne stranke u Srbiji«, ki jo je napisal Dragoslav Janković.

Pokopališče ameriških vojakov iz svetovne vojne v Romagne sous Montfaucon, o katerem trdi ameriški list »Chicago Daily News«, da so ga Nemci spreminili v letališče, dočim Nemci to ogorčeno zanikajo kot grdo laž.

ŠPORT

Za naslov drž. prvaka v hokeju Drevi ob 19, jutri ob 10 in ob 15 na drsališču Ilirije

Pozno je letos državno prvenstvo hokeja na ledu. Prejšnja leta smo v tem času že imeli prvaka. Zdaj pa imamo samo prvake posameznih zvez in ti trije se bodo drevi ob 19 ter jutri ob 10 in 15 spoprijeli v borbi za ta ponosni naslov. Doslej Ilirija ni imela resnejše konkurence za to mesto. Počasi pa tudi v ostalih delih države dosežajo klubi boljše kvaliteto in bodo naši Iliriji morda »kmalu v napotek«. Posebno letošnji srbski prvak S. K. Palič iz Subotice in hrvaški prvak VSD iz Varaždina imata to sezono solidni možnosti, ki sta kar po vrsti odpravljali svoje nasprotnike s čednimi rezultati. Tudi Ilirija je nekoliko obutila Paličev izboljšanje forme, ki je komaj spravila zmago nad njim z rezultatom 3:2. Ilirijani pravijo, da bodo skušali krepkeje obračunati z njim, če bo le šlo. Tudi mi to želimo.

Bolj neznan kot Palič je VSD, katerega v Ljubljani še nismo videli. Po rezultatih sodeč morajo Ilirijani tudi nanje računati, da ne bo kakšnih presenečenj, ki so v športu tako pogosta. Naši fantje morajo zaigrati tako, kot je treba kot smo jih že videli, pa bo uspeh zasigurno. Naše občinstvo pa naj pride na tekme in pomaga fantom v borbi.

Spored sam še ni določen, ker bo žrebanje parov šele danes popoldne ob prisotnosti vseh delegatov.

Vstopnina je propagandno nizka! na vsakem

Športni drobci

Teden smučskih poletov v naši Planici bo letos v času od 2. do 9. marca. Na letošnjih poletih bodo v velkem številu sodelovali Nemci in morda tudi Italijani. Višek poletov bo vsakekor dosežen zadnji dan, to je 9. marca, ko bodo pokazali vsi skakalci rezultate svojega enotedenskega treninga na mamutski skakalnici. Ta dan se pričakuje tudi velika udeležba občinstva, ki pride na naš vsakoletni planiški praznik.

Italijani v Ga-Pa. Italijani so prijavili za tekme o priliki letošnjega zimskošportnega tedna, ki bo v času od 14. do 23. februarja v Ga-Pa številno zastopstvo za vse smučarske discipline, moštvo za hokej na ledu in tekmovalke za umetno drsanje.

Madžari vodijo v tenisu napram Finski. V teniških tekmah, ki se vrše v Helsinkih med madžarsko in finsko reprezentanco, ki pa še niso končane, vodijo že sedaj Madžari z rezultatom 6:0.

Največjo brzino na motociklu l. 1940 sta dosegla pri nas Dušan Breznik, član ljubljanske sekcije, ki je dosegel na svojem DKW-motorju povprečno brzino 108,540 km na uro, drugi pa je poročnik Aleksander Glebov, član mariborske sekcije s 102,400 km povprečne brzine na uro. Znani zagrebški dirkač Anton Urošić je z brzino 87,804 km povprečne brzine, šele na tretjem mestu.

Hrvatska: Srbija 29. maja v Belgradu. Srbska nogometna zveza je na predlog HNZ sklenila, da bo prva nogometna tekma med srbsko in hrvaško reprezentanco dne 29. maja v Belgradu. Povračilni dvoboj bo pozneje v Zagrebu.

Dve reprezentanci tekmi Nemčija: Švica. Iz Berlina javljajo, da se je dosegel sporazum med nemško in švicarsko nogometno zvezo za odigranje dveh nogometnih reprezentančnih tekem med reprezentancama Nemčije in Švice. Prva tekma naj bi se odigrala že 9. marca, verjetno v Berlinu, medtem ko bi se druga odigrala dne 20. aprila v nekem švicarskem mestu.

Maksi in Ernst Baier sta postala zopet nemška prvaka v umetnem drsanju parov. Tekmovanje se je vršilo v Monakovem. Zmago M. in E. Baier so pričakovali splošno ter sta si z nedeljskim prvim mestom že sedmič zaporedoma izvojevala nemško prvenstvo parov. Drugo mesto sta zasedla — kakor je bilo pričakovati — Dunajčana — brat in sestra — Pausin. Izredno velika borba se je vršila za tretje mesto, ki je končno pripadlo berlinskemu paru Strauch-Novak.

S. Bradl je postal nemški prvak v smučarskih skokih. Pri nedeljskih smučarskih prvenstvenih tekmah, ki so se izvedle v Spindelmühle v Sudetski Nemčiji, si je naš stari znanec iz Planice in svetovni rekord v smučskih poletih S. Bradl izvojeval nemško prvenstvo v solo smučskih skokih. Pri prvem skoku se je pognal 78 m, kar pa ne bi zadostovalo za zmago, kajti izredno velika in huda konkurenca mu bi skoraj izrgala prvo mesto, da se ni v drugem skoku, s katerim je dosegel nov rekord na tej skakalnici, pognal 81,5 m daleč. Pa tudi njegov stil je bil takšen, da mu ni mogel po tem skoku nihče več ogražati prvega mesta. Pri drugem skoku so skoraj vsi tekmovalci preskočili znamko 70 m.

Prvovrstni finski atleti pojdejo v Italijo. Odlični finski atleti, in sicer tekač Taisto, Maeki ter metalec kopja Matti Mikkola in trener Armas Valste bodo šli v Italijo, kjer bodo sodelovali meseca marca na raznih strokovnih tečajih.

Zmaga dunajskih smučarjev nad Budimpešto. Smučarski reprezentanci Dunaja in Budimpešte sta se letos že tretjič srečali v borbi na belih

poljanah za prehodna pokala, katere sta darovala župana omenjenih mest. Tudi pri letošnjih tekmah so zmagali zastopniki Dunaja in to že tretjič ter so si s tem končno javno osvojili obe darila. Letošnja zmaga se glasi: 47:36 v korist Dunaja.

»Športna revija« št. 46 je izšla z naslednjo vsebino: Pet zanimivih tekem hrvaške nogometne lige, dober začetek »rdečih« v Zemunu — Športna tribuna: v čem obstoje nesporazumi srbskih in slovenskih športnikov s hrvaškimi — Puntec in Palada gostujeta v Španiji — Zarko Dolinar, tretji igralec ping-ponga na svetu — Sola za nogometaše — Slovenski šport — in še več drugih zanimivosti poleg običajnih športnih posnetkov je v tej številki.

»Ilustrovane športne novosti« št. 9 smo pravkar prejeli in imajo tole vsebino: Najzanimivejša nedeljska borba v hrvaški ligi bo v Zagrebu — V Cortini bodo nastopili naši smučarji — V nedeljo bodo v Ljubljani finale tekme v hokeju na ledu za prvenstvo države — Fritz Gillard je ponovno navdušila — Kdo od naših plavačev bo prvi plaval 100 m izpod ene minute — in še več drugih zanimivih športnih novic je dobili v tej številki ter precejšnje število športnih posnetkov.

Smuške tekme šolske mladine na Ovsišah

Dne 27. januarja t. l. je šolsko upraviteljstvo na Ovsišah priredilo smuške tekme za vso šolsko mladino. Tekmovalo je 26 učencev.

Omenjenega dne so se učenci že ob 6 zjutraj vadili na smučeh in hiteli proti šoli, da še enkrat premerijo progo in se še sami malo preizkusijo med seboj kdo bo prvi. Marsikateri je odšel od doma teš, ker ni mogel počakati zajtrka, drugi pa je komaj zaužil par požirkov kave.

Bili so razdeljeni po starosti v 4 skupine. Rezultati so bili naslednji:

- I. skupina na 1 km: Justin Franc, Finžgar Branko, Faganel Rado.
- II. skupina na 2 km: Solar Jože.
- III. skupina na 3 km: Kemperle Gabrijel, Faganel Stanko, Drol Jože.
- IV. skupina na 4 km: Papler Ivan, Štular Ivan, Tomazin Stanko.

Izmed učenk je dosegla najboljši čas Finžgar Anica.

Obdarovani so bili vsi tekmovalci z razliko, da so prvi (imenovani) dobili boljše nagrade. Nagrade so bile šolske potrebščine.

Krajnemu šolskemu odboru najlepša hvala za preskrbljena darila.

ZFO

Smuške tekme FO Rateče-Planica

Fantovski odsek Rateče-Planica je priredil dne 26. januarja 1941 II. odsekovo smuško prvenstvo za svoje članstvo, ki sta se ga udeležila poleg drugih tudi znana tekmovalca SK Ilirije Petrič Anton in Rožič Janez, in sicer izven konkurence. V Ratečah je vladalo za te tekme še prav posebno zanimanje. Proga je bila dolga 3, 6 in 12 km ter je bila zelo težka, posebno članska. Prireditve se je začela s sv. mašo, nakar je bilo žrebanje startnih števil. Točno ob pol 11 je spustil starter g. Kerštajn Janez prvega tekmovalca.

Zanimiva je bila borba med člani in zastopniki SK Ilirije. Prvi je prišel v cilj Petrič Anton, drugi Rožič Janez, tretji član F.O. Kajzar Franc, ki je nadvladal rutiniranega Rožiča, četrti pa Volc Andrej.

V konkurenci je bil izid sledeč:

1. Kajzar Franc, 40:00; 2. Volc Andrej, 43:50; 3. Matjaž Janez, 52:36; 4. Kavalar Bogomil, 57:30; 5. Cuznar Pepi, 58:00.

V skupni klasifikaciji:

1. Petrič Anton, SKI, 37:12; 2. Kajzar Franc, F.O., 40:00; 3. Rožič Janez, SKI, 40:05; 4. Volc Andrej, F.O., 43:50; 5. Matjaž Janez, F.O., 52:36.

Mladci so štartali na 6 km dolgi progi. Favorit Makovec Janez je moral med progo odstopiti.

Rezultat mladev:

1. Rožič Jože, 23:25; 2. Tomaževič Franc, 33:36 (izv. konkurence.)

Borba je bila velika tudi med naraščanjem, ki so tekmovali na 3 km dolgi progi. Z drugimi si je osvojil prvenstvo Mežik Andrej.

Uspehi: 1. Mežik Andrej, 15:07; 2. Makovec Tonček, 16:30; 3. Oman Jakob, 16:43; 4. Lovrenčič Vinko, 17:02; 5. Osvald Jože, 17:30; 6. Makovec Jože, 19:48.

Prireditve je uspešno razdelil pričakovani in je bila zaključena ob 16 z protidelitvijo daril. Bila je sijajna manifestacija smučkega športa pri naši fantovski organizaciji. Dolžni smo prav posebno zahvalo g. županu Pintbahu Josipu, da je prireditve gumno podprl, enako sodniškemu zboru gg. Kerštajn Janezu, Kapavniku Rajkotu, Zbirku Jožetu, Makovcu Josipu in Kajžaru Francu et.

Darujte za Jegličev akademski dom!

Pošiljajte na Hranilnico dravske banovine — čekovni račun 10.690.

CELJE

Teden zimske pomoči

Na sedaj širšega in obsega odbora za zimsko pomoč je bilo sklenjeno, da zbirajo določeni zastopniki posameznih ustanov prispevke za zimsko pomoč v krogu stanov samih od 2. do vključno 9. februarja. V tem času bodo zastopniki posameznih ustanov obiskali posameznike in prevzemali darove v gotovini in naravi. Te darove in vsoto denarja bodo sumarično sporočili in oddali pri mestnem poglavarstvu na dan 10. februarja. Naj ne bo nikogar, ki bi v dnevih zimskega tedna ne izkazal ljubezni do siromašnih in nujno pomoči potrebnih družin. Vsek naj po svojih zmognitih razmerah prispeva, da bo naša pomoč revežem v tej zimi čim izdatnejša. Naša plemenita akcija bo izpolnila svojo nalogo le tedaj, če se ji bo vsak Celjan pridružil. Kojar slučajo ne bi pobirali obiskali, naj odda svoj prispevek pri mestni blaginji. Poznavajoč plemenita čustva Celjanov, globoko verjem, da bo moj poziv našel odziv in da bodo Celjani izkazali pomoč ubogim našega meeta.

Dr. Vortič Alojzij.

Halo! Halo! Kam danes zvečer? Na obrtniško prireditve v Narodni dom v Celju. Zaradi ranega zaključka začetek točno ob 8 zvečer. Igra vojaški jazz orkester. Poskrbljeno je za izborni jedilni in pijačo. Posebna vabila se niso pošiljala. Dobrodošli!

c Salezijanski Mladinski dom v Gaberljah elavi na Svečnico god svojega zaščitnika in apostola mladine sv. Janeza Boska. Pred sv. mašo ob 8 bo blagoslovitev sveč. Pred slovesno službo bojo ob 9 pa bo g. opat Jurak blagoslovil nov zvon za Don Boskovo kapelo. Ob pol 11 bo zadnja sv. maša. Popoldne ob pol 4 bo govor o Don Bosku, pete liturgije in blagoslov. Ob 5 bo v gledališki dvorani predstava lepe velike igre »Križarska vojska otrok«, pri kateri nastopa 50 igralcev. V soboto in nedeljo zvečer bo zavod razsvetljen s pomenljivimi umetniškimi transparenti. Vabljeni vsi prijatelji Don Boskovega dela.

c Za zimsko pomoč revežem so darovali: Neimenovana iz Sp. Hudinje 650 din, Knez Ivan 150 din za sprejeto sejinjo, Foa Vekoslav, major v p., 100 din, Sulcer Albert, trgovec v Letušu, 200 din, Rupnik Ivan, uslužbenec Banovinske hranilnice v Celju, 100 din.

OZEBLINE

Hladni zimski dnevi zopet prinašajo s seboj močno neprijetnost — ozeblina. Mraz se posebno rad loti tistih delov telesa, v katerih je obtok krvi slab, namreč roke in noge. Moramo se braniti, ker ozeblina zelo bole in se s težavo odpravljajo.

Za odstranjevanje ozeblin služi 1 polna žlica prave soli sv. Roka za noge, ki jo raztopimo v 3 litrih tople vode. Držimo premle dele v tej raztopini predno gremo spat! Po kopeli masiramo obolele dele z vazelinom in jih ovijemo s toplimi rutami. Takoj začitimo prijetno olajšanje. Po dveh, treh kopelih ozeblina čisto izginejo. Lahko pa se izognemo ozeblinam, če noge že v naprej pripravimo in naredimo odporne. Zato morajo vsi, ki pozimi stoji dalj časa na mrazu in v vlagi narediti vsaj eno toplo kopel na teden v soli sv. Roka za noge. Zavitki soli sv. Roka se dobe poceni v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Edgar Wallace:

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

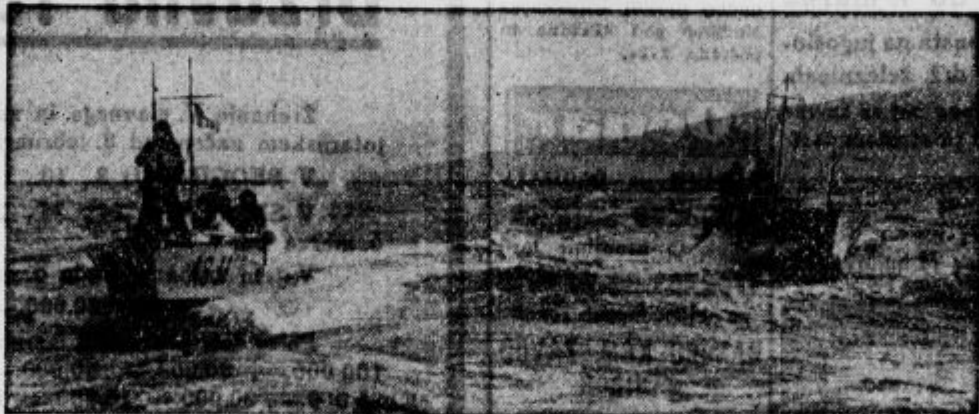
»Ali mi lahko navedete vsaj en razlog za to?«
»Lahko mi verjamete, da je za to dosti temeljitih razlogov, četudi vam jih zdajle ne morem povedati. Ali sami niste opazili nobenega razloga?«
»Ne!« odvrne ona. »To, da se je zgodilo nekaj nesrečnih slučajev? ... Kaj mogoče mislite, da je zanje odgovorna lady Moran?«
»Jaz ne mislim ničesar!«
»Potem pa lahko noč!« Hotela je iti mimo njega, a ji je zastavil pot. Nenadoma je stal tudi on visoki človek, ki ju je bil zasledoval, poleg nje.
»To je sergent (narednik) Lighton od kriminalne policije,« reče Dorn kratko, potem pa pokaže z roko na dekle in reče: »To je Lois Redd, ki jo imam na sumu, da je sodelovala pri pokusu: umora hišnika Johna Braima.«
Dekle obstane kakor od strele zadeto.
»Česa me dolžite?« vpraša prestrašeno. »To-da, Mrs. Dorn.«
Detektiv nemo namigne policistu, ki vljudo prime Lois za roko. Pol ure potem, ko so se odprla vrata pred gospo Pinder, so se zaprla vrata policijske celice za njeno hčerjo.

XX.

poštne skrinjice?« vpraša Lighton. Detektiv je odgovoril šele, ko sta sedela v nekem avtu.
»Ne bomo imenovali tega kraja, ampak samo zadrževanje pisem. Doznan sem namreč, da se vsa pisma mojih obvestilnih agentov in mojega prijatelja pri državni upravi zakasnujejo za celih 24 ur. Začel sem se zanimati za to stvar in opazil, da ta pisma z obeh strani prihajajo zalepljena v modre ovitke.«
»Kako je Bralmo?« vpraša sergent.
»Boljšo,« se je glasil kratki odgovor. »Danes zvečer sem govoril s njim in kar sem mu povedal, ne bo pozabil, dokler bo živ.« Dorn se rahlo nasmehne, četudi ga je srce bolelo, ko je pomislil na preplašeno in razžaljeno dekle, ki je ta čas sedela v veliki in zračni celici neke policijske stražnice.
Avto se ustavi pred Hills Mansionom in liftboy ju odvede v Dornovo stanovanje. Dve, tri pisma so ležala v njegovi pisarni skrinjici. Dorn jih vzame in pregleda, potem pa zopet stopi na hodnik in pozvoni po dvigalo.
»Ali ste vi prinesli pisma gori?« vpraša liftboya.
»Da, gospod!«
»Kdaj pa so prišla?«
»Okrog pol desetih.«
»Danes popoldne, tako okrog treh, mi je bilo odposlano neko pismo v modrem ovitku, a ga ne najdem v skrinjici. Kako to?«
»Liftboy je gledal v tla.«
»Ne vem.« Plašno se je izogibal Mihaelovega pogledu. »Jaz prinašam pisma, kakor hitro pridejo, in jih mečem v skrinjico.«
»Vi ste v službi od devetih zvečer do devetih zjutraj. Ali ni tako?«
»Da, gospod.«
»Torej imate opravke z jutranjo in večerno pošto. Kako pride od tega, da vsa pisma, ki so v modrem ovitku, prihajajo vedno 24 ur pozneje, kakor bi morala?«

Bolgarski šipek za Nemčijo

Nemčija se je zdaj prvič začela zanimati za šipkove jagode v Bolgariji. Del teh jagod izvažajo v surovem stanju, druge množine pa v senč posušijo in jih v posebnih mlinih zmlejejo. Pravi, da ima Bolgarija vsega skupaj 1 milijon kilogramov šipkovih jagod.

Majhni motorni čolni čuvajo italijansko obalo.

Državna razredna loterija

bo imela glavno zaključno žrebanje V. razreda 41. kola od 8. februarja do 6. marca 1941. Ogromni zaklad od

56 milijonov in 940 tisoč dinarjev

se vam ponuja. Oni, ki že imajo srečke in oni, ki si jih bodo še preskrbeli lahko računajo, da bodo deležni del večjih dobitkov ali celo premije.

Kupujte zdaj srečke, ki so vam v najrazličnejših serijah na razpolago v glavni

Planinškovi kolekturi

„VRELEC SREČE“

Ljubljana, Beethovnova ulica 14
telefon 35-10

Pingvini se potapljajo, da bi umrli

Dr. Andrews, ki se je dolgo mudil kot prirodopisec v Antarktidi, je odkril, da je otok sv. Jurija poln tisočev pingvinov. Čudno pa se mu je zdelo, da ni mogel najti na golih skalnatih tleh nobenega mrtvega ptiča, čeprav jih je mrgolelo na otoku. Dolgo ni mogel razvozlati te uganke. Nekoga dne pa je našel na otoku majhno, kristalno čisto jezero, in na bregovih je bilo polno pingvinov, ki so se mu zdeli očividno bolni. Po daljšem opazovanju je res dognal, da se je kateri od časa do časa potopil v vodo in ga ni bilo več nazaj. Šele čez nekaj časa je lahko ugotovil, da je bilo na dnu tega čudovito lepega jezera polno pingvinov, ki so se, kadar so bili bolni, potopili v vodo, da bi tam ozdraveli ali pa poginili.

Kako je nastala prva cigareta?

Ko je egiptovski vojskovodja Ibrahim paša leta 1838 zavezal sirske trdnjave Akko, mu je poslal egiptovski podkralj večjo količino tobaka in pip. Neka granata pa je uničila pipe in je ostal samo tobak. Kaj naj počne s tobakom samim brez pip? Neki vojak je prišel na misel, zaviti tobak v tenak indijski papir, v katerega so zavijali smodnik. Na ta način so lahko pokadili tobak brez pip, in prva cigareta je bila rojena.

naglo preletel. Lighton je opazil, kako so se spreminile črte njegovega obraza. Dorn dene pismo v žep in se obrne k prestrašenemu portirju.

»Kaj je še prišlo zame? Le brž sem!«

Brez vsake besede seže vratar v žep nekega suknjiča, ki je visel na steni in izvleče brzjavko, ki je, kot se je zdelo, bila že enkrat odprta in nanovo zalepljena. Dorn jo nervozno odpre.

»Da bi ga vrag vzel!« ježno vzklikne, naglo odhiti na cesto in skoči v prvi prazni avtotaksi, na katerega je naletel.

Deset minut pozneje je že bil v svoji garaži in kmalu zatem se je odpeljal njegov črni, veliki avto z bliskovito naglico iz Londona.

Ura na Patrikovski cerkvi v Telshuryju je ravno bila polnoči, ko se je avto ustavil pred kaznišnico. Mihael Dorn skoči iz vozila in pritisne na zvonec.

»Direktor že spi, gospod!«

»Moram takoj govoriti z njim. Tu gre za življenje ali smrt. Dajte mu mojo posetnico.« Ponudil jo je vratarju skozi mrežo pri vratih in nestrpno čakal, dokler ga niso pustili k direktorju, ki ga je čakal v pidžami in nočni čepici v svoji delovni sobi.

»Toda, gospo Pinder so odpeljali okrog desetih. Kaj niste vi poslali avtomobila ponjo?«

»Ne, saj nisem niti slutil, da bo izpuščena. Pismo pravosodnega ministra, ki bi me moralo o tem obvestiti, je bilo zadržano. Torej ob desetih? Kdo pa je prišel ponjo?«

»Tega ne vem. Mislim, da ste vi. Videl sem avto in se nisem več brigal za to.«

»Ali mogoče vsaj veste, po kateri poti je odpeljal avto?«

»Krenil je proti Londonu. Bil je majhen avto... tipa Buick, če se ne motim... Ali niste nič videli gospe Pinder?«

Mihael odkima.

»Ne, nje ni v Londonu.«

»Jaz vam tega ne morem povedati.«
»Potem povejte temu gospodu tukaj... on je detektiv iz Scotland Yarda... povejte mu naglo in brez vsakih ovinkov, kako je s tem, ker sicer nočoj ne boste dobro spali.«

Se nekaj časa se je liftboy obotavljal in ni hotel ničesar priznati, nenadoma pa je začel prositi:

»Gospod, imam ženo in štiri otroke... in vojno penzijo bom tudi izgubil...«

»Ničesar ne boste izgubili, če zdaj poveste resnico. Kdo vam je naročil, da zadržujete pisma?«

»Neki gospod... a ne vem niti, kako se piše. Če bi moral takoj umreti, vam ne bi mogel povedati njegovega imena. On mi daje dva funta tedensko zato, da zadržujem vsa pisma, ki prispeljo na vaš naslov v modrem ovitku in vsa uradna pisma. Nikoli jih nisem ukradel, ampak vedno dajši nazaj v skrinjico.«

»To vem,« ga prekine Dorn kratko. »Povejte mi le, kdo vam je to naročil?«

»Prisegam vam, gospod, da ga ne poznam. Nekega večera sem ga srečal v gostilni; nagovarjal me je in nagovarjal, dokler nisem pristal. Najboljše bi bilo, če ga ne bi nikoli videl.«

»Ali prihaja sam po pisma?«

»Da; bil je tudi danes zjutraj, ko je prišla pošta. Toda modrega pisma mu nisem dal, ker ga sam nisem imel. Pismošča ga je moral založiti; čez četr ure se je spet vrnil in ga prinesel.«

»Modro pismo? Kakšno modro pismo?« vpraša Mihael naglo.

»Spodaj je.«

»Tako grem ponj.«

Spodaj je bila na hodniku sama zase mala sobica, ki je vratarju služila za njegov urad. Izpod mape pisalnega papirja je potegnil vratar dve pismi v modrem ovitku.

Prvo pismo, ki ga je bil napisal sam sebi, je Mihael takoj spoznal, drugo pa je odprl in ga

Cenjenemu občinstvu sporočam, da sem presellil trgovino z ŽIMO na GOSPOSVETSKO CESTO 1, poleg Figovca

Tudi v novih prostorih se bom potrudil, da bom svojim cenjenim odjemalcem nudil vse vrste žime po izredno znano nizkih cenah. Se priporoča

ŽIMA

MILAN JAGER

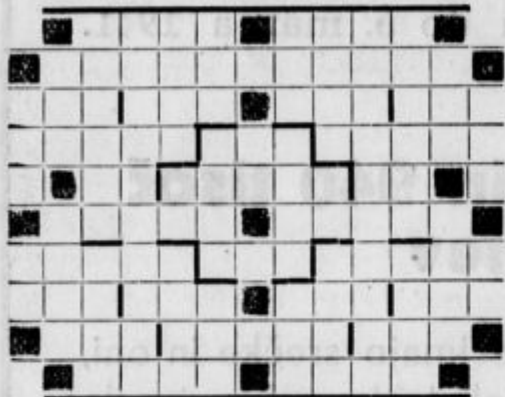
predilnica za žimo, tvornica za predelavo surovin
Ljubljana - Zg. Kašelj

Nagradna križanka

Turške, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden prej v upravi »Slovenca«.

Opozarjamo reševalce, da lahko oddajo rešitve po naših podružnicah po Sloveniji. Poslane po pošti kot tiskovina pa se morajo frankirati s 50 par.

Rešitev križanke je treba poslati v upravo »Slovenca« pod značko »Križanka« do četrtega prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Priobčujemo sliko križanke, ki jo je treba sestaviti.

Vpletite vanjo primerne izraze. Štiri najboljše sestavljenke dobe nagrade ko običajno.

Rešitev sobotne križanke:

Vodoravno: 1. Moserjeva hči (film, ki je bil na programu Kina Union Celje), 13. Vestno, 14. As, 15. Varna, 17. S. G. (Simon Gregorčič), 18. Tarča, 20. Rep, 22. Deca, 24. Elfriede Datzig (filmska igralka iz filma Moserjeva hči), 30. Maar, 32. Kw, 33. Ibis, 23. Abel, 36. Ikra, 37. Ej uh njem, 39. Hans Moser, 43. Grad, 44. Anatom, 45. Anton.

Navpično: 1. Megla, 2. Ost, 3. Star, 4. Enriko, 5. Roč, 7. Es, 8. Vre, 9. Av, 10. Kad, 11. Crez, 12. In, 13. Vsemir, 16. AA, 19. Adijo, 20. Rebus, 21. Pas, 23. CIE, 25. Faran, 26. E, V. Emo, 27. Dih, 28. Tajgo, 29. Glad, 31. Rana, 35. Bern, 38. Mak, 39. Ha, 40. St, 41. En, 42. Rt.

Izrežani reševalci sobotne križanke:

Izrežanci bodo dobivali skozi en mesec »Slovenca« brezplačno:

Žagar Zdravko, Topolšica, Šoštani.
Nečima Aleksander, Zaprice, p. Kamnik.
Terboča Ludvik, Spodnještajerska posojilnica, Maribor.
Urbančič Stanko, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 IV.

RUSKI ČAJ nadomešča popolnoma in poceni

čaj „Jugobilje“ B.B.1.

Dobiva se povsod. Na zahtevo pošlje brezplačen vzorec.

„JUGOBILJE“, veletrgovina
Beograd, Ivankovačka ulica 25
Iščemo rajonskega zastopnika.

Za nego lica in rok

rabite

Benkovo pomado in Violette kremo!

Lekarna pri sv. Trojici
F. pl. BENKO, ZEMUN

Odobreno S. Er. 8332/1937 i S. Er. 4569/1937

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda i din: teniščarji, oglašaji i din. Dobre tiskane naslovnice besede se računajo dvojno. Najmanjši oglas za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 1 mm visoka besedna vrstica po 1 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti snemko.

Službo dobe

Gozdni pristav

vešč slovensčine in nemščine v govoru in pisavi, korespondence, knjigovodstva in strojeopisja - sprejme gozdno veleposredstvo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Gozdni pristav« št. 1352.

Prodamo

Najugodnejši nakup moskih oblik nudi Presker, Sv. Petra c. 14 Ljubljana

Sveža jajca in cvetje vedno na zalogi po najnižjih cenah pri Baloh - Kolodvorska ulica 18 — telefon 39-34.

Kupimo
VSAKOVRSNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE, SAFIRJE, RUBINE
BISERE I.T.D. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TVRDKA
Jos. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro
kupi po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Franciščanska ulica 8

Službe iščejo

Natakarica
trgov. izobražena, išče službe v boljši hiši. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Pridna in poštena 272«.

Denar

KUPUJE — PRODAJA
Hranilne knjižnice
bank in hranilnic ter vrednosne papirje po najugodnejših cenah
BANČNO KOM. ZAVOD MARIBOR

Posestva

»REALITETA«
zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernove ulice 64, I. nadst. Telefon 44-20.

Stanovanja

ISČEJO:
Štirisobno stanovanje z vsemi pritlikalnimi — isčem za maj. Nagrada 500 din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalno za maj« št. 1424.

ISOB

ODDAJO:
Prazno sobo s številnim oddam. — Zadruga ul. 3 - Kodeljevo.

Zivali

Tri breje svinje naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 1428.

Razno

Gumbnice, gumbi, plise, monogrami, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Franciščanska ulica nasproti hotela Union
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Od Morave do Save,
od Donave do Drave
proti kašlju vzemi

Karamele Rave

Zavitki Din 5— V apotekah

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(265) »To mora biti kaka posebna gora,« misli Mihec in sklence odpeljati se k njej. Saj posebnosti se morajo najprej ogledati.

(266) Kmalu je bil v podnožju bleščeče se gore. Ustavil je svoje vozilo in izstopil. Od dolgega sedenja je sicer ves trd, toda to bo kmalu prešlo.

Sejem Rajha v Leipzigu

se vrši spomladi 1941. od 2. do 7. marca

60% popusta na nemških državnih železnicah. 25% popusta na jugoslovanskih drž. železnicah.

Nemški vizum se podeli brezplačno. Prijave naj se izvrše čimprej, najpozneje do 5. II. 1941 pri pristojnem častnem zastopniku.

V Ljubljani: Ing. G. Tönnies, Tyrševa 33, telefon 27-62;
V Mariboru: Jos. Bezjak, Gosposka 25, telefon 25-97;
V Beogradu: Zvanično biro sajma rajha u Lajpcigu, Knez Mihajlova 33.

V starosti 84 let je nocoj v Bogu zaspala naša ljuba mamica, stara mama in sestra, gospa

Terezija Vurnik roj. Ažman

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.
Pogreb bo v nedeljo 2. februarja ob pol 3 pop. v Radovljici.
Radovljica, dne 31. januarja 1941.

Ivan, univ. profesor, Marija Rafaela, O. S. U., otroka;
Helena, sinaha; Jaromira in Ivan Niko, vnuka

Odbor slovenskega katoliškega akademikega starešinstva naznanja žalostno vest, da je umrl naš zvesti tovariš

dr. Franc Dolšak

načelnik zdrav. odd. banske uprave v p.

Pogreb dragoga pokojnika bo v soboto, dne 1. februarja 1941 ob pol štirih popoldne z žal — kapelica sv. Nikolaja.

Ohranimo ga v trajnem spominu!

V Ljubljani, dne 31. januarja 1941.

Državna razredna loterija

Žrebanje V. glavnega in zadnjega razreda tekočega 41. kola srečk bo po loterijskem načrtu od 8. februarja do zaključno 6. marca t. l. in sicer:

V BEOGRADU: 8., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 17., 18. in 19. februarja;

V SKOPLJU: 24., 25., 26., 27. in 28. februarja in 1., 3., 4., 5. in 6. marca t. l.

V tem žrebanju bodo 6. marca t. l. izrežane 3 premije in sicer:

za din 500.000.—, 1.000.000.— in 2.000.000.—

Poleg teh premij bo izrežano večje število dobitkov po din 200.000.—, 100.000.—, 80.000.—, 60.000.—, 50.000.—, 40.000.—, 35.000.—, 30.000.—, 25.000.—, 20.000.—, 15.000.—, 12.000.—, 10.000.— in drugih manjših dobitkov.

Skupni znesek dobitkov v tem žrebanju znaša

din 56,946.000.-

ki bo izplačan brez vsakih odbitkov.

V najsrečnejšem primeru z možnim spajanjem premij in dobitkov je na tem žrebanju mogoče z eno srečko zadeti

din 3,200.000.-

Za izplačilo dobitkov jamči država Kraljevine Jugoslavije.

Osebe, ki se že udeležujejo igre 41. kola morajo svoje srečke IV. razreda zamenjati s srečkami V. razreda vsaj do 3. februarja t. l.

Tisti pa, ki nima o srečke, a bi se radi udeleževali igre v glavnem V. razredu, si lahko nabavijo srečko pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih podprodajalcih, ki so v vsakem večjem kraju in sicer po doplačilni ceni:

za celo srečko din 1000.—,
za polovično srečko din 500.—,
za četrtinsko srečko din 250.—.

Podrobneša navodila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se na zahtevo dobe brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Radijska postaja v Beogradu bo med žrebanjem vsak dan poleg dnevnih vesti objavljala tudi rezultat žrebanja za dobitke od Din 5.000.— dalje.

Z nakupom srečk Državne razredne loterije vsak posameznik poleg osebne koristi, ki jo lahko ima, podpira tudi narodno gospodarstvo, obrt, industrijo in invalide, ker je čisti dobiček od prodaje srečk sorazmerno razdeljen v omenjene namene.